

Стратегія сталого розвитку України - 2030

Human Rights
Productivity
Rule Of Law
Renewable Resources
Scientific Research
E Government
Development
Inclusive Education
Cultural Space
Economic Activity
Health Care
Information And
Infrastructure
International Cooperation
Security
Regional Development
Justice
De-occupation
Performance
Efficiency
Sectoral Development
Investment
Strategy
Protection Of Rights
Governance
Balanced Production
Ecology
Energy Saving
Law And Order
National Interests
Energy Efficiency
Modernization
Equal Opportunities

Ukraine Development 2030

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ
СЛУЖБА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

«Стратегія сталого розвитку України – 2030»

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

С. В. Полтавець, т. в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук,
старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

О. О. Трохименко, наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. іст. наук, Л. М. Степченко, молод. наук. співроб.
інформаційно-аналітичного відділу Фонду Президентів України

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

М. Б. Кушнарьова, В. М. Удовик, Л. Г. Дем'яненко, О. О. Трохименко, Є. В. Глушук

Заснований у 2020 р.
Виходить двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Передрук за погодженням

«Стратегія сталого розвитку України – 2030»

Випуск 5

(огляд матеріалів ЗМІ за 13–31 березня 2020 р.)

Зміст

Головні новини	4
Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ	7
Пандемія COVID-19 в Україні: «несподіванка» чи випробування на міцність	7
Огляд зарубіжних ЗМІ	8
Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку – 2030»	8
Офіційна інформація	8
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій	8
Новини із соціальних мереж	8
Експертний погляд	8
Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи	8
Офіційна інформація	8
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій	8
Новини із соціальних мереж	8
Експертний погляд	8
Прогнози	8
Інфографіка	8

Головні новини

Протягом тижнів з 13 до 31 березня 2020 року сталися такі найголовніші події: Україна перебувала в режимі карантину (перший етап: з 12 до 31 березня, з 25 березня влада оголосила про впровадження надзвичайної ситуації та продовження карантину до 24 квітня 2020 р.) усі можливі підприємства перейшли в режим роботи онлайн. Крім того, було прийнято закон про продаж землі, «банківський закон» у першому читанні та відбулися кадрові зміни в керівництві держави.

[Рада ухвалила закон про ринок землі.](#)

Верховна Рада на позачерговому засіданні ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення».

За ухвалення відповідного законопроекту № 2178-10 проголосували 259 депутатів, повідомляє кореспондент Укрінформу.

[Європейський Союз виділить Україні 80 млн євро на протидію коронавірусу.](#)

Європейський Союз виділить Україні близько 80 млн євро на боротьбу з кризою, яку спричинив коронавірус. Це перший пакет підтримки в рамках комплексу заходів з протидії поширенню коронавірусу на 2020 рік для країн Східного партнерства на загальну суму 140 млн євро. Значна частина з цих коштів призначена для України.

[Міністр охорони здоров'я України Максим Степанов назвав пріоритети своєї роботи на посаді міністра.](#)

Попереду чимало роботи. Перший пріоритет – боротьба з коронавірусом. Я не хочу нікого ні в чому звинувачувати, але є певна втрата часу з погляду підготовки до пандемії.

[МОН: Скільки триватиме навчальний рік, дати ЗНО та як відбуватиметься вступ.](#)

Т. в. о. міністра освіти і науки Любомира Мандзій:

У зв'язку із загальнонаціональним карантинном Міністерство освіти і науки розробило два сценарії завершення навчального року, проведення зовнішнього незалежного оцінювання та вступної кампанії. Про це сьогодні, 26 березня 2020 року.

[Уряд збільшив бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на 500 млн грн для підтримки тих, хто втратив роботу.](#)

29 березня на позачерговому засіданні уряд прийняв Постанову «Про затвердження бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2020 рік».

Відповідно до постанови, бюджет Фонду збільшується майже на 500 млн грн.

[Верховна Рада прийняла пакет змін для підтримки громадян, бізнесу та економіки держави.](#)

Сьогодні народні депутати України прийняли законопроект № 3275. Це вже другий пакет законодавчих змін, спрямований підтримати українців та їхній бізнес під час протидії поширенню коронавірусної хвороби COVID-19.

[Верховна Рада України звільнила Ігоря Уманського з посади міністра фінансів та Іллю Ємця з посади міністра охорони здоров'я.](#)

Верховна Рада України відповідно до подання Прем'єр-міністра Дениса Шмигала звільнила Ігоря Уманського з посади міністра фінансів та Іллю Ємця з посади міністра охорони здоров'я.

[Прем'єр-міністр Денис Шмигаль: «За тиждень ми доопрацюємо зміни до Держбюджету-2020 та внесемо до Верховної Ради».](#)

Через те, що не всі народні депутати мали змогу ознайомитися із запропонованими змінами до Державного бюджету на 2020 рік, документ не був проголосований сьогодні на позачерговому засіданні.

Ми працювали над бюджетом спільно з парламентським комітетом практично в цілодобовому режимі. Це бюджет надзвичайної ситуації. У ньому створений Фонд для боротьби з COVID-19. Ми зберегли практично всі основні видатки, водночас запропонувавши наповнити фонд на 97,1 млрд грн.

[Україна продовжить виконувати свої зобов'язання перед кредиторами в повному обсязі.](#)

Незважаючи на нові виклики, уряд не бачить жодних підстав для реструктуризації державного боргу та закликає не спекулювати на темі боргової політики.

Україна входить в турбулентні часи з набагато сильнішими позиціями, ніж це було під час попередніх криз: міжнародні резерви на найвищому за останні роки рівні, інфляція – рекордно низька, державний бюджет – збалансований, а показник державного боргу до ВВП впав до рекордно низьких 44,3 %.

[Конкурс до Вищої кваліфікаційної комісії суддів визнано таким, що не відбувся.](#)

Вища рада правосуддя двічі продовжувала термін подачі кандидатів у комісію для проведення конкурсу від міжнародних організацій, але пропозицій не надходило.

Конкурс на посаду членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів визнано таким, що не відбувся. Таке рішення прийняла Вища рада правосуддя, повідомляє прес-служба ВРП в середу, 18 березня.

[НАТО протестує в Україні пілотну програму партнерства.](#)

Альянс працює над програмою партнерства для країн, які не є його членами, а також називає Україну «особливим партнером».

НАТО протестує в Україні нову програму партнерства, яку розробляє для країн, що не входять до Альянсу. Про це заявив глава Управління партнерства в штабі Верховного командування Об'єднаних збройних сил НАТО у Європі, віце-адмірал Бюлент Туран в програмі ТСН.Тиждень у понеділок, 16 березня.

[Зеленський скликає засідання РНБО через COVID-19.](#)

РНБО обговорить закриття кордонів через коронавірус. Президент також візьме участь у виїзному засіданні Кабміну.

Президент України Володимир Зеленський скликав засідання Ради національної безпеки і оборони, щоб обговорити закриття кордонів через загрозу коронавірусу. Про це РБК-Україна повідомила прес-секретар Президента Юлія Мендель.

[Уряд розширив програму «Доступні кредити 5–7–9 %» та ввів мито на імпорту електроенергії та вугілля з Росії.](#)

Кабінет Міністрів на своєму засіданні 18 березня прийняв низку економічних рішень.

Так, уряд розширив державну програму підтримки «Доступні кредити 5–7–9 %», ініційовану Президентом України Володимиром Зеленським, і тепер до цієї програми зможуть долучитися більше учасників.

Аналітичний коментар із онлайн-ЗМІ

Олександра Трохименко
наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ
канд. іст. наук

Пандемія COVID-19 в Україні: «несподіванка» чи випробування на міцність

Ще кілька місяців тому, у такому далекому 2019 році, у Китаї раптово з'явився новий, раніше не відомий вірус. Наразі, на кінець березня 2020 р. цей «китайський вірус» поширився ледь не на весь світ. Більше того, у самому Китаї епідемія вже пішла на спад, люди поступово повертаються до звичного життя. Чомусь забувши про глобалізацію сучасного світу, більшість світових держав надто пізно зреагували на цей новий виклик для людства. Звичайно ж, не хотілося втрачати прибутки, приймати непопулярні рішення, зупиняти туризм, вживати застережливих дезінфекційних заходів... Як наслідок, навіть великі гравці цього світу (США, Німеччина, Британія), а також інші країни з потужною, особливо порівняно з нами, медициною, ледь справляються з масштабами епідемії. Практично весь світ недооцінив загрози, до якої він виявився зовсім не готовим. Адже вірус новий і симптоми, протоколи лікування, вакцини та іншого роду заходи довелося розробляти в турбо-режимі уже в епіцентрі пандемії.

Власне кажучи, зважаючи на глобалізаційні процеси сучасності, ще у січні було чітко зрозуміло, що ця пандемія скоро досягне і України. Отже, у влади було достатньо часу вжити запобіжних заходів: закупити маски та захисні костюми (якщо потрібно, то зробити спецзамовлення чи переорієнтувати виробництво для цього), підготувати дезінфікуючі засоби і, головне, забезпечити цим медиків по всій Україні. Крім того, подбати про кордони і людей, котрі будуть повертатися на свою Батьківщину (розробити план обсерваційних місць) і т. д. Усі ці заходи на випередження обійшлися би країні значно меншими грошовими втратами, меншою кількістю смертей, а також і економічними збитками.

Замість цього, як передає видання Zik, за перші два місяці 2020 р. Україна експортувала близько 640 т медичних масок загальною вартістю майже 13 млн дол. Про це повідомляє Радіо Свобода з посиланням на відповідь Державної митної служби України. Згідно з інформацією, загалом Україна експортувала маски до 48 країн і районів світу. (...) Як зазначається, другим товаром за обсягами експорту стали медичні халати. (...) У січні–лютому загальний експорт українських компаній становив 112 т медичних

халатів приблизно на 1,4 млн дол. ([Zik](#)). Тут варто зазначити, що допомога країнам у біді – це, звичайно ж, добре, але разом із цим Україна цілком могла та мала б подбати і про власних громадян.

Тим часом, як передає ТСН, в Україні 3 березня зафіксували перший випадок зараження на коронавірус COVID-19. Інфікованим виявився мешканець Чернівецької області. Він незадовго до цього повернувся з дружиною з Італії. Увечері 12 березня в Україні офіційно підтвердили ще два випадки зараження коронавірусом. Інфікування зафіксували в Чернівецькій та Житомирській областях. Жінка із Житомирщини померла від інфекції, ставши першою жертвою COVID-19 в Україні. Після цього про виявлення коронавірусу почали повідомляти і в інших областях. Епіцентром спалаху в Україні стала саме Чернівецька область, де хворобу діагностують найбільше. Через активне поширення хвороби деякі українські області запровадили режим надзвичайної ситуації. За актуальними новинами щодо поширення коронавірусу в Україні, кількості хворих та летальних випадків, а також засобами боротьби про COVID-19 стежите на сайті ([ТСН](#)). Саме тоді, 12 березня, було введено перші карантинні заходи, водночас як коронавірус уже кілька тижнів активно вирував у Європі.

Ще 22 березня на сайті 5 каналу були такі статистичні дані: загалом у світі коронавірус від початку його поширення підхопили понад 308 тис. людей. З них майже 96 тис. – повністю одужали. Досі хворіють – майже 200 тис. Кількість померлих – понад 13 тис. Більшість із них – це громадяни Італії та Китаю. Китай очолює п'ятірку країн із найбільшою кількістю захворювань і з найвищою смертністю. Від грудня минулого року тут підхопили коронавірус понад 81 тис. осіб. Переважна більшість із них одужала – 72 тис. Найгірша ситуація досі – в Італії. Тут зафіксовано понад 53 тис. випадків ураження коронавірусом. І 42 тис. – досі хворіють. Понад 20 тис. хворих у таких країнах, як США, Іспанії, Німеччині та Ірані ([5 канал](#)). Уже через пару днів ми бачимо в новинах таке: згідно з даними на вечір 26 березня, США обігнали Китай за кількістю заражених коронавірусом: 82040 випадків у США і 81782 – у Китаї. Кількість випадків у США стрімко зростає, водночас як у Китаї кількість нових заражень обчислюється десятками в день, пише ВВС. За словами президента США Дональда Трампа, країна вийшла на перше місце за страховими випадками зараження коронавірусом через масове тестування людей. Лише у Нью-Йорку налічується понад 30 тис. хворих. Випадки зараження зафіксовані у всіх 50 американських штатах, кількість померлих перевищило позначку в 1000 осіб. Раніше Сенат США прийняв законопроект про виділення 2 трлн дол. на підтримку економіки країни. Це наймасштабніший пакет допомоги від уряду в американській історії. Передбачається, що кожен дорослий житель США отримає одноразову допомогу в розмірі 1200 дол. Крім того, невеликі компанії зможуть розраховувати на дотації, що дозволяють забезпечити виплату заробітної плати ([LB.ua](#))

Ще 20 лютого Україна евакуювала своїх громадян із Китаю – 45 осіб (з провінції Ухань, звідки і поширився вірус) та 27 громадян іноземних держав. Їх відправили на обсервацію у смт Нові Санжари. Однак там їх зустріли такою агресією, що фотографії цього неподобства облетіли ЗМІ всього світу. Україна осоромилась на весь світ... Коли пандемія у Європі досягла свого піку і в Україну ринули повертатися заробітчани та туристи, якраз для них обсерваційні заходи вчасно не підготували, не продумали механізми примусу та обмеження контакту людей між собою. У свою чергу люди теж не проявили розсудливості...

Хоча варто зазначити, що у складні часи в Україні вже традиційно активізувалася свідомо частина населення. Волонтери допомагають забезпечити українських лікарів засобами захисту та дезінфекції, доставляють продукти пенсіонерам, шують маски із тканини, адже медичних у країні просто немає, водії підвозять лікарів на роботу... До допомоги долучилися і представники великого бізнесу.

Однак, разом із цим, в Україні є величезна кількість несвідомих людей, котрі відверто ігнорують усі карантинні вимоги, наражаючи на небезпеку не лише себе, а й оточуючих, додаючи роботи і без того надмірно обтяженим медикам. Деякі туристи та заробітчани із країн Європи, котрі повертаються на Батьківщину, відмовляються від обсервації, чинять опір правоохоронцям... Хоча саме від них і від нас усіх залежить тривалість і розвиток карантину та його наслідки для нашої країни (у тому числі й економічні).

Експерти вже зазначають, що економічні наслідки від коронавірусу страшніші за сам вірус. Як передає «Кореспондент», глава МВФ Крістіліна Георгієва констатувала входження світової економіки в рецесію, «таку саму жахливу або навіть гірше, ніж у 2009 році». «Зараз усім зрозуміло, що ми увійшли в рецесію... Ми прогнозуємо відновлення у 2021 році, значне відновлення, але тільки якщо нам вдасться впоратися з вірусом по всьому світові і запобігти проблемам із ліквідністю», – сказала вона. Ціни на нафту під час торгів 27 березня вдруге за місяць упали до рівня 2003 р. – нижче 25 дол. Американські фондові індекси в п'ятницю впали більш ніж на три відсотки на тлі побоювань з приводу швидкого поширення коронавірусу COVID-19 у США. Індекс Dow Jones знизився на 3,78 %, до 21700,08 пункту, індекс NASDAQ – на 3,29 %, до 7540,78 пункту, індекс S&P 500 – на 3,38 %, до 2541,2 пункту. Протягом трьох попередніх торгових сесій індекси росли на тлі вжитих владою США заходів із підтримки економіки. Зокрема, Dow Jones показав у четвер максимальне за останні 90 років триденне зростання, відзначає агентство Reuters ([Кореспондент](#)).

Через запроваджені карантинні заходи, що призупинили або ускладнили умови роботи бізнесу, багато українців можуть втратити основний заробіток. Про це в ефірі політичного токшоу «Право на владу» заявив фінансовий аналітик, керівний партнер інвестиційної компанії Capital

Times Ерік Найман. «Уже постраждали співробітники, які працювали на так званій тимчасовій роботі – у сервісі. Думаю, що до 20–25 % українців можуть бути звільнені, а може, навіть, і до 50 %. Або ж їх переведуть у тимчасову відпустку. Усе залежить від карантину. Моя думка і думка моїх підписників: карантин наносить більшу шкоду, ніж коронавірус. Фактично зараз це і відбувається. Карантин нині вбиває економіку, робочі місця, бюджет, медицину», – вважає У. Найман ([ТСН](#)). З початку карантину в Україні роботу втратили 500–700 тис. осіб, заявили в Торгово-промисловій палаті України. У більшості підприємців запас міцності до середини–кінця квітня. У середнього і великого бізнесу запас більший – два–три місяці, додали там ([Корреспондент](#)).

Так, за даними відомства, сьогодні в Україні зафіксували ще дві смерті від коронавіруса. Загальна кількість летальних випадків станом на вечір 30 березня становить 17 ([РБК-Україна](#)). Кількість випадків зараження коронавірусом в Україні зросла до 645 осіб. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на дані Міністерства охорони здоров'я. Зокрема, за день було підтверджено 96 нових випадків зараження коронавірусом. «За даними ЦГЗ, станом на 22:00 31 березня в Україні 645 лабораторно підтверджених випадків COVID-19 ПЛР-дослідженням», – ідеться в повідомленні. ([РБК-Україна](#)) Кількість хворих в Україні станом на 31 березня 2020 р. по областях можна переглянути за посиланням ([Українська правда](#)). Серед лідерів м. Київ – 107 випадків, Тернопільська область – 78, Київська область – 52, Черкаська область – 50 та Івано-Франківська область – 45 випадків. На карантині за кордоном через коронавірус перебуває 171 українець у 15 країнах світу. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на прес-службу Міністерства закордонних справ ([РБК-Україна](#)). Уже сьогодні зрозуміло, що карантин має бути продовженим.

Разом із тим, ті ж таки експерти також говорять і про позитивні наслідки коронавірусу. Як передає портал «Слово і Діло», пандемія може викликати запит на розвиток нових технологій, медицини та проведення великих досліджень. Таку точку зору в коментарі «Слово і Діло» висловив політолог Олексій Якубін ([Слово і Діло](#)). Дійсно, значна кількість людей проявила креативність і була вимушена отримати нові знання та навички для того, щоб утриматись «на плаву». Учителі та викладачі були вимушені перейти на онлайн-навчання, котре насправді вже дуже давно актуальне в сучасному суспільстві. Варто зазначити, що карантин чітко показав здатність наших працівників (особливо в освітній сфері) відповідати сучасним викликам. Як ми побачили, небажання опановувати новітні технології є критично неправильним. Водночас як саме небажання є основною причиною технологічної необізнаності наших громадян. Дозволяти таку поведінку собі і працівникам – недопустимо.

Однак політолог О. Якубін також зазначає: «Які зміни відбудуться після пандемії, залежатиме від того, наскільки активно уряд готовий

вкладати в людей, стимулювати їхню споживчу активність. Якщо будуть іти шляхом суто звільнень і скорочень соціально-економічних витрат, серйозна криза неминуча. Україна це проходила у 2008 р. та 2014 р.» ([Слово і Діло](#)). О. Якубін зауважив, що політика нових соціальних скорочень і жорстких обмежень призведе до того, що після пандемії суспільство буде просто розлючене: «Страх голоду вижене людей на вулицю. Ніякий коронавірус уже не врятує. Головне, щоб ліки не були гіршими за саму хворобу» ([Слово і Діло](#)).

Політолог також спрогнозував, що після пандемії в суспільстві посиляться запит на зміну політики – більш соціальну. Експерт не виключив змін у медичній і науковій галузі. Слідом за кризою, можливо, стануть проводити більше досліджень. Олексій Якубін припустив, що ситуація з пандемією змусить більше замислитися про фінансування медицини, освіти і науки. Експерт звернув увагу, що зараз тривають розмови про урізання витрат на наукові дослідження. Така позиція, за словами політолога, неправильна, оскільки саме наука перемагає вірус, а не карантин. Тому, найімовірніше, пандемія дасть поштовх широкій дискусії про те, як розвиватиметься Україна, наскільки важливо переорієнтувати якісь статті бюджету на соціальні витрати, медицину, науку. (...) «Пандемія може викликати попит на захист здоров'я, нові технології, розвиток медицини. Вірогідно, бізнес стане вкладати більше коштів у нові дослідження, але тільки держава повинна стимулювати. Якщо держава не вкладає, то ніякий бізнес цього робити не стане», – резюмував О. Якубін ([Слово і Діло](#)).

Як же може закінчитися пандемія COVID-19? Науковці називають кілька шляхів розвитку подій. (Також не виключено, що вони будуть пришвидшувати закінчення хвороби разом. З іншого боку, жоден із варіантів може не спрацювати). Мутація вірусу в слабший бік. Епідеміологи кажуть: вірус уже мутував. У світі існує як мінімум два штами SARS-CoV-2. Один – більш агресивний, інший – менш (з меншою здатністю до розмноження). І на пізніших етапах епідемії в Китаї поширенішим був другий. Однак наразі вчені ще не можуть сказати, як трансформуватиметься вірус надалі, у Європі ж нині присутні обидва його штами. І який із них «переможе» – невідомо. Крім того, використання ліків теж може певним чином вплинути на еволюцію вірусу ([Радіо Свобода](#)).

Груповий імунітет людства чи загальна вакцинація. У цьому варіанті розвитку подій захворіють майже всі – говорять навіть про 80 % людства. А пандемія чи якась із її хвиль може перетворитися в ендемію (тобто постійне існування певного захворювання без потреби в зовнішніх джерелах зараження). Пандемія піде на спад лише тоді, коли частка тих, хто перехворів або вакцинувався, у всьому світі стане значною. Так, доктор біологічних наук, професорка Школи Системної Біології GMU (США) Анча Баранова вважає: коли близько 70 % населення перехворіє коронавірусом, тоді з'явиться необхідний прошарок людей, які зможуть протистояти вірусу, і це

зупинить масове зараження. Над вакциною від COVID-19 працює вже багато компаній та науковців світу. Однак, якщо вона буде створена, потрібно буде ще 12–18 місяців перевірок та випробувань. Водночас, у США та Британії вже тестують перші вакцини на добровольцях ([Радіо Свобода](#)).

Редакція [UNN](#) слушно застерігає: на тлі стрімкого поширення поки ще маловивченого вірусу SARS-CoV-2 дуже важливо зберігати спокій і не піддаватися паніці, що підігривається великою кількістю суперечливою і часто недостовірною інформації у ЗМІ і соцмережах. При цьому обізнаність щодо небезпечної інфекції, викликаной коронавірусом, так само важлива для розуміння того, що відбувається. У зв'язку з цим УНН зібрав для вас перелік офіційних джерел, що містять інформацію як про вірус і його джерела, так і про запобіжні заходи:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ);
2. Міністерство охорони здоров'я і Центр громадського здоров'я України;
3. ЮНІСЕФ (дитячий фонд ООН);
4. Центри з контролю і профілактиці захворювань США (ЦКЗ);
5. Університет Джона Хопкінса ([UNN](#)).

Крім зазначених вище джерел, достовірну інформацію можна знайти за посиланням: П'ять речей, які слід знати про пандемію COVID-19 ([UNITED NATIONS UKRAINE](#)) Відповіді на поширені запитання можна знайти тут: ([covid19.com.ua](#)). Актуальні дані стосовно кількості хворих в Україні та світі можна почерпнути за посиланням ([Центр громадського здоров'я МОЗ України](#)).

Наразі кожен із нас має усвідомити, що сьогодні від нього самого залежить дуже багато. Якщо ми будемо дозволяти собі ігнорувати ті заходи, котрі були введені, ми не лише зробимо гірше собі, а й нашим близьким та людям, що нас оточують. Крім того, варто також проявити хоча б якусь підтримку нашим медикам, котрі за відсутності адекватної ризикам фінансової мотивації та вагомій недостатці критично необхідних засобів індивідуального захисту, а також медичного обладнання, намагаються виконувати свій обов'язок та рятувати людські життя.

Огляд зарубіжних ЗМІ

Парламент України проголосував за скасування заборони на продаж сільськогосподарських угідь таким чином, що це дозволить країні отримати допомогу від Міжнародного валютного фонду на суму 8 млрд дол. ([The Washington Post](#)).

Законопроект, який довго просували економісти, щоб стимулювати інвестиції в сільське господарство, був ухвалений 259 голосами із 450 наприкінці понеділка. Він відкриває ринок землі для громадян України, починаючи з 1 липня 2021 р., та для українських компаній, починаючи з 2024 р.

Українці проголосують на всеукраїнському референдумі щодо того, чи дозволяти іноземцям купувати сільськогосподарські угіддя.

Президент Володимир Зеленський наголосив на важливості отримання позики від МВФ:

«Нам дуже важливо підписати меморандум з МВФ, і ви добре знаєте, що двома основними умовами були земельний закон та закон про банківську діяльність».

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

«Без підтримки міжнародних організацій нам доведеться потрапити в безодню фінансового краху».

Раніше депутати схвалили закон про банківську діяльність у першому читанні. Це заважає колишнім власникам банків, які були націоналізовані або ліквідовані, повернути права власності або отримати компенсацію з державних коштів.

Одні казали, що законопроект, серед інших, націлений на магната-мільярдера І. Коломойського, Приватбанк якого був націоналізований у 2016 р. та який прагнув повернути його, використовуючи його зв'язки із В. Зеленським. В останні місяці Президент намагався дистанціюватися від Коломойського, який не приховував своїх амбіцій впливати як на внутрішню, так і на зовнішню політику.

За словами Володимира Зеленського, після того, як Україна виконає умови, визначені МВФ, вона отримає першу партію коштів – 1,75–2 млрд дол. – за 15 днів:

«Ми домовилися з керівництвом МВФ».

В. Зеленський прагне швидкого шляху до миру на Донбасі, але його співвітчизники не мають єдиного бачення того, як цього миру досягти. Минулого року підпис В. Зеленського на дорожній карті миру, відомій як формула Штайнмаєра, викликав хвилю протестів в Україні ([The Washington Post](#)).

В. Зеленський намагається керуватися критичними відносинами зі Сполученими Штатами, шукаючи більшої військової допомоги від адміністрації Трампа, але намагається уникнути політичних негативних наслідків від імпічменту президента Трампа в Палаті та згодом виправдання сенату.

(...) Триває боротьба за ідентичність близько 3 млн жителів сепаратистських регіонів. Росія видає мешканцям 200 тис. паспортів, що створить для неї у майбутньому привід втрутитися, щоб «захистити» їх, вважають критики. Тим часом Україна запустила нову телевізійну станцію для трансляції російською мовою в сепаратистські регіони, метою якої є сприяння відчуттю української ідентичності.

Україна ввела на території всієї держави карантин до 24 квітня у зв'язку з поширенням коронавірусу ([Georgia Today](#)).

Цим рішенням карантин продовжено з 3 квітня до 24 квітня, так само як і надзвичайну ситуацію в Києві та двох областях із 25.

Українська влада оголосила, що опівночі в п'ятницю, у зв'язку з епідемією коронавірусу, вони закривають кордони. Українці масово вирішили повернутися додому ([Gazeta Wyborca](#)).

У Корчові на єдиному активному кордоні з Україною перебуває близько 3,5 тис. людей. Ця кількість збільшується. Час очікування перетину кордону – до 15 годин. Є додаткові туалети, але лише кілька. Люди, які стояли годинами, голова до голови, у величезній юрбі, просили води. Допомога була організована службами воєводи: вони роздавали бутерброди та воду.

Речник департаменту прикордонної служби Бещади Ельжбета Пікор:

Нині українці, які працюють у нас, часто в тих галузях промисловості, де робота внаслідок епідемії коронавірусу тимчасово припиняється, у сферах послуг або громадського харчування, виїжджають із Польщі. Це з часом зміниться. Ми закликаємо більше людей не приїжджати до кордону в Корчові.

Ми робимо все дуже швидко, всі повністю мобілізовані. Усі сили та ресурси на переїзді в Корчові повністю активізовані, усі столи реєстрації працюють, є повноцінне обслуговування контролерів, у нас є підтримка контролерів з інших об'єктів. Корчова працює на максимальній швидкості, але чи можна всіх пропустити? Я не знаю.

Речниця воєводи Малгожата Ваксмундка-Сарек:

Враховуючи нинішню ситуацію, пов'язану з масовим поверненням громадян України і, таким чином, тривалі терміни очікування на прикордонну перевірку, ми закликаємо планувати та розтягнути цей процес на більш тривалий період. За нашою інформацією, українська сторона

заявила, що прийме своїх громадян, незважаючи на попередні повідомлення про повне закриття кордону.

Також складна ситуація на прикордонному переході в Дорогуську (Люблінське воєводство).

Коронавірус: Віденський інститут опублікував прогноз для економіки України ([Deutsche Welle](#))

Віденський інститут економіки опублікував прогноз для економік країн Східної Європи з урахуванням пандемії COVID-19. Коронавірус сповільнить зростання ВВП України удвічі, передбачають у wiiw.

Пандемія коронавірусу, який викликає захворювання COVID-19, сповільнить зростання економіки України майже вдвічі. Такий прогноз опублікував у вівторок, 17 березня, Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (wiiw).

До початку пандемії COVID-19 зростання ВВП України цього року очікувалося на рівні 3,6 %. З урахуванням поширення коронавірусу Віденський інститут підготував три сценарії: оптимістичний, середній і песимістичний. «Коронавірус усе змінив. Наші початкові прогнози давно стали макулатурою (...) Я боюся, що т. зв. песимістичний сценарій тепер радше є оптимістичним», – заявив виконавчий директор wiiw Маріо Гольцнер (Mario Holzner) під час презентації дослідження впливу коронавірусу SARS-CoV-2 на економіки 23 країн Центральної, Східної та Південної Європи, повідомляє кореспондент DW.

Згідно з песимістичним сценарієм, який економісти wiiw тепер вважають найбільш реалістичним, ВВП України виросте 2020 р. на 1,9 %. Таким чином, поширення коронавірусу коштуватиме економічному зростанню країни 1,7 відсоткових пункта.

Як наголосили у Віденському інституті, песимістичний сценарій ґрунтується на припущенні, що поширення коронавірусу вдасться обмежити в першому півріччі 2020 р., а у найбільших економіках світу вдадуться до рішучих заходів підтримки економіки. Якщо цього не станеться, то негативні наслідки будуть ще більшими.

Економісти wiiw зауважують, що коронавірус найбільше вдарить по економічному зростанню країн СНД, Туреччини та України. У підсумку рецесію цього року очікують лише у двох країнах: Росії (падіння ВВП на 0,1 %) та Білорусі (на 0,9 %). Однією з причин скорочення у РФ є те, що ця країна сильно залежна від експорту енергоносіїв.

У державах ЄС і окремих країнах Західних Балкан ситуація буде кращою. «Причина полягає в тому, що східні держави-члени ЄС загалом є заможнішими, демонструють кращі системи охорони здоров'я та мають більший простір для заходів фіскальної та монетарної політики, аби протистояти економічному падінню», – ідеться в дослідженні wiiw.

Хоча нині увага прикута до пандемії коронавірусу, у Віденському інституті наголошують на необхідності продовжувати структурні реформи,

без яких є загроза для довготривалого зростання ВВП. Тут економісти бачать шанс у дигіталізації, яка допоможе посилити спроможність економік у довготривалій перспективі.

Аналітики wiiw мають і хорошу новину. «Зазвичай після рецесії, викликані кризою у сфері охорони здоров'я, відновлення є відносно сильним, а не таким повільним, як після фінансової кризи 2008 року», – заявив заступник директора Віденського інституту Р. Грівсон.

Реалізація ініціатив у межах «Стратегії сталого розвитку – 2030»

Офіційна інформація

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль: «За тиждень ми доопрацюємо зміни до Держбюджету-2020 та внесемо до Верховної Ради» ([Урядовий портал](#)).

Через те, що не всі народні депутати мали змогу ознайомитися із запропонованими змінами до Державного бюджету на 2020 р., документ не був проголосований сьогодні на позачерговому засіданні.

Ми працювали над бюджетом спільно з парламентським комітетом практично в цілодобовому режимі. Це бюджет надзвичайної ситуації. У ньому створений Фонд для боротьби з COVID-19. Ми зберегли практично всі основні видатки, водночас запропонувавши наповнити Фонд на 97,1 млрд грн.

Фонд буде повністю прозорим. У ньому будуть чітко визначені напрями, куди саме витратимуться кошти: це підтримка людей, підтримка медиків, закупівля ліків і заходи, які безпосередньо пов'язані з протидією коронавірусній інфекції та її наслідкам. Щойно ця боротьба буде завершена, усі видатки будуть повернені, і ми продовжимо фінансувати розвиток економіки.

Через те, що не всі депутати були присутні на засіданні фракцій та не змогли ознайомитися із запропонованими змінами, законопроект про зміни до Держбюджету не був підтриманий парламентом. Ми взяли бюджет на доопрацювання, щоб почути пропозиції та поправки. Упевнений, він буде проголосований через 7–8 днів.

Україні потрібна допомога всіх міжнародних фінансових установ для боротьби з коронавірусною інфекцією та подолання економічних наслідків, які спричинить пандемія. Сьогодні особливо важливо працювати з усіма міжнародними донорами. Не лише з МВФ. Ми також працюємо зі Світовим банком, ЄС, ЄБРР та іншими міжнародними фінансовими установами, які можуть підтримати Україну фінансово. Сьогодні, наприклад, ЄС виділив 80 млн євро на підтримку України у боротьбі з коронавірусом. Уряд зробить усе можливе, щоб країна залишалася фінансово стабільною

Верховна Рада України звільнила Ігоря Уманського з посади міністра фінансів та Іллю Ємця – з посади міністра охорони здоров'я ([Урядовий портал](#)).

Верховна Рада України відповідно до подання Прем'єр-міністра Дениса Шмигала звільнила Ігоря Уманського з посади міністра фінансів та Іллю Ємця – з посади міністра охорони здоров'я.

За звільнення І. Уманського проголосували 249 депутатів, за І. Ємця – 271 депутат на позачерговому засіданні парламенту 30 березня.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Ілля Ємець та Ігор Уманський професіонали, які здатні реалізовувати довгострокові реформи. Але наразі країна вимагає швидких дій. Саме тому було прийнято рішення подати до Верховної Ради постанови про звільнення міністра охорони здоров'я та міністра фінансів.

Чинний Кабінет Міністрів працює менше місяця, проте виклики, з якими стикнувся, не відчував на собі жоден уряд за останні роки. Під час режиму надзвичайної ситуації один день рахується за місяць.

Глава МЗС України Дмитро Кулеба заручився підтримкою Канади у МВФ ([Міністерство закордонних справ України](#)).

Глава МЗС України провів телефонну розмову з міністром закордонних справ Канади Франсуа-Філіпом Шампанем.

Дмитро Кулеба поінформував канадського колегу про стан ухвалення у Верховній Раді України законів, необхідних для подальшої співпраці України з Міжнародним валютним фондом. Він попросив канадського колегу про підтримку України в цій міжнародній фінансовій інституції. Франсуа-Філіп Шампань позитивно відзначив законодавчий прогрес України на шляху до подальшої співпраці з МВФ та запевнив у підтримці Канади.

Співрозмовники також обмінялися досвідом захисту громадян за кордоном під час пандемії COVID-19. Зокрема, Д. Кулеба поінформував про програму МЗС України «Захист» та допомогу громадянам за кордоном.

Глава МЗС України Дмитро Кулеба:

Наша координація є хорошим прикладом того, як дві держави мають співпрацювати під час кризи. Крім того, Канада дає всьому світу приклад ефективних дій під час цієї пандемії.

Міністри також скоординували подальші кроки задля розслідування обставин катастрофи літака українських авіаліній PS752 в Ірані.

Глава МЗС України обговорив із канадським колегою взаємодію у безпековій сфері, зокрема, у контексті протидії триваючій агресії РФ. Він звернув увагу на спроби Росії послабити санкції з «гуманітарних міркувань» боротьби з COVID-19 та наголосив на необхідності зберігати санкції проти РФ

Глави Мінфіну і МОЗ подали у відставку, іде зустріч з кандидатами – Геращенко ([Українська правда](#))

Нардеп від «Європейської солідарності» Ірина Геращенко стверджує, що міністри фінансів І. Уманський та охорони здоров'я І. Ємець подали у відставку.

Деталі: За словами нардепа, у неділю на нараді керівництва Верховної Ради відбувається зустріч із кандидатами на посади міністрів енергетики, охорони здоров'я і фінансів.

Пряма мова: «Місяць пропрацювали міністри фінансів і охорони здоров'я, і вже подали у відставку – у розпал коронавірусу.

На нараді керівництва ВР відбувається зустріч із кандидатами на посади міністра енергетики Ольгою Богуславець, охорони здоров'я Максимом Степановим і фінансів Сергієм Марченком.

Усі вони колись працювали в команді П. Порошенка на різних посадах. Тобто лава запасних у В. Зеленського настільки мала, що там навіть немає вже на кого міняти провальних міністрів».

Деталі: І. Геращенко додала, що запитала в О. Богуславець про її ставлення до торгівлі енергоносіями з РФ, яку запровадила нинішня влада.

Пряма мова: «Пані Ольга сказала, що це було помилкове рішення, яке дорого обійшло українській економіці. Як мінімум 2 млн т вітчизняного вугілля залишилися не використаними через цю лобістську поправку Геруса і “слуг”, у той час як потрібно створювати такі умови ринку, коли будуть задіяні наші підприємства».

Що передувало: Раніше співрозмовники УП у «Слузі народу» заявляли, що міністрів охорони здоров'я І. Ємця і фінансів І. Уманського скоро можуть звільнити.

На заміну І. Ємцю вже розглядають кандидатуру голови Одеської облдержадміністрації часів Порошенка М. Степанова.

За даними УП, О. Буславець може стати міністром енергетики. Вона має добрі стосунки з чинним Прем'єром Денисом Шмигалем, який до призначення в Кабміні з 2017 р. працював на керівних посадах у «ДТЕК Західенерго» та Бурштинській ТЕС.

Як писала УП, кандидатом на посаду міністра фінансів є колишній заступник глави Адміністрації Президента, колишній заступник міністра фінансів С. Марченко.

В. Зеленський про бюджет: скорочені зарплати чиновників, збережені видатки на оборону ([Українська правда](#))

Президент Володимир Зеленський запевняє, що у змінах до Держбюджету, які будуть внесені в парламент, не передбачено скорочення видатків на оборону, а видатки на освіту, спорт та культуру будуть збережені, наскільки це можливо.

Деталі: Президент зазначив, що раніше у публічний простір потрапив перший драфт змін, запропонований Міністерством фінансів, і був «абсолютно справедливо» розкритикований суспільством. Зараз він «суттєво перероблений».

Пряма мова: «Будуть максимально скорочені зарплати чиновників та суддів, а також членів Наглядових рад та керівництва державних підприємств.

Жодної гривні не буде зрізано з видатків на армію та оборону України.

Буде збільшено виплати лікарям, які протидіють коронавірусу. Сьогодні українські медики мужньо ведуть війну за життя і здоров'я українців, а отже, їхні виплати мають бути на рівні бійців на передовій.

Важливо, що залишаються видатки розвитку. Вони є необхідним драйвером для нашої економіки, яку не можна знекрювати.

Максимально, наскільки це можливо, уряд зберіг видатки на освіту, спорт та культуру. Так, далеко не все вдалося зберегти. Але це тимчасова економія, тільки на час карантину. Після його закінчення видатки кожної галузі будуть обов'язково повернуті».

Деталі: В. Зеленський також закликав інші політичні сили повністю відмовитись від бюджетного фінансування та віддати ці кошти на потреби українських медиків, як це зробила партія «Слуга народу».

Він також наголосив, що на час карантину пропонується створити Стабілізаційний фонд, кошти з якого будуть спрямовані, зокрема, на підтримку лікарів, учителів, пенсіонерів, людей, які через карантин втратили роботу, та на допомогу українському бізнесу.

В. Зеленський підпорядкував Генштаб Головнокомандувачу ЗСУ ([Українська правда](#))

Президент Володимир Зеленський вніс зміни до положення про Генштаб Збройних сил України, згідно з якими начальник Генштабу підпорядковується Головнокомандувачу ЗСУ.

Джерело: указ Президента від 27 березня, опублікований у суботу.

Дослівно: «Начальник Генерального штабу Збройних сил України підпорядковується Головнокомандувачу Збройних сил України».

«Генеральний штаб забезпечує здійснення безпосереднього військового керівництва Збройними силами України Головнокомандувачем Збройних сил України».

Деталі: Генштаб також здійснює розроблення Стратегічного плану застосування Збройних сил, інших складових сил оборони з відсічі збройній агресії і подає його на розгляд Головнокомандувачу ЗСУ разом із проектом відповідного спільного наказу міністра оборони та Головнокомандувача ЗСУ.

Штат Генерального штабу затверджує Головнокомандувач Збройних сил.

Водночас іншим указом В. Зеленський визначив повноваження Головнокомандувача Збройних сил.

Зокрема, він здійснює безпосереднє військове керівництво Збройними силами України; організовує контроль стану забезпечення Збройних сил України військовою технікою, озброєнням та іншими майном і ресурсами; звітує перед Президентом та міністром оборони з питань досягнення воєнно-стратегічних цілей у сфері оборони військовими силами і засобами, а також підтримання спроможностей цих сил і засобів до застосування.

Що передувало: 27 березня своїми указами В. Зеленський розділив посади головнокомандувача Збройних сил України та начальника Генерального штабу.

Так, Президент звільнив Р. Хомчака з посади начальника Генерального штабу – головнокомандувача Збройних сил України, а іншим указом призначив його на посаду головнокомандувача ЗСУ.

Ще одним указом Президент призначив С. Корнійчука начальником Генштабу ЗСУ.

Передісторія:

4 березня Верховна Рада внесла зміни до перехідних положень Закону «Про національну безпеку», згідно з якими розділення посад головнокомандувача Збройних сил України та начальника Генерального штабу ЗСУ набуває чинності вже 27 березня.

Новий міністр оборони Андрій Таран, призначений 4 березня, є активним прихильником зміни структури воєнного керівництва країни, зокрема – відокремлення посади начальника Генерального штабу від посади головнокомандувача ЗСУ.

Володимир Зеленський призначив Сергія Наєва командувачем Об'єднаних сил ([Українська правда](#))

Президент В. Зеленський призначив С. Наєва командувачем Об'єднаних сил.

Джерело: указ президента від 27 березня, опублікований у суботу

Дослівно: «Призначити Наєва Сергія Івановича командувачем Об'єднаних сил Збройних сил України».

Деталі: Іншими указами від 27 березня В. Зеленський також розділив посади головнокомандувача Збройних сил України та начальника Генерального штабу.

Так, Президент звільнив Р. Хомчака з посади начальника Генерального штабу – головнокомандувача Збройних сил України, а іншим указом призначив його на посаду головнокомандувача ЗСУ.

Ще одним указом Президент призначив С. Корнійчука начальником Генштабу ЗСУ.

Довідка: С. Наєв був командувачем Об'єднаного оперативного штабу Збройних сил України з 16 березня 2018 р. до 6 травня 2019 р.

6 травня 2019 р. п'ятий Президент Петро Порошенко призначив новим командувачем Операцією об'єднаних сил генерал-лейтенанта О. Сирського.

5 серпня 2019 р. Президент В. Зеленський призначив на посаду командувача Об'єднаних сил генерал-лейтенанта В. Кравченка

Кабмін хоче тимчасово урізати зарплати чиновникам ([Корреспондент](#))

В уряді виступили з пропозицією, щоб чиновники отримували половину зарплати, а главам держпідприємств і держкомпаній урізали зарплату на 30 %.

Кабінет Міністрів пропонує тимчасово урізати зарплати деяким чиновникам. Про це повідомляє Прем'єр-міністр Денис Шмигаль у Telegram у неділю, 29 березня.

«Уряд пропонує, щоб до кінця 2020 року чиновники, які мають заробітну плату більше 10 “мінімалок” (зараз 47 тис. грн), отримували лише половину. Виняток – працівники, задіяні в заходах із боротьби з COVID-19 та заходи щодо нацбезпеки й оборони», – написав Д. Шмигаль.

Прем'єр додав, що Кабмін також хоче на 30 % зменшити розмір оплати праці і винагороди керівникам та членам спостережних рад держпідприємств і держкомпаній.

В уряді закликали топ-чиновників розуміти ситуацію і «затягнути паски».

Нагадаємо, що раніше Кабмін рекомендував Раді урізати місцеві бюджети. Уряд запропонував Раді повністю скоротити витрати на поліпшення соцзахисту педагогів, а також скоротити субвенції на розвиток ОТГ.

Також повідомлялося, що в Раді проти пропозицій Кабміну щодо бюджету. Уряд запропонував збільшити дефіцит бюджету на 200 млрд грн, скоротивши ряд видаткових статей, але нардепи проти.

В Україну надійшла медична допомога з Китаю ([Корреспондент](#))

У Борисполі приземлився другий літак із Китаю, який доставив медичні засоби захисту від коронавірусу, повідомили в Офісі Президента України.

В аеропорту Бориспіль сів другий літак із засобами захисту та медичним обладнанням, необхідним для подолання коронавірусу. Про приземлення літака в неділю, 29 березня, з медичним вантажем із Китаю повідомив заступник керівника Офісу Президента України, секретар Координаційної ради з протидії поширенню COVID-19 К. Тимошенко на своїй Facebook-сторінці.

«Другий літак із Китаю із засобами захисту лікарів, поліції, військових уже в Борисполі. 300 тис. респіраторів, 35 тис. костюмів захисту, 1,8 млн звичайних медичних масок та інші засоби захисту», – написав посадовець.

Чиновник запевнив, що вантаж із КНР прибуде на логістичний склад, звідки цього самого дня виїде в кожен регіон України. Крім того, К. Тимошенко зазначив, що вже вночі літак вилітає до Китаю за наступним вантажем. «Із вівторка матимемо два додаткові літаки. Це допоможе аптечним мережам швидко наповнити ринок дешевими масками та іншими засобами захисту. Також вночі очікуємо 100 тис. ПЛР-тестів окремою доставкою», – додав заступник керівника ОП.

Нагадаємо, 23 березня літак Збройних сил України Іл-76 доставив в аеропорт Бориспіль із китайського Гуанчжоу партію тестів для виявлення коронавірусної інфекції, апарати штучної вентиляції легенів, медичні маски та інші засоби.

Як повідомлялося, кількість інфікованих коронавірусом в Україні зросла до 418.

В. Зеленський скликає засідання РНБО через COVID-19 (Кореспондент)

РНБО обговорить закриття кордонів через коронавірус. Президент також візьме участь у виїзному засіданні Кабміну.

Президент України Володимир Зеленський скликав засідання Ради національної безпеки і оборони, щоб обговорити закриття кордонів через загрозу коронавірусу. Про це РБК-Україна повідомила прес-секретар президента Юлія Мендель.

Прес-секретар В. Зеленського зазначила, що деталі засідання будуть повідомлені після завершення.

«Так, сьогодні буде засідання РНБО. Деталі засідання будуть повідомлені після завершення», – повідомила Ю. Мендель.

Також прес-служба уряду повідомила, що сьогодні об 11:00 відбудеться виїзне засідання Кабінету Міністрів за участю Президента. Зазначається, що засідання уряду разом з главою держави буде присвячене поданню реформи системи містобудування.

За підсумками засідання відбудеться брифінг Прем'єр-міністра Д. Шмигала.

Як повідомлялося, в місті на Житомирщині ввели надзвичайну ситуацію через випадок COVID-19.

Нагадаємо, кількість людей, які хворіють в Україні на Covid-19, зросла до трьох. Один випадок виявили в Житомирській області і ще один – у Чернівецькій.

В. Зеленський вимагає від Ради продовжити роботу (Кореспондент)

Парламент повинен продовжити приймати закони, необхідні для запуску реформ, вважає Президент.

Президент Володимир Зеленський у відеозверненні з приводу коронавірусу, опублікованому в понеділок, 16 березня, виступив проти зміни графіка Верховної Ради.

«На мою думку, зміна плану Верховної Ради неприпустима. Зараз, у ситуації світової пандемії і загрози глобальної фінансової кризи парламент України повинен приймати життєво важливі для економіки закони. Впроваджувати податкову, земельну, трудову реформи. Призначати міністрів економіки і енергетики, Генерального прокурора України. Швидкі реформи –

це швидка допомога для економіки. Без них – економічна кома», – заявив Президент.

Відзначимо, завтра Рада планує розглянути шість питань, пов'язаних із коронавірусом, і призупинити пленарні засідання до 3 квітня.

Раніше ЗМІ повідомили, що В. Зеленський скликав членів Кабміну на термінове засідання щодо заходів із протидії пандемії коронавірусу в Україні.

Уряд розширив програму надання житлових субсидій ([Урядовий портал](#)).

Громадянам, які були звільнені з роботи в період обмежувальних заходів, буде призначена житлова субсидія. Таке рішення прийнято сьогодні на засіданні Кабінету Міністрів.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Уряд розуміє відповідальність та робить усе, щоб обмежувальні заходи якнайменше вдарили по гаманцях громадян та економіці України. Ми, зокрема, забезпечили всі умови для зменшення ціни на газ, прийнявши рішення про зменшення оптової ціни на газ на 14 %. Очікуємо відповідні рішення на місцях. Сьогодні ми збільшуємо субсидії на оплату комунальних послуг та спрощуємо порядок надання. У середньому збільшення субсидій для українських родин становитиме орієнтовно 300 грн. Механізм має запрацювати після ухвалення Верховною Радою закону про Стабілізаційний фонд.

Прийнята урядом постанова передбачає, зокрема, для отримання субсидії громадянам, які втратили роботу в період карантину, зареєструватися в службі зайнятості як безробітні. Субсидії надаватимуться на підставі відповідних заяв та інформації центрів зайнятості щодо їхнього перебування на обліку.

При цьому для розрахунку житлової субсидії враховується розмір призначеної допомоги з безробіття без урахування отриманої заробітної плати.

Також заборонено на період обмежувальних заходів припинення надання житлових субсидій. Крім того, призначатимуть житлову субсидію на наступний період усім домогосподарствам, які отримували її в опалювальному періоді 2019–2020 рр., без відповідних звернень громадян.

А на період обмежувальних заходів розрахунок житлових субсидій проводитиметься з урахуванням збільшених на 50 % соціальних нормативів у зв'язку зі збільшенням вимушеним перебуванням дома і збільшенням споживання електроенергії, природним газом, гарячою водою тощо.

Крім того, за ініціативи Міністерства соціальної політики, базовий відсоток плати за комунальні послуги прийнято рішення не збільшувати з 1 травня.

Міністр соціальної політики Марина Лазебна:

У нас є базовий відсоток плати за комунальні послуги – 15 %. Це так, як сьогодні нараховується субсидія. Але з 1 травня планувалося встановлення 20 %. Пропонуємо залишити 15 %, оскільки ми перепризначаємо всім субсидії, а також для того, щоб не втратити соціальну спрямованість.

Загальна концепція реформування та її реалізація

Україна продовжить виконувати свої зобов'язання перед кредиторами в повному обсязі ([Урядовий портал](#)).

Незважаючи на нові виклики, уряд не бачить жодних підстав для реструктуризації державного боргу та закликає не спекулювати на темі боргової політики.

Україна входить у турбулентні часи з набагато сильнішими позиціями, ніж це було під час попередніх криз: міжнародні резерви на найвищому за останні роки рівні, інфляція – рекордно низька, державний бюджет – збалансований, а показник державного боргу до ВВП впав до рекордно низьких 44,3 %.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Україна до потенційної кризи підходить більш підготовлена, аніж у 2008 р. У нас і значні резерви, і висока ліквідність банків, і всі макроекономічні параметри значно в кращому стані.

Незважаючи на складну ситуацію, що склалась у зв'язку з поширенням коронавірусу, Міністерство фінансів продовжує реалізовувати Середньострокову стратегію управління державним боргом, має в розпорядженні диверсифіковані джерела залучення коштів для фінансування державного бюджету та продовжить виконувати свої зобов'язання перед кредиторами в повному обсязі.

Уряд розширив програму «Доступні кредити 5–7–9 %» та ввів мито на імпорт електроенергії та вугілля з Росії ([Урядовий портал](#)).

Кабінет Міністрів на своєму засіданні 18 березня прийняв низку економічних рішень.

Так, уряд розширив державну програму підтримки «Доступні кредити 5–7–9 %», ініційовану Президентом України Володимиром Зеленським, і тепер до цієї програми зможуть долучитися більше учасників.

Прийнятою постановою, зокрема, передбачено:

– збільшення максимальної суми кредиту з 1 млн 500 тис. грн до 2 млн грн;

– розширення інвестиційних цілей, на які можуть бути надані кредити. Зокрема, на придбання нежитлової нерухомості, поповнення обігових коштів. Нові правила дають можливість надавати кредити бізнесу, який працює за франшизою;

– пом'якшення умови відновлення сплати компенсації процентів у разі погашення суб'єктом підприємництва заборгованості без проведення процедури реструктуризації.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль:

Усі ці зміни покращать можливості малих підприємців розширити власний бізнес, а початківцям – спростять роботу з організації власної справи.

Крім того, на засіданні прийнято рішення про введення спеціального мита на імпорт електроенергії та вугілля з Російської Федерації.

Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Ігор Петрашко:

Пропонується запровадження спеціального мита для електричної енергії й усіх типів вугілля, крім антрациту та коксівного вугілля, для енергетики та металургійної промисловості, з 1 квітня 2020 р. в розмірі 65 %.

Уряд також схвалив законопроект, який допоможе забезпечити безперервне харчування військовослужбовців Збройних сил України та МВС у 2020 р.

Земельна реформа

Верховна Рада України проголосувала за відкриття ринку землі ([Урядовий портал](#)).

Парламент завершив розгляд проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення № 2178-10.

Згідно з оновленою версією документа, з другого півріччя 2021 р. скасовується дія мораторію на продаж аграрної землі.

Відкриття ринку землі заплановано на 1 липня 2021 р.

Основні положення прийнятого законопроекту:

- до 1 січня 2024 р. купувати землю зможуть тільки фізичні особи-громадяни України;
- допуск іноземців до купівлі землі на території України буде можливим лише після прийняття відповідного рішення на загальнонаціональному референдумі;
- землі с/г призначення державної та комунальної власності продаватися не будуть;
- продаж землі в одні руки в перші два роки після запуску земельної реформи обмежений площею 100 га;
- з 1 січня 2024 р. купувати землю дозволять українським юридичним особам у концентрації не більше 10 тис. га;
- розрахунок за покупку ділянок відбуватиметься тільки в безготівковій формі;

- банки можуть бути власниками земельних ділянок у межах стягнення застави; такі ділянки повинні бути відчужені на торгах протягом двох років;
- юридичним особам, учасниками яких є громадяни держави-агресора, фізичним особам, щодо яких застосовані санкції, забороняється купувати землю навіть за умови проведення референдуму;
- іноземним громадянам забороняється купівля земельних ділянок у 50-кілометровій зоні від державного кордону України, незалежно від рішення референдуму;
- ціна продажу ділянок с/г призначення не може бути нижчою від їхньої нормативної грошової оцінки; така норма діятиме до 1 січня 2030 р.

Рада ухвалила закон про ринок землі ([Укрінформ](#))

Верховна Рада на позачерговому засіданні ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення».

За ухвалення відповідного законопроекту № 2178-10 проголосували 259 депутатів, повідомляє кореспондент Укрінформу.

Напередодні Президент Володимир Зеленський закликав Раду невідкладно ухвалити два закони, необхідні для отримання Україною допомоги від міжнародних партнерів, зокрема, про ринок землі.

Як зазначив перший заступник голови фракції партії «Слуга народу» Олександр Корнієнко, закон про обіг сільськогосподарських земель може вноситися в позачергову сесію без жодних застережень, тому що він є в розгляді на черговій сесії, і його розгляд може бути перенесений на позачергову сесію.

Як повідомляв Укрінформ, Верховна Рада 6 лютого в пленарному режимі розпочала розгляд у другому читанні законопроекту №2 178-10 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення». Однак розгляд поправок не було завершено, усього їх було понад чотири тисячі.

Верховна Рада 13 листопада 2019 р. ухвалила в першому читанні законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (№ 2178-10), який, зокрема, передбачає скасування з 1 жовтня 2020 р. заборони на продаж землі.

Читайте також: Запуск ринку землі можуть відтермінувати до липня 2021 р.

У підготовленому до другого читання законопроекті передбачено, що купувати землю сільськогосподарського призначення зможуть лише українці; концентрація земель в одних руках становить до 10 тис. га; розрахунок за землю – виключно безготівковий з перевіркою походження коштів; забороняється купувати землю у 50-кілометровій зоні від кордону; зафіксовано мінімальну ціну на земельну ділянку; банки не зможуть купувати землю – лише брати у заставу; частина коштів від продажу земель

державної та комунальної власності піде на створення Фонду розвитку сільських територій.

10 тисяч в одні руки – і більше не позичати. Вигоди і ризики земреформи (Кореспондент)

Верховна Рада в листопаді 2019 р. спробувала дати старт земельній реформі. Парламент прийняв у першому читанні розроблений депутатами партії «Слуга народу» законопроект № 2178-10.

Його норми відкривають ринок землі в Україні і знімають мораторій на купівлю-продаж земель сільгосппризначення, пише П. Харламов № 5 журналу «Кореспондент».

Голосування за земельну реформу супроводжувалося масовими протестами під Верховною Радою. Аргументи «проти» звучали найрізноманітніші. І що земля дістанеться винятково великим агрохолдингам, а також іноземцям, і що запуск земельного ринку знищить мале фермерство.

У підсумку депутати під час підготовки законопроекту № 2178-10 до другого читання пом'якшили низку норм. Але дістатися до остаточного голосування парламент поки що не зумів – до документа надійшло понад 4 тис. зауважень і пропозицій, і вже другий місяць Рада розглядає винятково поправки. А точніше, відхиляє їх одна за одною. Тому що є монобільшість, а переважна кількість правок – просто спам, запущений у надії затягнути процес.

До початку березня депутати обговорили тільки половину поправок. Затвердили тільки одну з них, технічну, яка суть самого законопроекту не змінює. Глава фракції «Слуга народу» Давид Арахамія не виключив, що розгляд поправок може зайняти до трьох місяців. А отже, реально друге читання може статися десь у квітні. І це при тому, що мораторій на угоди із сільгоспземлями буде знято вже 1 жовтня 2020 р.

Проте у «Слузі народу» впевнені, що земельній реформі – бути!

Тільки своїм.

Спочатку модель реформи передбачала такі пункти. Сільгоспугіддя зможуть купувати винятково українці, українські компанії, територіальні громади або держава. Іноземці (як фізособи, так і компанії-нерезиденти) та особи без громадянства не матимуть доступу до землі до 1 січня 2024 р. Є лише один виняток. Іноземець може отримати землю у спадок. Але він буде зобов'язаний продати її протягом року.

Спочатку існувало обмеження на володіння землею одним власником. У межах об'єднаної територіальної громади – це не більше 35 % усієї площі сільгоспземель, у рамках однієї області – не більше 8 % сільгоспугідь. У межах усієї України одній особі може належати 0,5 % загального фонду сільгосппризначення (його розмір – 42,7 млн га). Тобто десь 213 тис. га. Але до другого читання цю норму посилили.

Що ще важливо, оборудки із землею можна буде проводити винятково на електронних земельних аукціонах. Це повинно виключити махінації і маніпуляції з вартістю.

До слова, вартість землі не може бути меншою, ніж її нормативна грошова оцінка (НГО). За даними Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) на 1 січня 2020 р, НГО ріллі залежно від регіону становила 21–32 тис. грн.

Пішли назустріч

До другого читання в законопроекті дещо змінилося. Його автори почули деякі зауваження. Одне з них стосувалося ризику концентрації великих земельних масивів в одних руках. Усе-таки 213 тис. га – значна площа. Це майже як три Києви за масштабами. У підсумку можливість володіння землею для одного власника обмежили площею 10 тис. га. Той, хто буде порушувати цю вимогу, у судовому порядку позбудеться землі, площа якої перевищує вказане обмеження.

Друга зміна – норма про те, що купівля землі іноземцями та особами без громадянства буде можлива тільки після проведення всеукраїнського референдуму. Крім того, законодавці прописали обмеження на володіння сільгоспугіддями для деяких категорій власників. Ні за яких умов не зможуть купувати українську землю резиденти держави-агресора, особи, які входять у терористичні організації, фізичні та юридичні особи під санкціями, резиденти країн-офшорів.

Отримувати землю у власність зможуть і банки, але тільки як заставне майно, яке дісталось їм під час стягнення. Також банк буде зобов'язаний продати таку земельну ділянку протягом двох років після її отримання.

Громадяни, яким належить право постійного користування або право довічного успадкованого володіння земельними ділянками сільгосппризначення, зможуть викупити їх із розстрочкою платежу до семи років за ціною, яка дорівнює нормативній грошовій оцінці, без проведення земельних торгів. У редакції законопроекту, який був прийнятий у першому читанні, ішлося про розстрочку на п'ять років.

Так і до Європи недалеко

За підрахунками экс-міністра розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства Тимофія Милованова, запуск ринку землі вже у 2020 р. додасть українському ВВП + 0,23 %, а у 2021 р. ефект становитиме + 0,83 %. У «живих» грошах – це 9 млрд грн і 30 млрд грн відповідно. Світовий банк дає ще більш оптимістичні прогнози: щорічно + 0,5–1,5 % до економічного зростання країни в наступні п'ять років.

На думку експертів Світового банку, мораторій обмежує прибуток, який могли б отримувати власники земельних ділянок. Оскільки вартість землі на цей момент не відповідає реаліям. За даними Eurostat, у країнах Євросоюзу гектар земель сільськогосподарського призначення коштує від 2 до 20 тис. євро. найдешевша земля в Румунії, країнах Балтії та Хорватії.

Найдорожча – в Іспанії, Данії, Італії. В Україні, якщо перевести дані Держгеокадастру в «тверду» валюту, 1 га угідь коштує 800–1200 євро.

У Мінекономіки вважають, що з появою ринку землі ціна гектара зросте як мінімум до 1,5 тис. дол. Це в тому випадку, якщо іноземці не матимуть до неї доступу. У разі допуску іноземних покупців на український ринок ціна може досягти 2,2 тис. дол. за 1 га. За оцінками Асоціації вільних землевласників, протягом 10 років земля в Україні в середньому може подорожчати до 4–5,5 тис. дол. за 1 га.

Уповноважений Президента Володимира Зеленського із земельних питань Роман Лещенко зі свого боку заявив, що безконтрольне скуповування земель після зняття мораторію в принципі неможливе. За його словами, 68 % угідь, а це майже 28 млн га, належать пайовикам. І якщо вони не захочуть продавати свою землю, ніхто не зможе змусити їх це зробити.

До того ж, якщо вірити словам экс-міністра соціальної політики Юлії Соколовської, продати свою землю хочуть лише 10 % власників, які володіють близько 4,2 млн га. І ці угіддя можуть дістатися ефективнішим власникам, які будуть залучати інвестиції в агропромисловий комплекс.

Заспокоює Т. Милованов і тих, хто стурбований тим, що земля стане вкрай дорогим активом, до якого не зможуть отримати доступ невеликі фермери. За його словами, кредит на покупку сільгоспугідь можна буде взяти під 3–5 % річних. При цьому держава зі свого боку готова підтримувати фермерів, які братимуть кредити на покупку землі. Позичальник зможе отримувати на ці цілі до 5 млн грн на рік.

Бояться невизначеності

Проект USAID Агроінвест ще у 2017 р. провів в Україні опитування, за підсумками якого близько 75 % респондентів виступили проти зняття мораторію на продаж сільгоспземель. Більш свіже опитування Центру Разумкова, проведене в листопаді 2019 р., показало схожі результати: проти – 68 % опитаних. Причина? Відсутність чіткої інформації.

Здебільшого люди не розуміють, як працюватиме механізм купівлі-продажу землі, і побоюються можливих наслідків, наприклад, розгулу криміналу і рейдерства.

Якоюсь мірою їхні побоювання обґрунтовані. Адже ринок землі в Україні хоч і не існує юридично з 2002 р. (саме тоді набув чинності мораторій), він цілком собі живе в реальності. Найпростіша схема – здача землі в супердовготривалу оренду, на 49 років з правом викупу, який отримує орендар. По суті, це і є прихований продаж земельної ділянки, без порушення законодавства.

І немає ніяких гарантій, що і новий закон про землю не залишить таких лазівок. Юристи наводять простий приклад, як можна обійти обмеження з концентрації землі одним власником. Це може бути викуп земель через кілька юросіб, пов'язаних між собою, або ж підставних фізосіб, а також оформлення ділянок на близьких родичів.

Причому робитимуть спроби прибрати українську землю до рук не тільки українські латифундисти, а й нерезиденти. Як каже Яна Піоро, молодший юрист юридичної компанії JN Legal, сумарно сільгоспкомпанії з іноземними інвестиціями вже обробляють в Україні близько 3,5–4 млн га сільгоспземель. І навряд чи вони відмовляться від ідеї контролювати свої земельні банки тим чи іншим способом.

Ну і з референдумом щодо продажу землі іноземцям є заковика: самого закону про референдум не існує. Хоча представники «Слуги народу» заявляють, що референдум щодо землі відбудеться вже у 2020 р. Але поки що немає навіть законопроекту. Його тільки розробляють, і, коли він виявиться в сесійній залі парламенту, незрозуміло.

І найбільш імовірно, що з обмеженнями ринок землі восени запустять. А ось пустять на нього іноземців, швидше за все, ще через рік–два, не раніше.

Вони знають, як краще

Ольга Трофімцева, в. о. міністра агрополітики в уряді Володимира Гройсмана.

Поспіх в питанні земельної реформи не потрібен. Необхідно відкривати ринок землі поетапно. Від того, як виглядатиме структура земельних відносин у країні, залежить структура виробництва – дрібні фермери, сімейні господарства, агрохолдинги. Це буде впливати на ефективність агросектора. Невеликі фермери переживають, що не зможуть конкурувати з великими гравцями. Дійсно, якщо на ринок допустять усіх зацікавлених, то з точки зору доступу до дешевих і довгих фінансових ресурсів фермери будуть програвати. Крім того, є думка, що відкриття ринку дасть істотне зростання економіки. Але навряд чи активність угод з купівлі-продажу буде високою. За результатами опитувань, максимум 10 % власників паїв готові продати їх. Більшість планує далі здавати в оренду. Тому в перші роки після відкриття ринку землі кардинальних змін й істотного зростання економіки ми не побачимо.

Ганна Ковальчук, експерт аналітичного кластеру «Українська фабрика думки»:

Базовий сценарій реформи, який ціною іміджевих і рейтингових втрат вдалося протягнути крізь перше читання, робить честь лібералізму або безвідповідальності її розробників. Тепер же є три варіанти розвитку подій навколо земельного питання, майже однаковою мірою ймовірності. Перший – реформу приймають в її нинішньому, надліберальному форматі або з точковими непринциповими правками. Другий – реформу приймають в істотно делібералізованому варіанті, який передбачає етапність, «мінус» юридичні особи, мінімальні ліміти на концентрацію, індикативні ціни, перевірку походження коштів на покупку землі. Третій – починаються фермерські протести, які підсумовуються з «антикапітуляційними», і друге читання переноситься на невизначений термін.

Олексій Мушак, радник Прем'єр-міністра Олексія Гончарука з економічних питань:

Скільки б не опиралися земельній реформі, а фінального голосування не уникнути. Позитивна розв'язка вже близько. Для мене земельна реформа – це мінімум три речі: дати право українцям розпоряджатися своєю землею; «чорне» і «сіре» вивести в «білий» ринок; дати можливість розвиватися бізнесу, де важлива власність. У цілому коректніше говорити не тільки про введення ринку землі, а й про переформатування його як такого. У першу чергу це стосується 20 % землі, яку обробляють агрохолдинги й українські компанії з іноземними інвестиціями. Оскільки їм буде заборонено купувати землю, земельний банк агрохолдингів буде зменшуватися. Другий наслідок – це поява класу рантьє, які будуть викупувати такі ділянки й отримувати пасивний дохід.

Любомир Чорний, керівник напрямку з поліпшення бізнес-клімату Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України»:

Ринок потрібно запускати, і скоріше. Але і масштабна інформаційна кампанія, і якісна обробка відповідних правових норм теж потрібні. І, незважаючи на всі мої симпатії до ліберальних ідей, ринок повинен бути регульований. Не «зарегульований», а розумно регульований, щоб відповісти на всі ризики, пов'язані з його функціонуванням, а не з громадськими страхами і міфами. Саме відсутність ринку і функціонування непрозорих (нелегальних або напівлегальних) схем привели до виникнення надмірних концентрацій, до монополізації суміжних сфер бізнесу (перевезення, обслуговування, зберігання, частина переробки), до ерозії і втрати частини земель, а також до колосальних втрат надходжень до держбюджету і місцевих бюджетів.

Інформація про результати здійснення державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель ([Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру](#)).

У період з 10 до 13 березня Управліннями з контролю за використанням та охороною земель, які діють у складі Головних управлінь Держгеокадастру в областях, здійснено 495 заходів державного нагляду (контролю) за використанням та охороною земель (порівняно з попереднім тижнем – -156; -24 %), за результатами яких виявлено 365 порушень земельного законодавства, зокрема заходів державного контролю щодо додержання суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері використання та охорони земель (-130; -27 %).

За вказаний період нараховано шкоду, заподіяну внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву без спеціального дозволу на суму у розмірі 819 269 грн (проти минулого тижня – -1131 522 грн; -58 %). Серед них у добровільному порядку відшкодовано 705 451 грн (-162 375 грн; -30 %).

До органів прокуратури, органів досудового слідства направлено 26 (-6; -19 %) матеріалів про порушення вимог законодавства, зокрема, які містять ознаки злочинів.

Найвищі показники зі здійснення заходів державного контролю показало Головне управління Держгеокадастру в Рівненській області, що здійснило 25 заходів державного нагляду, за результатами яких виявлено 18 порушень земельного законодавства. Нарахована шкода становить 62 693 грн, відшкодовано в добровільному порядку – 69 489 грн.

Реформа енергетики, програми енергоефективності та енергонезалежності

ДТЕК готується до реструктуризації боргів ([Економічна правда](#))

«ДТЕК Енерго» розробляє пропозицію про реструктуризацію та запровадження тимчасового мораторію на виконання зобов'язань.

Про це повідомляє Інтерфакс-Україна.

«В умовах наростаючої економічної кризи, викликаній пандемією коронавірусу COVID-19, падінням світових фінансових ринків і обвалом цін на сировинні товари, з метою мінімізації негативних економічних наслідків “ДТЕК Енерго” вживає надзвичайні заходи», – ідеться в повідомленні компанії.

«ДТЕК Енерго» попереджає кредиторів, що не сплатить ні відсотковий купон 1 квітня 2020 р., ні відсотки з банківського боргу 31 березня 2020 р. Усі подальші виплати здійснюватимуться відповідно до умов реструктуризації боргів.

Генеральний директор компанії Д. Сахарук зазначив, що «ДТЕК Енерго» має негайно вжити всіх необхідних заходів для максимальної концентрації ресурсів і гарантувати безперервність виробничих процесів, які забезпечать українців світлом і теплом у період карантину.

Нагадуємо:

«ДТЕК Енерго» – операційна компанія, що відповідає за видобуток вугілля, генерацію електроенергії в структурі холдингу ДТЕК. У 2019 р. її чистий прибуток знизився в 1,9 раза – до 2,55 млрд грн, дохід знизився на 15,4 % – до 76,83 млрд грн, інвестиції в розвиток виробництва становили 5,2 млрд грн, виплати у центральний та місцеві бюджети – 14,5 млрд грн.

За час загострення світової кризи, пов'язаної з пандемією коронавірусу COVID-19, котирування єврооблігацій «ДТЕК Енерго» падали зі 104 % від номіналу до 60 %, а їх прибутковість зросла з менш ніж 10 % річних до більш ніж 25 % річних.

Восени 2019 р. група ДТЕК розмістила п'ятирічні спеціалізовані цінні папери для розвитку відновлюваної енергетики.

Оптову ціну газу для населення на березень знижено на 14 % ([Урядовий портал](#)).

У березні 2020 р. оптова ціна на природний газ для потреб населення, виробників тепла та інших захищених споживачів, яким НАК «Нафтогаз України» постачає газ у рамках спеціальних обов'язків (ПСО), становитиме 3,40 грн за кубометр (без урахування ПДВ, націнки газзбутів та витрат на транспортування газу магістральними і розподільними трубопроводами). Це на 14 % менше, ніж у лютому 2020 р.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

В умовах карантину і розгортання економічної кризи уряд прагне мінімізувати витрати людей на комунальні послуги, які зростуть у зв'язку із збільшенням часу їхнього перебування вдома. Один зі шляхів мінімізації – здешевлення газу для українців. Оптова ціна на природний газ, яку уряд і «Нафтогаз» забезпечили для потреб населення та виробників тепла у березні 2020 р., на 14 % менше, ніж минулого місяця. Це дає можливість регіональним збутовим компаніям забезпечити зниження тарифу на 9–13 % порівняно з лютим.

Як повідомляє НАК «Нафтогаз», така ціна у березні сформувалась завдяки тому, що на внутрішньому ринку з'явився новий ліквідний ціновий індикатор. Оператор Газотранспортної системи України провів тендер на закупівлю газу на період постачання за березень–грудень 2020 р. і торги продемонстрували, що в Україні існує значна конкуренція, яка призводить до зниження оптових цін на купівлю-продаж газу.

Під час розрахунку ціни газу для населення на березень «Нафтогаз» вирішив узяти до уваги нові ринкові обставини. Оскільки постановою Кабінету Міністрів задається максимально допустимий рівень ціни, Нафтогаз обрав найменшу індикативну ціну з двох можливих опцій: розрахованої за постановою КМУ та середньозваженої ціни переможців за результатами торгів на постачання газу Оператору ГТС України.

Таким чином, оптова ціна березня встановлена на рівні, що на 14 % нижчий за ціну лютого. А оптовий прейскурант «Нафтогазу» є основою для формування роздрібних цін, які належать до зони відповідальності регіональних збутових компаній.

Програма розвитку українського експорту

Верховна Рада прийняла пакет змін для підтримки громадян, бізнесу та економіки держави ([Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України](#)).

Сьогодні народні депутати України прийняли законопроект № 3275. Це вже другий пакет законодавчих змін, спрямований підтримати українців та їхній бізнес під час протидії поширенню коронавірусної хвороби COVID-19.

Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Ігор Петрашко:

Безумовно, нинішній пріоритет – це підтримка і збереження бізнесу. Ми намагаємося, щоб обмежувальні заходи не зашкодили промисловості і щоб максимальна кількість підприємств могла й надалі працювати. Також важливими є рішення щодо підтримки тих, хто може втратити роботу.

Серед усіх ініціатив безпосередньо для малого та середнього бізнесу цим законопроектом передбачено:

- спрощення оформлення дистанційної роботи та впровадження гнучкого режиму робочого часу;
- зняття обмеження на отримання лише однієї якоїсь державної підтримки для розвитку МСБ;
- на час саме цього карантину введення поняття часткового безробіття для МСБ. Підтримка для виплат працівникам надаватиметься при збереженні за ними робочих місць. Розмір допомоги – до однієї мінімальної зарплати. Вартість ініціативи орієнтовно 5 млрд грн;
- проекти регуляторних актів, спрямованих на спрощення вимог до діяльності бізнесу в умовах карантину, органами влади можуть прийматись навіть за 1 день, а не за 30;
- продовжено мораторій на проведення планових неподаткових перевірок до 30 червня.

Законопроект прийнято з рекомендаціями фахівців міністерства, які долучилися до його розробки.

Реформа трудового кодексу

Уряд збільшив бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на 500 млн грн для підтримки тих, хто втратив роботу ([Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України](#))

29 березня на позачерговому засіданні уряд прийняв Постанову «Про затвердження бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2020 рік».

Відповідно до постанови, бюджет фонду збільшується майже на 500 млн грн.

Додаткові кошти дадуть можливість збільшити кількість клієнтів державної служби зайнятості, які можуть скористатися соціальними програмами, що є важливим для підтримки безробітних.

Реформа системи національної безпеки та оборони

НАТО протестує в Україні пілотну програму партнерства (Корреспондент)

Альянс працює над програмою партнерства для країн, які не є його членами, а також називає Україну «особливим партнером».

НАТО протестує в Україні нову програму партнерства, яку розробляє для країн, що не входять до Альянсу. Про це заявив глава Управління партнерства в штабі Верховного командування Об'єднаних збройних сил НАТО у Європі, віце-адмірал Бюлент Туран у програмі ТСН.Тиждень у понеділок, 16 березня.

«Україна – один з найбільш активних партнерів Альянсу. Ми вважаємо Україну особливим партнером. Співпраця з Україною весь час поглиблюється. Ми плануємо багато спільних заходів. Я можу сказати, спільних заходів у нас більше, ніж днів у році. Ми отримуємо багато інформації від українців. Ми ділимося своїм досвідом з українцями», – заявив Б. Туран.

Чинивник також додав, що в кожного партнера НАТО є свій унікальний досвід.

«Я був в Україні кілька місяців тому. І на додаток до того, що я вже знав, я побачив, що в Україні є значні можливості. Наприклад, досвід Сил спеціальних операцій, проведення заходів з кібербезпеки, стратегічної транспортної авіації. Це те, чого ми повинні повчитися в Україні. Також важливим є досвід українських військових, і ми розвиваємо свої можливості, перебуваючи в прямому контакті з ними. А те, чого НАТО може навчити Україну, – це стабільні та надійні структури управління. НАТО може і навчити українців, і допомогти засвоїти досвід у контексті спільних навчань, тренувань і освітніх програм. Ми можемо навчити, як налагодити процес розвитку військових можливостей, сектора безпеки і оборони. У цьому плані ми можемо допомогти Україні – від організації реформ до вдосконалення окремих підрозділів. Ось, у принципі, те, що я можу оцінити, враховуючи сферу своєї відповідальності», – зазначив Б. Туран.

Представник Альянсу також розповів, у якій сфері Україні не вистачає стандартів НАТО:

«Насамперед – це проведення реформи сектора безпеки і оборони. Організація військової структури повинна бути реформована. І треба починати саме з цього. Роль і співвідношення офіцерського і молодшого командирського складу в армії також важливі, і ми працюємо над цим. Підвищення ролі молодшого командирського складу – це і є основа організаційної реформи, наскільки я розумію, і в цьому ми допомагаємо Україні», – заявив Б. Туран.

Він також зазначив, що Україна є особливим партнером для НАТО, важливим показником чого є зростання сумісності військових України та НАТО.

«Узагалі у відносинах України і НАТО ми маємо добре структуровану організацію. Вгорі структури комісія Україна – НАТО, яка визначає рамки

співробітництва, від військової до політичної. Комісії підпорядковується військовий комітет. Він має Робочий план співробітництва з Україною. І щороку в Управлінні партнерства ми координуємо цей план з українською стороною. Ми створили Щорічний план військової імплементації. Це дуже хороший робочий план. Він охоплює освіту, навчання, виконання та оцінювання. Програма, про яку говорите ви, перебуває на стадії планування, її розробка триває. У майбутньому, як тільки це буде зроблено, це буде зроблено для всіх країн-партнерів, оскільки ми маємо сорок країн-партнерів. Вона буде адаптована для всіх сорока країн-партнерів. Але, як на мене, це не дуже вплине на характер процесів, які існують між НАТО і Україною. Оскільки вони дуже добре структуровані і формалізовані. Я думаю, значних змін у робочих процесах не буде», – підсумував чиновник.

Децентралізація та реформа державного управління

Перелік адмінпослуг, які надаватимуться в ЦНАП під час карантину ([Міністерство цифрової трансформації України](#)).

12 березня в Україні запроваджено триденний карантин та низка інших обмежувальних заходів через пандемію коронавірусу. Водночас державні органи продовжують роботу задля задоволення потреб населення.

Зокрема, Мінцифри підготувало перелік адміністративних послуг, які можна отримати у ЦНАП за невідкладних обставин під час карантину. Оскільки неможливість отримати певні послуги позбавляє громадян здатності реалізувати свої права та підтримувати належний рівень життя. Відповідну постанову було ухвалено Кабінетом Міністрів 20 березня.

Інші адмінпослуги надаватимуться з урахуванням епідеміологічної обстановки на відповідній території.

Водночас Мінцифри закликає громадян України утриматися від відвідування ЦНАП та інших надавачів послуг у період карантинних заходів без нагальної потреби або при симптомах ГРВІ, грипу чи коронавірусу.

Перелік адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП під час карантину:

- оформлення паспорта громадянина України;
- вклеювання фотокартки до паспорта при досягненні 25 чи 45 років;
- комплексна послуга «Малютко для батьків новонароджених»;
- видача дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, параметри яких перевищують нормативні;
- погодження маршрутів руху транспорту під час перевезення небезпечних вантажів;
- реєстрація, перереєстрація та зняття з обліку транспортних засобів, що належать закладам охорони здоров'я або у зв'язку з втратою техпаспорта;
- видача посвідчень водія замість втраченого чи викраденого;

- державна реєстрація народження фізичної особи та її походження;
- державна реєстрація смерті;
- субсидія на оплату житлово-комунальних послуг;
- оформлення пільг на придбання твердого та рідкого пічного палива і скрапленого газу;
- оформлення тимчасової допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце їхнього проживання невідоме;
- оформлення винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання «Мати-героїня»;
- оформлення допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами тим, хто не застрахований у системі державного соціального страхування;
- оформлення допомоги при народженні, усиновленні дитини, на дітей, над якими встановлено опіку та піклування, чи самотнім матерям;
- реєстрація чи зняття місця проживання, видача довідки про реєстрацію;
- оформлення дозволу на порушення об'єктів благоустрою.

Судова реформа

Судова реформа: Венеціанська комісія відреагувала на рішення КСУ ([Корреспондент](#))

Венеціанська комісія попросила прибрати положення в законі В. Зеленського ще в грудні минулого року.

Президент Венеціанської комісії Джанні Букіккіо привітав рішення Конституційного Суду України частково скасувати судову реформу Президента Володимира Зеленського. Про це йдеться в заяві комісії, оприлюдненій на її сайті в четвер, 12 березня.

Д. Букіккіо нагадав, що Венеціанська комісія попросила прибрати окремі положення в законі В. Зеленського ще в грудні минулого року.

ЗА ТЕМОЮ

Земельна реформа: КСУ вивчає повноваження Ради

Земельна реформа: КСУ вивчає повноваження Ради

19 грудня 2019, 18:28

«Я вітаю те, що Конституційний Суд своїм рішенням від 11 березня визнав неконституційною поправку в законі про судову владу і статус суддів, яка скорочувала максимальну кількість суддів у Верховному суді від 200 до 100. У своєму висновку в грудні 2019 р. Венеціанська комісія попросила прибрати це положення», – ідеться в заяві.

У комісії були дуже стурбовані тим, що ця поправка привела б до серйозних змін у складі Верховного суду, який уже був повністю

реформований на основі законодавства, прийнятого попереднім скликанням Верховної Ради, нагадав Д. Букіккіо.

«Повторення того ж після виборів стало б сигналом і суддям, і широкій громадськості, що від волі відповідної більшості в парламенті залежить, можуть судді Верховного суду залишатися на посаді, чи ні. Тому я вітаю Конституційний Суд із його рішенням, яке зміцнює незалежність не тільки Верховного суду, а й української судової влади в цілому», – додав президент Венеціанської комісії.

Нагадаємо, напередодні КСУ опублікував рішення щодо судової реформи Президента Володимира Зеленського. Суд визнав незаконними відразу кілька положень реформи, які скорочували склад Верховного суду і створювали комісію з етики для суддівського самоврядування.

Раніше в лютому Конституційний Суд визнав незаконним ліквідацію Верховного суду України у 2016 р. і новий конкурс. КСУ дійшов висновку, що між юридичним статусом судді Верховного суду України і судді Верховного суду не було відмінностей.

Як відомо, 15 жовтня 2019 р. Верховна Рада прийняла в другому читанні і в цілому президентський законопроект, який передбачає значне скорочення кількості суддів Верховного суду і їхній оклад. На початку листопада В. Зеленський підписав його.

Тоді у Верховному суді заявили, що оскаржать судову реформу В. Зеленського в Конституційному Суді.

Конкурс до Вищої кваліфікаційної комісії суддів визнано таким, що не відбувся ([Корреспондент](#))

Вища рада правосуддя двічі продовжувала термін подачі кандидатів у комісію для проведення конкурсу від міжнародних організацій, але пропозицій не надходило.

Конкурс на посаду членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів визнано таким, що не відбувся. Таке рішення прийняла Вища рада правосуддя, повідомляє прес-служба ВРП в середу, 18 березня.

Рада двічі продовжувала термін подачі кандидатів у комісію для проведення конкурсу від міжнародних організацій – 16 січня і 4 лютого. Але пропозицій так і не отримувала.

«За таких обставин утворення конкурсної комісії для проведення конкурсу... неможливо», – сказано в повідомленні.

«Вища рада правосуддя бачить єдиний вихід із ситуації, що призвела до неможливості сформувати ВККС, – якнайшвидше внести зміни в законодавство щодо кількісного складу ВККС і механізмів її формування», – інформують в ВРП.

Раніше повідомлялося, що на місця у Вищу комісію суддів претендують майже 200 осіб. Вища рада правосуддя тоді готувала конкурс на членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Також КСУ опублікував рішення щодо судової реформи Президента Володимира Зеленського. Суд визнав незаконними відразу кілька положень реформи, які скорочували склад Верховного суду і створювали комісію з етики для суддівського самоврядування.

Реформа освіти та науки

МОН: Скільки триватиме навчальний рік, дати ЗНО та як відбудуватиметься вступ ([Міністерство освіти і науки України](#)).

Т. в. о. міністра освіти і науки Любомира Мандзій:

У зв'язку із загальнонаціональним карантинном Міністерство освіти і науки розробило два сценарії завершення навчального року, проведення зовнішнього незалежного оцінювання та вступної кампанії. Про це сьогодні, 26 березня 2020 р.

Карантин продовжено – до 24 квітня навчання точно триває за дистанційною формою. Сподіваємось на краще і що карантин закінчиться 24 квітня, але ми маємо бути готові до різних варіантів розвитку подій. Тому МОН розробило два сценарії, зважаючи на ситуацію з карантинном.

Перший сценарій: карантин завершується до першого тижня червня

Усі учні, окрім 11-го класу, закінчують навчальний рік наприкінці червня. Після карантину для них організовується коригуюче навчання: учитель ідентифікує теми, за якими є пробіли у знаннях, відчитує ті, які є критичними для класу, вказує, які теми необхідно додатково доопрацювати вдома.

Випускники 11-х класів також учаться до кінця червня – коригують пробіли в програмі, готуються до ЗНО.

ЗНО стартує орієнтовно в останній тиждень червня і закінчується орієнтовно в середині липня. Результати основної сесії ЗНО стануть відомі наприкінці липня.

Вступна кампанія розпочнеться на початку серпня.

Другий сценарій: карантин продовжується до початку серпня

Усі учні, окрім 11-го класу, закінчують навчання наприкінці травня та отримують відповідні документи. У 2020–2021 навчальному році перший місяць навчання буде коригуючим. Учителі повинні будуть здійснити зріз знань, ідентифікувати теми, за якими є пробіли, та компенсувати їх упродовж першого місяця навчання. Сам навчальний рік 2020–2021 триватиме до кінця червня.

ЗНО для учнів 11-го класу стартує в середині серпня і закінчується до середини вересня.

Вступна кампанія завершиться до середини жовтня, а навчання перших курсів розпочнеться на початку листопада. Навчання решти курсів розпочнеться з 1 вересня.

За обох сценаріїв:

– для студентів вищів невивпускних років навчальний рік має завершитись так, як і планувався;

– екзаменаційно-залікові сесії університети можуть провести дистанційно в тому графіку, який затверджено закладом. У випадку, якщо обов'язкову аудиторну роботу студенти не можуть виконати дистанційно, виш має перенести її на наступний навчальний рік;

– для студентів випускних років захисти дипломних робіт та державні іспити проводитимуться дистанційно, крім єдиного державного кваліфікаційного іспиту та атестації осіб, що здобувають ступені доктора філософії, доктора мистецтва, доктора наук.

Через епідеміологічну ситуацію буде скасовано державну підсумкову атестацію у 4 та 9 класах.

Також 15 квітня буде оприлюднено онлайн-пробне ЗНО з усіма необхідними поясненнями. Учасники також зможуть потренуватися, отримавши онлайн-тестовий зошит. Однак напередодні тестування всім, хто зареєструвався і заплатив за послугу, буде надано можливість скласти пробне тестування очно. Дата проведення пробного ЗНО залежить від терміну карантину

Президент анонсував Всеукраїнську школу онлайн
([Українська правда](#))

6 квітня на телебаченні стартує масштабний проєкт «Всеукраїнська школа онлайн».

Джерело: Президент Володимир Зеленський у відеозверненні в неділю

Пряма мова: «Наше завдання як держави – забезпечити кожній дитині вільний доступ до знань.

З цією метою у понеділок, 6 квітня, стартує проєкт “Всеукраїнська школа онлайн”. У рамках проєкту 40 педагогів з Києва на час карантину стануть учителями для всієї України.

Зараз проходять щоденні зйомки уроків для учнів з 5 до 11 клас. За збалансованою програмою Міністерства освіти та науки викладається 11 предметів».

Деталі: За словами Президента, школярі зможуть дивитися уроки на Facebook та Youtube. Крім того, уроки щоранку транслюватимуть українські телеканали.

Пряма мова: «За кожним класом буде закріплений один або декілька телеканалів. Їх перелік, а також розклад уроків на тиждень з'явиться зовсім скоро».

Старші класи? А місць немає. Як іде реформа освіти
([Корреспондент](#))

В Україні, якщо хто не помітив, ще й реформа освіти йде повним ходом. І батьки школярів раптово виявили, що кількість випускних і старших класів у школах різко скоротилася.

Починалося все ніжно: з 2020–2021 навчального року середні школи планувалося розділити на три – початкову, середню і академічні ліцеї. У Міністерстві освіти заявляють, що це робиться на благо дітей, та й хто б сумнівався. Ось тільки батьки чомусь б'ють на сполох, пише О. Байвидович у № 5 журналу «Кореспондент».

Мама школяра, у минулому журналіст, а нині медіаконсультант Н. Курята теж побачила проблему і почала запитувати районні управління освіти Києва через сайт «Доступ» до правди. З отриманих нею відповідей стало зрозуміло, що з 2020–2021 навчального року тільки в одному з районів Києва в 21 школі з 45 припиняється набір в 10–11-ті класи. Куди далі підуть діти, які хочуть здобути повну середню освіту, які не змогли зайняти «тепле місце» в 10-му класі, велике питання.

«На сайті Міністерства освіти все розмальовано дуже красиво – і про садок, і про НУШ (Нова українська школа, проект реформи), і про... професійну освіту, а потім – про вищу освіту та науку. А ось про закінчену середню освіту я так нічого і не знайшла. У розділі НУШ написано про «базовий стандарт» (5–9-ті класи), а де ж 10–11-ті? А після них відразу йде «Професійна освіта», – задає цілком резонне питання Н. Курята.

Можливо, про це знає міністр освіти Ганна Новосад? Презентуючи в листопаді 2019 р. програму To do list змін, які заплановано було впровадити у сферах освіти і науки в рамках трьох часових проміжків (до кінця 2019 р., протягом 2020 р. і решту – протягом п'яти років), вона заявила, що зміни робляться з метою створення такої системи освіти, яка б забезпечувала безперервні можливості навчання – від раннього розвитку до дорослого життя, давала доступ до якісної освіти і за необхідності дозволяла розвивати ті компетентності й отримувати ті знання, які необхідні в сучасному світі. «Ми своїм завданням бачимо вибудовування цілісної системи, яка на кожному з рівнів може підхопити людину і дати їй можливості і навички, необхідні для успішного професійного та особистого життя», – зазначила вона. Так що там, у програмі?

ЩО МАЄТЬСЯ НА УВАЗІ

Згідно з програмою To do list, уже з 2019 р. в Україні планується поділ середньої освітньої школи на три ступені. Перший ступінь – це школи, де діти навчатимуться з 1-го до 4-го класу і отримуватимуть перелік мінімальних знань. Початкові школи будуть розташовані в кроковій доступності.

Другий ступінь – школи з 5-го до 9-го класу, там учні отримуватимуть базові знання.

І третій ступінь – з 10-го до 11-го (12-го) класу, що охоплює кілька гілок. Або це будуть 10-11-ті (12-ті) класи академічних ліцеїв, або професійний коледж (читай: аналог ПТУ або технікуму), де юнаки і дівчата

навчатимуться від двох до чотирьох років. Після закінчення цих структур можна вступити на бакалаврат і після нього – в магістратуру вищого навчального закладу.

Здавалося б, нічого поганого в цьому немає – можливість закінчити середню освіту паралельно з отриманням робітничої професії або середньої технічної освіти. Але, як стверджують опитані нами експерти, щоб перейти до цього поділу, перш за все, варто прорахувати ресурси і бажано відкрити нові навчальні заклади. Особливо це стосується міст-мільйонників, у яких відчувається дефіцит освітніх установ у районах інтенсивної забудови.

Як поділився з «Кореспондентом» директор спеціалізованої школи № 40 з поглибленим вивченням німецької мови О. Полторацький, щоб реалізувати передбачений реформою поділ, необхідно будувати нові школи. «Я згоден з ідеєю початкової школи. Але зараз не вистачає садочків, що там говорити про школи, які в більшості своїй (наша не виняток) навчаються у дві зміни. І не варто забувати про норми за кількістю дітей у класах, викладені в новому законі про освіту. Ним передбачається скоротити кількість учнів до 24 осіб», – нагадує О. Полторацький. Куди ж подіти «зайвих»?

З іншого боку, згідно з новою програмою, вже існуючим школам пропонується самим вибирати формат – з якого по який класи вони хочуть навчати дітей. Втім, ці зміни не сильно відіб'ються на спеціалізованих школах, гімназіях або ліцеях, де програми навчання розраховані саме з 1-го по 11-й клас. Нагадаємо, що, згідно із законодавством, дев'ятикласників після 9-го класу, якщо ті хочуть залишатися і далі в тих школах, в яких навчалися, просто переводять в 10-й клас, а не випускають, як раніше, віддаючи на руки документи про неповну середню освіту. Тому у старшокласників є всі шанси залишитися в школі. Якщо в тій школі будуть 10-11-ті класи, звичайно. А якщо ні? (...)

Реформа охорони здоров'я

Міністр охорони здоров'я України Максим Степанов назвав пріоритети своєї роботи на посаді міністра ([Міністерство охорони здоров'я України](#)).

Попереду чимало роботи. Перший пріоритет – боротьба з коронавірусом. Я не хочу нікого ні в чому звинувачувати, але є певна втрата часу з погляду підготовки до пандемії. Ми більше не можемо собі дозволити гаяти час. Тому вкрай важливо зараз налагодити комунікацію із закладами охорони здоров'я на місцях. Другий пріоритет – медична реформа. Я вважаю, що цілком можливо провести зміни таким чином, щоб реформою залишилися задоволені як пацієнти, так і лікарі всіх рівнів (...).

Європейський Союз виділить Україні 80 млн євро на протидію коронавірусу ([Урядовий портал](#)).

Європейський Союз виділить Україні близько 80 млн євро на боротьбу з кризою, яку спричинив коронавірус. Це перший пакет підтримки в рамках комплексу заходів із протидії поширенню коронавірусу на 2020 р. для країн Східного партнерства на загальну суму 140 млн євро. Значна частина з цих коштів призначена для України.

Віце-прем'єр-міністр з європейської та євроатлантичної інтеграції України Вадим Пристайко:

Ми вживаємо максимум зусиль, щоб зберегти здоров'я громадян під час пандемії коронавірусу, зменшити негативні соціальні та економічні наслідки від запровадження карантину. Медична, соціальна підтримка та допомога малому та середньому бізнесу – наші безумовні пріоритети. Ми вдячні нашим європейським партнерам за суттєву підтримку в ці кризові часи. Ми подолаємо коронавірус і його наслідки. Україна і ЄС – разом.

Пакет допомоги Україні з боку Європейського Союзу буде спрямовано на:

– підтримку системи охорони здоров'я України, у тому числі шляхом фінансової підтримки заходів Всесвітньої організації охорони здоров'я в Україні. Із 30 млн євро для всього регіону Східного партнерства пропорційно найбільша частина коштів передбачена для України. Це дасть можливість придбати необхідні медичні засоби та обладнання, а також посилити спроможність системи охорони здоров'я оперативно реагувати на захворювання. Україна зможе скористатися і новою Ініціативою ЄС із медичної безпеки, спрямованої на посилення готовності епідеміологів і персоналу первинної медичної допомоги. Крім того, ЄС разом з Міністерством охорони здоров'я України вивчає можливості розбудови спроможності міністерства для посилення його механізмів управління кризовими ситуаціями;

– підтримку економіки України, зокрема малих і середніх підприємств (МСП) шляхом забезпечення ліквідності, у тому числі через міжнародні фінансові установи. ЄС уже працює з цими інституціями та відповідними фінансовими організаціями з країн-членів у межах ініціативи Team Europe над полегшенням, спрощенням і прискоренням доступу до існуючих кредитних ліній, що будуть посилені, і програм підтримки для малого та середнього бізнесу, самозайнятих громадян та інших суб'єктів підприємницької діяльності. Комісія також надасть 500 млн євро гарантій, запланованих у рамках Європейського фонду сталого розвитку, для сприяння забезпеченню ліквідності в країнах-сусідах ЄС, у тому числі за допомогою оборотних коштів, фінансування торгівлі чи мораторію на обслуговування боргів. На двосторонньому рівні в Україні ми прискорюємо запуск нової програми підтримки МСП (20 млн євро) у межах бюджету ЄС на 2020 р., яка дасть ще 10 млн євро на гривневе кредитування малого та середнього бізнесу. Також запроваджується програма підтримки малих фермерських

господарств у розмірі 25 млн євро на додаток до 26 млн євро, виділених у 2019 р.;

– підтримку найбільш постраждалих від кризи у співпраці з партнерськими громадськими організаціями. Ми перебуваємо на першому етапі залучення принаймні 2 млн євро від регіональних і двосторонніх інструментів для формування пакету швидкої соціальної допомоги в таких сферах, як захист осіб, які належать до вразливих груп, перехід до онлайн-освіти, підтримка культурної та креативної індустрій і продовження культурного життя в Інтернеті, боротьба з дезінформацією та посилення стійкості громад. Ми приділяємо особливу увагу східним регіонам України, де допомога передбачає придбання засобів індивідуального захисту для лікарів і дезінфікуючих засобів, а також підтримку волонтерів, які доставляють їжу та ліки літнім людям.

Міністр інфраструктури України Владислав Криклій заявив, що «Укрпошта» і Liki24.com в період карантину доставлятимуть ліки в регіони безкоштовно ([Міністерство інфраструктури України](#)).

Національний оператор «Укрпошта» разом із сервісом Liki24.com запускають безкоштовну доставку ліків у регіони України на період карантину. Послуга доставки вже доступна в усіх населених пунктах. У Києві та обласних центрах, де аптеки більш доступні, діятиме спеціальний тариф – 35 грн, у будь-які інші міста та села – безкоштовно. Таке партнерство стало можливим після прийняття відповідної постанови уряду про можливість для поштових операторів доставляти ліки в період карантину.

Сьогодні дотримання дистанції між людьми – це забезпечення їхньої безпеки. 23 березня уряд України ухвалив важливе рішення для покращення доступності та зручності отримання лікарських засобів і водночас зменшення мобільності та скупчення людей в аптеках. Операторам поштового зв'язку було дозволено доставляти лікарські засоби. І менш ніж за два дні «Укрпошта» разом із сервісом Liki24.com вийшли на практичну реалізацію цієї життєво важливої ініціативи. Таким чином ми врегульовуємо питання щодо забезпечення населення, особливо людей похилого віку, лікарськими засобами та супутніми товарами шляхом їх дистанційного продажу безпосередньо споживачам в умовах карантину. Цей проєкт «Укрпошти» є важливим внеском у забезпечення безпеки українців і боротьбу із поширенням коронавірусу.

Генеральний директор «Укрпошти» Ігор Смілянський:

Без перебільшення ліки поштою українці чекали давно. Ми не втомлюємося нагадувати всім і кожному, що за межами цивілізації в Україні перебуває понад 10 млн людей. У віддалених куточках країни ще досить поганий мобільний зв'язок, сумнівний Інтернет, закриваються відділення банків і аптеки, якщо взагалі колись були. «Укрпошта» там – чи не єдиний зв'язок людей зі світом. Тим паче в умовах карантину, коли міжміське транспортне сполучення обмежене і найбезпечніше – залишатися вдома.

Саме тому ми працюємо. У посиленому режимі безпеки, але працюємо. І саме тому активно шукаємо рішення, щоб не тільки доставити ліки українцям додому, а ще й зробити це безкоштовно. Упевнений, що ця послуга швидко знайде своїх прихильників, особливо в цей непростий для країни час. Вдячний партнерам за довіру.

«В умовах карантину українці, які проживають у невеликих містах і селах відчувають величезні труднощі з доступом до ліків», – коментує А. Авринський, засновник і керівник Сервісу пошуку і доставки ліків Liki24.com. Часто щоб отримати медикаменти, людям потрібно долати десятки кілометрів, що неможливо в період карантину. Тому ця ініціатива – життєво важлива, і ми дуже раді, що «Укрпошта» отримала таку можливість. Наш сервіс працює з більш ніж 5600 аптеками по всій Україні. Ми надаємо інформацію про наявність, ціни на 55 тис. аптечних товарів і допомагаємо користувачам отримати їх за оптимальною ціною, збираючи медикаменти для відправлень з різних аптек.

Послуги безкоштовної доставки ліків через національного оператора «Укрпошта» будуть доступні до кінця карантину. При цьому користувачі зможуть отримувати свої посилки як на відділеннях «Укрпошти», так і адресно до дверей. Терміни доставки відповідають нормам експрес-відправлень.

Замовлення на безкоштовну доставку медикаментів можна оформити на сайті сервісу Liki24.com уже сьогодні. Для цього потрібно зайти на сайт liki24.com, знайти потрібні ліки, додати їх до кошика, оформити замовлення і в способах доставки обрати «Доставка з Укрпошта». З 27 березня замовлення з безкоштовною доставкою також можна буде оформити за номером телефону 068 296 14 52.

Виняток до замовлення становлять медикаменти, що потребують спеціального температурного режиму зберігання, або входять до переліку наркотичних, психотропних засобів і прекурсорів, а також є сильнодіючими і отруйними лікарськими засобами.

Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій

Вітаміни для розвитку громади. Як Северинівська ОТГ вирушила «Яблуневим шляхом», і що з цього вийшло ([Децентралізація](#))

Северинівська об'єднана громада, що на Вінниччині, розвиває власну економіку за допомогою «фруктово-ягідного кластера», який об'єднав виробництво, туризм та медицину.

Ірландець, американець, поляк та українська громада

На початку XIX ст. місцевість, у якій розташоване село Северинівка – адміністративний центр однойменної об'єднаної громади – належала польському поміщикові графу Северину Орловському. У 1808 р. Орловський зніс два довколишні села й переселив кріпаків до нового поселення, яке спланував особисто, давши йому назву Северинівка. А у 1810-му тут розпочалося будівництво панського палацу. Він вийшов громіздким та негарним, натомість доволі зручним. Крім того, був буквально забитий різноманітними витворами мистецтва: картинами, порцеляною, виробами з бронзи, срібла та слонової кістки. Граф Орловський зберігав тут свої чималі колекції зброї, старовинних монет та поштових марок, а також бібліотеку, що налічувала близько 5 тис. томів.

Северин Орловський славився своєю скупістю, і, власне, через це його палац вийшов таким недолугим: пан вирішив зекономити на архітекторі. За все своє життя граф не відпустив на волю жодного кріпака, постійно обкладаючи селян додатковими повинностями. Наприклад, за дозволи на одруження кріпакам у його маєтках треба було платити панові.

А от на що Орловський грошей не пошкодував, так це на оранжерею. Вона єднала головний корпус палацу з його правим крилом і з боку двору мала скляну стіну. В оранжереї росли апельсинові, лимонні, лаврові дерева та орхідеї. А для створення парку граф Орловський запросив у 1814-му модного тоді ірландського майстра паркового мистецтва Діонісія МакКлера, який славився вмінням поєднувати в дизайні природні та штучні елементи. МакКлер створив паркову галявину на березі річки Рів у вигляді решітки з багатьох доріжок, засадивши її дубами, кленами та ялинами (...).

Миколаївська ОТГ – соціально орієнтована громада ([Децентралізація](#))

Миколаївська міська ОТГ стала першою на Донеччині, де влітку 2018 р. відкрився Прозорий соціальний офіс. В одній будівлі тут зосередили соціальні та адміністративні послуги. Їхні кількість та якість постійно зростають, з кожним роком громада стає дедалі більше соціально орієнтованою.

Документи в онлайн-режимі

Минулого року Миколаївська ОТГ доєдналась до пілотного проекту «Соціальна громада». До Миколаївки з Мінсоцполітики передали обладнання, щоб документи з фронт-офісу відразу передавали до бек-офісу в районне управління соцзахисту. Таких робочих місць із технікою від проекту «Соціальна громада» – п'ять, три з них у Прозорому соціальному офісі, два встановлять у Малинівському та Рай-Олександрівському старостинських округах, розповідає Н. Осипенко, начальниця відділу соціального захисту населення Миколаївської ОТГ.

У старостинських округах Миколаївської ОТГ також створені віддалені робочі місця, де спеціалісти приймають документи від людей на отримання соціальних послуг. Найближчим часом ці місця також обладнають технікою, щоб документи в режимі онлайн передавались на подальше опрацювання.

Найпопулярніші послуги в ЦНАПі – оформлення закордонних паспортів та внутрішніх паспортів у вигляді ID-карток. За минулий рік у Миколаївці оформили та видали 1744 закордонні паспорти та 456 – внутрішні, говорить Н. Губицька, начальниця відділу адміністративних послуг Миколаївської міської ради. Тут нема величезних черг, тому клієнтами Миколаївського ЦНАПу стають не тільки жителі громади, а й Краматорська, Слов'янська, Харкова. З кінця минулого року закордонні паспорти в ЦНАПі почали оформлювати переселенцям.

Тут дві робочі станції для оформлення паспортів. Одну станцію придбали за гроші від ПРООН, другу – за підтримки МінТОТ, половину грошей виділили з місцевого бюджету, половину – через міністерство. Обладнання встановлено на другому поверсі будівлі, але це не заважає відвідувачам. У приміщенні обладнаний спеціальний ліфт-підйомник, щоб людина з інвалідністю або мама з коляскою могли без проблем піднятися на другий поверх. Цей ліфт в адмінбудівлі – справжня гордість Миколаївської ОТГ

Місцева влада намагається всі послуги, які можуть бути корисними для жителів громади, звести в одному місці. Тут розмістили службу у справах дітей. За реєстрацією (пропискою) місця проживання тепер не доводиться їхати до Слов'янська, як це було раніше. У планах – запровадити урочисту реєстрацію шлюбу, народження дитини та інші послуги з реєстрації актів громадянського стану.

Наприкінці минулого року завершили благоустрій прилеглої території. За словами О. Уфатової, керуючої справами виконкому, з місцевого бюджету виділили 6 млн грн. Провели озеленення, встановили дитячий майданчик, ліхтарі та лавки. Окрасою стала весільна альтанка – тут можна буде проводити урочисті заходи з реєстрації шлюбу, якщо цю послугу переведуть до соціального офісу.

Загалом серед 17 тис. жителів Миколаївської ОТГ 9,6 тис. людей є отримувачами різного виду соціальної допомоги. За минулий рік у соціальному офісі прийняли 8 тис. людей, за два місяці поточного року звернулись 800 жителів громади.

Щоб людям було зручно добиратись до центру громади за адміністративними чи соціальними послугами, тут запустили соціальний автобус, який придбали за рахунок місцевого бюджету. Він безкоштовно везе людей із села до міста і назад. Для жителів Малинівки це особливо актуально, бо прямого автобусного сполучення з Миколаївкою нема, треба добиратися з пересадкою на рейсових автобусах.

Інформаційний термінал з'явився у Миколаївській ОТГ в рамках проекту міжнародної технічної допомоги «Онлайн-сервіси: безпечна громада». Усі сервіси терміналу доступні й на мобільному телефоні, демонструє О. Цикунова, голова Миколаївської ОТГ. Такий пристрій дає змогу прочитати новини про громаду, повідомити про правопорушення, записатися на прийом, узяти участь в опитуванні та дізнатись про маршрути та розклад руху транспорту, зв'язатись із дільничним офіцером поліції. Усе це доступно також у мобільному додатку.

Спортивний комплекс «Енергетик» не комунальної власності, його збудував «Донбасенерго», відкриття відбулось півтора роки тому. Слов'янська теплоелектростанція – бюджетоутворююче підприємство Миколаївської ОТГ. «Енергетик» – соціальна відповідальність підприємства «Донбасенерго». Спорткомплекс відкритий не тільки для робітників ТЕС, але й для всіх жителів і гостей громади.

Вісім спортивних секцій відвідують 300 дітей Миколаївської ОТГ, спортом займаються 600 дорослих, розповідає Ю. Тріфонова, завідувачка СК «Енергетик». На тренувальні збори до Миколаївки приїздять спортсмени українських збірних. Тут не тільки зручні зали для тренувань, але й зручний після реконструкції готель, де можна оселитись. У басейні тренується обласна збірна із синхронного плавання. База спортивного комплексу використовувалась для проведення змагань між ОТГ Донецької області

Школа з проектами розвитку

Миколаївська школа № 2 бере активну участь у підготовці проектів за різними напрямками. Врешті решт зусилля принесли свої плоди. За словами директорки школи Лілії Куліш, минулого року тут вдалось реалізувати сім проектів, на поточний рік ще 12 чекають на фінансування.

Що цікавого відбувається в Миколаївській школі? Тут запровадили роздільний збір сміття та встановили спеціальні контейнери. Діти вчать сортувати відходи, їх потім забирають на переробку.

«Перерва без гаджетів» – цей проект передбачає настільні ігри для учнів, під час перерв вони можуть відпочити без телефонів. Для швейної майстерні закупили машинки, для «Смарт-освіти» – вісім роботів та інтерактивне обладнання на уроки інформатики та фізики. У рамках проекту «Мовленевий розвиток» логопеди та дефектологи допомагають дітям навчитись правильно говорити.

Цього року школа планує провести спортивний фестиваль, встановити на шкільному подвір'ї альтанку для проведення екологічних уроків на

природі, озеленити спортивний майданчик та запровадити дизайнерські рішення для шкільної території.

Медицина наближена до людей

Минулого літа в Малинівці відкрили новий ФАП. Його збудували за підтримки Люксембурзького Червоного Хреста. Коли у 2016 р. представники міжнародної організації приїхали подивитись на старий ФАП, який планували реконструювати, то вирішили за краще зводити нову будівлю, розповідає в .о.старости І. Денисенко. Новий ФАП збудували в центрі села. Загальна сума становила понад 3,1 млн грн. З цієї суми будівля обійшлась у 2,8 млн грн, медичне обладнання – 207 тис. грн., решту суми дали на меблі та комп'ютерне обладнання.

У Малинівці проживає близько 300 жителів, стільки ж людей – у селах Малинівської сільської ради. Веде прийом пацієнтів сімейна лікарка О. Єгорова з Рай-Олександрівської амбулаторії.

У ФАПі за призначенням сімейного лікаря можна зробити каріограмму, пройти фізпроцедури, у денному стаціонарі прийняти лікування (уколи, крапельниці), отримати за графіком щеплення. У минулому році до Малинівського ФАПу приїжджали проводити прийом вузькі спеціалісти, у тому числі гінеколог. У поточному році це питання поки залишається невирішеним.

Новини з соціальних мереж

Голова Верховної Ради Дмитро Разумков терміново підписав ухвалені на позачерговому засіданні парламенту 30 березня закони України (відповідні законопроекти зареєстровані за №№ 3268, 3254 та 3277).

Зокрема, це закони щодо використання лікарських засобів для лікування коронавірусної хвороби COVID-19 на території України, забезпечення харчування для військовослужбовців, а також змін до організації роботи парламентських комітетів в умовах карантину. Ці закони вже передано на підпис Президенту України.

Детальніше за посиланням <https://rada.gov.ua/news/Top-novyna/191729.html> (Верховна Рада України).

Верховна Рада України на третьому позачерговому пленарному засіданні проголосувала за:

- нового міністра фінансів Сергія Марченка;
- нового міністра охорони здоров'я Максима Степанова. ([Верховна Рада України](#)).

Верховна Рада України дозволила виробляти антисептики на базі заводів «Укрспирту».

Зокрема, парламент підтримав законопроект № 3275 про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-2019.

Він дозволяє виготовляти дезінфекційний засіб (сировину для антисептиків) на базі заводів держпідприємства «Укрспирт». За таке рішення проголосували 312 депутатів.

Докладніше: <https://bit.ly/3asJK3K> (Верховна Рада України).

З метою протидії поширенню COVID-2019 українська влада робить усе можливе, щоб медики були забезпечені засобами захисту та боротьби з недугою, а пересічні громадяни мали можливість придбати захисні засоби в аптеках, наголосив керівник Офісу Президента Андрій Єрмак.

Детальніше: <https://bit.ly/3aJBAUs> (Офіс Президента України).

Ухвалення законопроекту про ринок сільськогосподарських земель – це важлива подія, документ є одним з елементів передвиборчої програми Президента України Володимира Зеленського, наголосив уповноважений Президента із земельних питань Роман Лещенко. Він нагадав, що глава держави ініціював земельну реформу у вересні 2019 р.

Детальніше: <https://bit.ly/2xF9MSA> (Офіс Президента України).

Правоохоронні органи мають провести повне, об'єктивне та відкрите розслідування всіх фактів, пов'язаних із відеозаписом, який був оприлюднений одним із народних депутатів з фракції «Слуга Народу». Про це заявив керівник Офісу Президента Андрій Єрмак.

Подробиці: <https://bit.ly/33Y9JNW> (Офіс Президента України).

Ухвалений законопроект про ринок землі передбачає:

- скасування мораторію на продаж аграрної землі з червня 2021 р.;
- обмеження на купівлю землі – не більше 100 га в одні руки – з червня 2021 до червня 2023 р. з 2023 р. – до 10 тис. га в одні руки;
- дозвіл на купівлю землі лише для фізичних осіб з 2021 до 2023 р.;
- вирішення на референдумі питання надання права іноземцям купувати землю;
- заборона на купівлю української землі для громадян країни-агресора – Росії ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Продовжується робота над звільненням українських громадян, які утримуються на тимчасово окупованих територіях Донбасу, у тимчасово окупованому Криму та в Росії, але наразі цей процес ускладнений поширенням коронавірусу у світі, заявив керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак.

Детальніше: <https://bit.ly/2wQUo5I> (Офіс Президента України).

Головною умовою проведення наступного саміту лідерів країн «нормандської четвірки» є виконання домовленостей, яких було досягнуто на попередньому саміті в Нормандському форматі в Парижі у грудні 2019 р., наголосив керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак.

Детальніше: <https://bit.ly/3axKswl> (Офіс Президента України).

Верховна Рада України проголосувала за відкриття ринку землі

Депутати розглянули понад чотири тисячі правок.

У вівторок, приблизно о 00:42, парламент завершив розгляд проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення № 2178-10. Проект підтримали 259 народних депутатів.

Ринок землі запропоновано ухвалити в таких параметрах:

- запрацює 1 липня 2021 р.;
- перші два роки землю зможуть купувати лише фізичні особи-громадяни України та не більше 100 га в одні руки;
- після цього наступні два роки землю матимуть змогу купувати, як і передбачає базова модель, українські юридичні особи не більше 10 тис. га в одні руки;

- землі сільськогосподарського значення державної та комунальної власності не продаватимуться (принаймні перші два роки мінімум);
  - продаж іноземцям – як і було вирішено раніше – після референдуму;
  - розрахунок за землю – винятково безготівковий із перевіркою походження коштів;
  - забороняється купувати землю в 50-кілометровій зоні від кордону;
  - зафіксовано мінімальну ціну на земельну ділянку;
  - банки не зможуть купувати землю – лише брати в заставу;
  - частина коштів від продажу земель державної та комунальної власності піде на створення Фонду розвитку сільських територій.
- Докладніше – <https://bit.ly/341hYJ1> (Верховна Рада України).

Старт проекту «Всеукраїнська школа онлайн»

Завдання держави – забезпечити кожній дитині вільний доступ до знань. З цією метою у понеділок, 6 квітня, стартує проект «Всеукраїнська школа онлайн».

Офіс Президента України спільно з Міністерством освіти і науки, Комітетом Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій, а також громадською спільнотою «Освіторія» запускають проект «Всеукраїнська школа онлайн». Він забезпечить доступ до дистанційної освіти для всіх школярів з 5-го до 11-го класу на час карантину.

У межах проекту 40 педагогів з Києва фактично стануть учителями для всієї України. Наразі щодня відбуваються зйомки уроків за збалансованою шкільною програмою, яку розробило МОН спільно з учителями.

Викладаються такі предмети: українська мова, українська література, історія України, всесвітня історія, англійська мова, фізика, алгебра, геометрія, географія, хімія, біологія.

На зйомках уроків присутні українські зірки: ведучі, музиканти, актори, спортсмени тощо. Вони відповідають на запитання, розв'язують задачі та проводять досліди разом з учителями.

Відеоуроки покажуть українські телевізійні канали, які охоче долучились до цієї важливої соціальної місії.

Кожен клас закріплений за конкретними каналами:

- 5-й клас – ПлюсПлюс та 112 Україна
- 6-й клас – ZOOM та NewsOne
- 7-й клас – ZIK
- 8-й клас – Індиго та УНІАН
- 9-й клас – Рада та UA: Культура
- 10-й клас – UA: Перший
- 11-й клас – М1

Трансляція уроків відбуватиметься в режимі: з понеділка до п'ятниці, початок о 10-й ранку.

Старт трансляцій: 6 квітня 2020 р.

Також відеоуроки можна буде щодня переглядати на офіційних сторінках Міністерства освіти і науки України у фейсбуці та на ютубі.

Стежте за розкладом уроків, заохочуйте дітей до перегляду та долучайтеся до пізнавального контенту всією родиною ([Офіс Президента України](#)).

В Україні вже готовий 61 заклад для обсервації українців, які прибувають з-за кордону. Про це йшлося на щоденній селекторній нараді Президента Володимира Зеленського з представниками уряду та державних відомств, які залучені до запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19.

Президент звернув увагу на те, що умови на об'єктах для обсервації мають бути комфортними для людей.

Детальніше: <https://bit.ly/3ashNZI> ([Офіс Президента України](#)).

Деякі громади до епідемії виявилися більше готовими, бо ефективно використовували надані децентралізацією можливості.

Голова Тростянецької ОТГ Сумської області Ю. Бова переконаний, що якби не виняткові інвестиції громади у медичну сферу, зараз було б неможливо протистояти епідемії.

Більше – в інтерв'ю, яке підготував наш журналіст Д. Синяк ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський закликав підприємців не звільняти людей в умовах карантину, адже невдовзі будуть розроблені державні програми підтримки громадян і бізнесу, які постраждали внаслідок обмежувальних заходів, запроваджених через поширення коронавірусу.

Детальніше: <https://bit.ly/2UN8tt0> ([Офіс Президента України](#)).

Україна розраховує розширити програму співпраці з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком та Європейським банком реконструкції та розвитку, наголосив Президент Володимир Зеленський.

Детальніше: <https://bit.ly/3apz9X5> ([Офіс Президента України](#)).

Президент України Володимир Зеленський на зустрічі з депутатською фракцією «Слуга Народу» узгодив підтримку законопроекту про обіг земель сільськогосподарського призначення за умови відмови від продажу землі, що перебуває в державній власності, та зменшення концентрації для однієї особи.

Детальніше: <https://bit.ly/33S8JuK> ([Офіс Президента України](#)).

Серед пріоритетних законопроектів, які Верховна Рада України має розглянути на позачерговому пленарному засіданні в понеділок, 30 березня, –

внесення змін до державного бюджету на 2020 р. щодо боротьби з поширенням коронавірусної хвороби, повідомив Президент Володимир Зеленський.

Детальніше: <https://bit.ly/3bud8qk> (Офіс Президента України).

«Реформа районів не повинна дуже хвилювати громади, бо важлива в першу чергу для державної влади. Держава, взявши курс на децентралізацію, усі повноваження з районів віддає на рівень спроможних громад. Отже, люди після завершення реформи будуть отримувати всі послуги у своїй громаді, у тому числі ті, за якими вони зараз їдуть до райцентрів. Нові райони (повіти чи округи) будуть потрібні лише державній владі для організації нагляду за законністю та для координації діяльності своїх виконавчих органів на місцях», – зазначив заступник міністра розвитку громад і територій В. Негода під час відеоконференції щодо формування адмінтерустрою субрегіонального рівня Харківської, Кіровоградської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської та Чернівецької областей.

Деталі за посиланням ([Мінрегіон](#)).

Нові райони. Сьогодні обговорили перспективи ще шести областей.

«Формуючи нові райони, в першу чергу ми маємо орієнтуватися не на доступність до центру, а на кількість жителів. Бо в центр району жителям громад уже не потрібно буде їхати, як зараз. Але в районах діятимуть виконавчі органи державної влади, навантаження на яких має бути приблизно однаковим в усіх районах. Тому таким важливим критерієм є кількість населення. За нашими рекомендаціями, які ґрунтуються на європейській практиці, у кожному з майбутніх районів мають проживати не менше 150 тисяч мешканців», – сказав В. Негода.

Детальніше – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Перспективи реформування районів: Мінрегіон спільно з парламентським комітетом розпочав онлайн-обговорення з регіонами.

«Надзвичайна ситуація, пов'язана з поширенням коронавірусу, унеможлиблює зустрічі віч-на-віч для обговорення питань реформи місцевого самоврядування. Але це не означає, що треба зупинитися й чекати. Сучасні засоби комунікації дають можливість достатньо якісно дискутувати навіть на такі складні теми, як формування нового адмінтерустрою субрегіонального рівня. За час карантину маємо обговорити і напрацювати всі необхідні рішення, а пізніше – оперативно прийняти їх у парламенті та уряді. Ми й без того мали досить стислі терміни для завершення основного етапу децентралізації – створення спроможних громад і районів – а тепер вони ще скоротилися, а обставини – ускладнилися. Тож маємо використовувати всі можливості, щоб критично не відійти від попереднього плану і довести таки децентралізацію до логічного кінця. Як показують соціологічні дослідження, цього чекають більшість українців», – сказав

заступник міністра розвитку громад і територій В. Негода під час відеоконференції щодо формування адмінтерустрою субрегіонального рівня Вінницької, Волинської, Донецької, Житомирської, Херсонської, Хмельницької областей.

Більше про обговорення – за посиланням <https://bit.ly/3dvWIF7> (Мінрегіон).

Заступник керівника Офісу Президента України Ю. Соколовська зустрілася з представниками соціальних проєктів ЮНІСЕФ. Під час заходу обговорювалися шляхи вирішення комплексу соціальних питань, пов'язаних із наслідками поширення на території України COVID-19.

Зокрема, основний акцент було зроблено на соціальній підтримці та патронаті найбільш соціально вразливих категорій населення, а також на підтримці сімейних форм виховання та дітей, які повернулися в біологічні сім'ї.

Учасники зустрічі зазначили, що нагальним питанням в умовах пандемії є підвищення статусу соціальних працівників, які працюють безпосередньо з родинами, їхнього відповідного матеріального заохочення та забезпечення засобами індивідуального захисту.

Також обговорювалося питання реалізації соціальних програм, спрямованих на державну підтримку зазначених категорій сімей ([Офіс Президента України](#)).

Досвід, який допомагає рятувати життя.

Як Глибоцька селищна об'єднана територіальна громада Чернівецької області протидіє коронавірусу, використовуючи медичну інфраструктуру, створену та оновлену завдяки децентралізації.

Інтерв'ю голови Глибоцької громади Григорія Ванзуряка – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Учора Кабінет Міністрів на один місяць запровадив режим надзвичайної ситуації. Це важливе рішення для здоров'я українців. Його не слід плутати з надзвичайним станом. Надзвичайна ситуація – це тимчасовий правовий режим, який консолідує роботу всіх владних органів і, водночас, не обмежує конституційні права громадян.

Цей режим – не про диктатуру, це – про дисципліну. Наразі ми діємо настільки жорстко, наскільки цього вимагають сьогоднішня та виклики майбутнього.

У режимі 24/7 триває забезпечення України всім необхідним. Уночі ми очікуємо з Південної Кореї літак, який має доставити 100 тис. тест-систем ПЛР. Завтра – чекаємо прибуття з Китаю близько 200 тис. спеціальних медичних респіраторів, захисні костюми для лікарів, 100 тис. ПЛР-тестів, апарати штучної вентиляції легень, велику кількість масок для аптек.

Крім того, Прем'єр-міністру України поставлено завдання вирішити питання так званих VIP-палат та скасувати всі нормативні акти, які цього вимагають. У нас не «совок», і не буде ніяких люксових палат для «членів ЦК». У жодного політика чи бізнесмена в державних та комунальних лікарнях не буде кращих умов, ніж у звичайного українця.

Дорогі громадяни, я хочу подякувати тим, хто свідомо залишається вдома й дотримується самоізоляції. (Посилання на відео: [Володимир Зеленський](#)).

Якщо Україна відмовиться платити відсотки за зовнішніми боргами, у бюджеті все одно залишиться «діра» у 50 млрд грн.

Якщо Україна відмовиться погашати зовнішні борги, все одно потрібно буде гасити внутрішні борги на 110 млрд грн.

Якщо уряд оголосить дефолт, жоден приватний банк чи фонд не надасть йому кредитів. Єдиним джерелом фінансування залишиться емісія гривні, яка призведе до неконтрольованої інфляції та девальвації ([Реанімаційний Паке́т Реформ - РПР](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів селекторну нараду, під час якої поспілкувався з міськими головами обласних центрів та головами ОДА.

Учасники обговорили питання вирішення проблем щодо непоширення та боротьби з COVID-19, що були озвучені регіонами після першої селекторної наради 22 березня.

Детальніше: <https://bit.ly/2WI1Lac> ([Офіс Президента України](#)).

Сьогодні на засіданні уряду було прийнято рішення про запровадження режиму надзвичайної ситуації на всій території України та продовження карантину до 24 квітня 2020 р.

«Надзвичайна ситуація в країні вводиться з метою зменшення ризику розповсюдження небезпечної хвороби. Прийнятих раніше обмежувальних заходів в окремих областях уже замало. Ми маємо попередити поширення вірусу в країні, надати можливість медичним закладам ефективно підготуватися до боротьби за життя та здоров'я людей», – зазначив перший заступник голови Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, міністр розвитку громад та територій України О. Чернишов.

Деталі: <https://bit.ly/2JhlghT> ([Minregion](#)).

Партнерство громад для створення ефективного ЦНАП. Шоста відео-лекція курсу «Як створити належний ЦНАП» від ULEAD з Європою: створення ЦНАП.

Що таке співробітництво територіальних громад у сфері адмінпослуг?
Чому його варто застосовувати?

Які особливості різних форм співробітництва громад?

Яка процедура підготовки та укладення договору про співробітництво?

Як зараховуються кошти до бюджетів різних рівнів за надання послуг на засадах ММС?

Які існують проблеми і ризики використання ММС?

На ці та інші запитання відповідає Р. Матвійчук, експерт напряму з покращення якості надання адміністративних послуг для населення Програми «U-LEAD з Європою» у новій відео-лекції.

Усі лекції курсу доступні в нас на порталі:
% <https://decentralization.gov.ua/cnap/video>

та на сайті: tsnap.ulead.org.ua/lections

Разом із методичними посібниками, розробленими експертами U-LEAD, відео-лекції допоможуть громадам у роботі зі створення належної системи надання якісних послуг. Посібники доступні за посиланням: tsnap.ulead.org.ua/library (Посилання на відео: [Децентралізація](#)).

П'ять сценаріїв розвитку конфлікту на Донбасі:

1. Швидке врегулювання на умовах Росії.
2. Нав'язування «замороженого» конфлікту.
3. Зрив мирного процесу.
4. Продовження конфлікту на виснаження та ізоляцію України.
5. Поступове врегулювання конфлікту на основі повної територіальної цілісності України.

Детальніше про можливий хід подій в ОРДЛО читайте у матеріалі ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Відбулося чергове засідання Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі, яке у зв'язку з поширенням епідемії коронавірусу проходило у форматі відеоконференції.

Ключові питання, які були порушені українською стороною, стосувалися безпекової ситуації на Донбасі та взаємного звільнення утримуваних осіб.

Детальніше: <https://bit.ly/2WI1wMh> ([Офіс Президента України](#)).

Володимир Зеленський закликав глав церков проводити богослужіння онлайн: Сьогодні людям потрібна віра, але не менше їм потрібна безпека.

Більш детально: <https://bit.ly/3aht5Qk> ([Офіс Президента України](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Сьогодні вночі в «Борисполі» приземлився наш літак із Китаю. Він доставив тест-системи полімеразної ланцюгової реакції, а також експрес-

тести, апарати штучної вентиляції легень, маски, захисні костюми та ще багато чого необхідного. Цей вантаж буде розподілено по всіх регіонах нашої країни, він надійде до лікарень, лабораторій, до поліцейських, прикордонників та наших військових.

Ми починаємо новий тиждень боротьби проти коронавірусу, під час якого нам знадобиться ще більше витримки. Попередні дні довели: ми – сильна нація. Я пишаюся кожним, хто віддає власні сили й знання, щоб зупинити поширення недуги Україною.

Я щиро дякую кожному українському медику. Сьогодні ви – наші супергерої. Дякую українським прикордонникам. Я хочу подякувати нашим військовим на Сході України. Нині весь інформаційний простір заповнений темою коронавірусу. Але захист України залишається нашим пріоритетом. Я дякую екіпажам літаків, потягів та автобусів, які доправляють в Україну громадян та цінні вантажі. Дякую поліцейським і нацгвардійцям, які забезпечують порядок на вулицях. Дякую главам церков, які розуміють небезпеку та проводять богослужіння онлайн. Соціально відповідальному бізнесу та нашим волонтерам, які допомагають усім, що потрібно. Службам таксі, що погодилися безкоштовно відвозити лікарів на роботу. Дякую працівникам Укрпошти, які безперервно доставляють пенсії громадянам.

Бажаю вам 36,6! Бережімо себе! Збережемо Україну! (Посилання на відео: [Володимир Зеленський](#)).

18 березня набув чинності новий Закон «Про повну загальну середню освіту».

Головна редакторка «Нової української школа» Вікторія Топол написала про основні зміни, які він передбачає ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський обговорив із керівництвом українських телеканалів реалізацію на національному телебаченні масштабного освітнього проекту для учнів 5–11 класів, які навчаються вдома у зв'язку із запровадженням у країні карантину.

Детальніше: <https://bit.ly/2Ww3C1x> ([Офіс Президента України](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Традиційно розповідаю про нашу протидію поширенню коронавірусу. Найперше – ми маємо дуже радісну новину. Пацієнту з Чернівців було зроблено повторний лабораторний аналіз на коронавірус. І він удруге показав негативний результат. А отже – можемо констатувати офіційно: в Україні є перша людина, яка одужала від коронавірусу!

Також ми отримали першу партію експрес-тестів, виготовлену Інститутом молекулярної біології Національної академії наук України. Я дякую нашим ученим, нашим фахівцям за те, що в короткі терміни змогли це зробити.

Ще хочу сказати, що в найближчі 48 годин очікуємо прибуття в Україну з Китаю:

- 10 млн високоточних лабораторних тестів, які будуть розподілені по всіх куточках України;
- 10 апаратів штучної вентиляції легень;
- 1 млн масок, які надійдуть в українські аптеки;
- 100 тис. масок підвищеного захисту для лікарів і працівників поліції;
- 400 тис. експрес-тестів;
- 10 тис. літрів дезінфекційної рідини.

Ми зробимо все, щоб забезпечити засобами індивідуального захисту, експрес-тестами, дезінфекторами кожного громадянина України. Кожного з вас.

Тепер щодо наших громадян за кордоном. За останні п'ять днів ми повернули понад 50 тис. українських громадян. На сьогодні заплановано 42 авіарейси, які доставлять ще 8 тис. українців.

Усім українцям, які продовжують залишатися вдома, я хочу подякувати за свідомість та почуття відповідальності. Залишаючись вдома, ви допомагаєте непоширенню вірусу, не піддаєте ризику ні себе, ні оточуючих.

Це відео із субтитрами дивіться тут: <https://bit.ly/2Qzm6ul> (Посилання на відео: [Володимир Зеленський](#)).

Відео-лекція 5. Перелік послуг у ЦНАП

Найголовніше у ЦНАП – це перелік необхідних базових послуг, які можуть отримати мешканці та бізнес.

О. Калініченко, експерт напряму з покращення якості надання адміністративних послуг для населення Програми «U-LEAD з Європою», пояснює, які послуги повинні надаватися у кожному належному ЦНАП, як їх інтегрувати, а також, які ще послуги, крім базових, можуть надаватися у ЦНАП.

Дізнайтесь, які послуги є найважливішими та як їх інтегрувати у ЦНАП у п'ятій відеолекції курсу «Як створити належний ЦНАП».

Усі лекції курсу доступні за посиланнями: <https://decentralization.gov.ua/cnap/video> та tsnap.ulead.org.ua/lections.

Разом із методичними посібниками, розробленими експертами U-LEAD, відеолекції допоможуть громадам у роботі зі створення належної системи надання якісних адміністративних послуг. Посібники доступні: <https://decentralization.gov.ua/library> та: <https://tsnap.ulead.org.ua/library> ([Децентралізація](#)).

Чи відчули українці конкретні наслідки реформ?

2 % – відчули позитивні наслідки;

- 22 % – позитивні та негативні наслідки;
- 22 % – негативні наслідки;
- 48 % – не відчули жодних наслідків реформ.

Детальніше – у дослідженні USAID/ENGAGE <https://bit.ly/3a8gSgK>
(Реанімаційний Пакет Реформ – РПР).

Президент України Володимир Зеленський:

Традиційно розповідаю про ситуацію щодо протидії коронавірусу. Станом на ранок 18 березня в Україні зафіксовано 14 випадків захворювання на COVID-19. Десять – у Чернівецькій області, три – у Київській та один – у Житомирській. Два з випадків, на жаль, летальні.

Вірус поширюється територією України не так швидко, як у решті Європи. Однак дуже швидко поширюються фейки щодо нього. Тож наголошую: страшилки про 400 тисяч хворих на коронавірус в Україні – брехня. Укотре закликаю всіх українців довіряти тільки офіційним джерелам інформації – офіційним сторінкам МОЗ, уряду, Верховної Ради та Офісу Президента України.

Окремо хочу звернутися до працівників сфери освіти. Усім вам рекомендовано максимально перейти на дистанційну форму роботи. Середня заробітна плата за час карантину буде збережена й виплачена вам.

Відучора для підготовки учнів до ЗНО запущено щоденні трансляції онлайн-уроків. Із 8-ї до 9-ї ранку та з 18-ї до 21-ї години їх можна переглянути на телеканалі «Рада», а також знайти на YouTube-каналі Міністерства освіти і науки України: <http://bit.ly/33uKwus>.

Крім того, наступного тижня буде запущено централізовану систему онлайн-уроків дистанційного навчання для учнів з п'ятого до одинадцятого класів.

Укотре хочу закликати всіх українців, особливо людей похилого віку, без зайвої потреби не виходити на вулицю та залишатися вдома. Учора я радив вам, що подивитися та почитати. Сьогодні моя рекомендація така.

За цим посиланням: <http://bit.ly/2U1qNHZ> ви знайдете віртуальні тури українськими музеями просто неба. Тут: <http://bit.ly/392wqkO> – 25 музеїв Львівщини, які можна відвідати онлайн. А ось тут: <http://bit.ly/3d9XTEG> – віртуальні екскурсії у більш ніж 20 музеїв з усієї України.

Версія цього відео із субтитрами: <http://bit.ly/3a23MBS> (Посилання на відео: [Володимир Зеленський](#)).

Закликаємо Кабінет Міністрів України і Міністерство охорони здоров'я України запуснути реформу вторинної медичної допомоги з 1 квітня 2020 р., що відповідає чинному законодавству, стратегічним цілям реформи та праву кожного громадянина на охорону здоров'я.

Підтримати нашу заяву можна тут: <http://bit.ly/2UnODnG>
(Реанімаційний Пакет Реформ – РПР).

Літак Президента України доправив з Австрії до Міжнародного аеропорту «Бориспіль» понад 30 українців, які не могли самостійно повернутися на батьківщину через закриття кордонів у зв'язку з карантинном.

Подробиці: <http://bit.ly/3a13M5b> (Офіс Президента України).

Володимир Зеленський домовився з президентом Міжнародного комітету Червоного Хреста про постачання медичного обладнання та медикаментів.

Докладніше: <http://bit.ly/33sbsL1> (Офіс Президента України).

Якими були бюджети об'єднаних громад минулого року.

Експерти зробили аналіз по кожній області.

Шукайте свою громаду, порівняйте ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський підписав закони, спрямовані на протидію поширенню коронавірусу в Україні. Документи ухвалено Верховною Радою України на позачерговому засіданні 17 березня 2020 р.

Детальніше: <http://bit.ly/39VJTfH> (Офіс Президента України).

Як змінилася мережа загальноосвітніх шкіл за останні два роки.

Кількість самостійних шкіл зменшилася на 10 %, опорних шкіл стало більше майже вдвічі, а кількість їхніх філій зросла на 50 %.

Більше статистичних даних, аналізу та рекомендацій експертів SKL International.org.ua – за посиланням ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Дорогі українці, якщо ви зараз перебуваєте за кордоном і у вас немає змоги повернутися додому, дійте так:

1. Зареєструйтесь у системі ДРУГ ось за цим посиланням: <https://friend.mfa.gov.ua/#/>

Там повідомте МЗС про країну, де ви перебуваєте, й надайте якомога більше інформації про суть проблеми в розділі «Коментар до подорожі». Це дуже допоможе нашим дипломатам та спростить формування списків громадян, які мають терміново повернутися додому.

2. Якщо вам не вдалося зареєструватись, зверніться до українського посольства чи консульства на території країни, де ви перебуваєте. Це можна зробити електронною поштою або за телефоном гарячої лінії. Усі контакти ви знайдете на офіційних сторінках відповідних установ або на сайті МЗС: <http://bit.ly/2WkUZab>.

І ще напрочуд важлива інформація. Нами сформовано так звані хабові точки. Потрапивши туди, ви зможете дістатися до України безкоштовно або за пільговими цінами.

Це такі міста: Стамбул, Дубай, Абу-Дабі, Прага, Берлін, Варшава, Перемишль, Відень, Братислава, Рига та Вільнюс. Уся детальна інформація буде на офіційному сайті МЗС: <https://mfa.gov.ua/>.

Крім того, хочу поділитися низкою важливих посилань.

– Оперативна карта роботи пунктів пропуску на час карантину:
<http://www.customs.gov.ua/?p=533>

– Канали комунікації Міністерства охорони здоров'я:

– сайт: <http://moz.gov.ua/>;

– сторінки у Facebook: www.fb.com/moz.ukr та
<https://www.facebook.com/moz.ukr/>;

– Twitter: https://twitter.com/MoH_Ukraine;

– YouTube-канал: <http://bit.ly/39ZKKfo>;

– офіційні Telegram-канали: @mozofficial та Коронавірус_інфо – @COVID19_Ukraine.

– Відповіді на основні запитання про COVID-19:
<http://covid19.com.ua>

– Instagram: @yemets.moz (Посилання на відео: [Володимир Зеленський](#)).

Звернення Володимира Зеленського щодо повернення додому громадян, які перебувають за кордоном.

В. Зеленський пояснив співгромадянам, котрі наразі перебувають поза межами країни, як вони зможуть повернутися додому.

Президент закликав таких осіб реєструватися у системі ДРУГ:
<https://friend.mfa.gov.ua/#/>

Це допоможе дипломатам та спростить формування списків громадян, які мають терміново повернутися додому.

Ті, кому не вдасться зареєструватися, мають звернутися до українського посольства чи консульства на території країни перебування. Це можна зробити електронною поштою або ж за телефоном гарячої лінії. Контакти на сайті МЗС: <http://bit.ly/2WkUZab>.

Крім того, Президент повідомив про створення хабових точок, потрапивши в які, українці зможуть дістатися додому безкоштовно або за пільговими цінами. Це Стамбул, Дубай, Абу-Дабі, Прага, Берлін, Варшава, Перемишль, Відень, Братислава, Рига та Вільнюс. Уся детальна інформація невдовзі буде на офіційному сайті МЗС: <https://mfa.gov.ua/>

Президент України Володимир Зеленський представив у Верховній Раді кандидатуру Ірини Венедіктової на посаду Генерального прокурора. Народні депутати 269-ма голосами підтримали надання згоди на її призначення.

Детальніше: <http://bit.ly/2x5x6ZK> (Офіс Президента України).

Запровадження карантину в Україні має запобігти масштабному поширенню коронавірусу. У цій ситуації найправильніше – максимально обмежити відвідування публічних місць, переконаний Президент України Володимир Зеленський.

«Де поширюється коронавірус? Там, де є велике скупчення людей. Ми повинні не чекати збільшення кількості хворих в Україні – ми повинні закрити все, що можемо, де є велике скупчення людей», – сказав глава держави в ефірі програми «Свобода слова» на телеканалі ICTV.

Детальніше: <http://bit.ly/2IOS1mg> (Офіс Президента України).

В Україну незабаром прибуде велика партія експрес-тестів для діагностування коронавірусу, заявив Президент Володимир Зеленський в ефірі програми «Свобода слова» на телеканалі ICTV.

«Ми домовилися з Китаєм, вдячні їм, вдячні окремо Джеку Ма – він нам допоміг, профінансувавши 80 мільйонів доларів. І завдяки йому й пану Ярославському – теж хочемо йому подякувати – у суботу ми очікуємо прибуття цих швидких тестів в Україну», – сказав глава держави.

Президент наголосив, що всі експрес-тести будуть спрямовані до лікарень ([Офіс Президента України](#)).

Звернення Володимира Зеленського щодо заходів, які допоможуть призупинити поширення коронавірусу територією України.

Володимир Зеленський розповів про низку невідкладних заходів, що допоможуть призупинити поширення коронавірусу територією України. Крім того, Президент обіцяє максимально часто інформувати співгромадян про актуальну ситуацію щодо протидії недузі. (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

Соціальна реклама для протидії коронавірусу ([Офіс Президента України](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

У Міжнародний аеропорт «Бориспіль» прибув літак зі 123 українцями на борту, які раніше не змогли повернутися в Україну з Італії через закриття кордонів у зв'язку з карантинном.

За дорученням Президента України Володимира Зеленського було організовано доставку українських громадян на батьківщину літаком авіакомпанії SkyUp з італійської Венеції (аеропорт «Марко Поло»).

О 22:23 спецрейсом до Києва повернулися пасажери двох автобусів, які раніше застрягли на італійсько-словенському кордоні, а також ті, хто виявив бажання виїхати з Італії.

Усі евакуйовані є українськими громадянами, крім двох осіб, котрі мають дозвіл на проживання в Україні і, згідно з постановою Кабінету Міністрів, можуть в'їжджати в нашу країну.

Перед посадкою в літак в Італії всі пасажери пройшли медогляд на ознаки можливого захворювання. За інформацією італійської сторони, на борт були допущені лише здорові люди, без симптомів хвороби.

Після прибуття до Києва пасажирів також оглянуть медики.

На борту літака перебували лікарі українського Центру медицини катастроф, які мали експрес-тести для діагностики на наявність коронавірусу, а також безконтактні термометри. Під час польоту лікарі проводили медико-санітарний нагляд. Екіпаж був забезпечений захисними масками та дезінфекційними засобами.

Усі евакуйовані підписали згоду на проходження добровільної самоізоляції після повернення в Україну в домашніх умовах протягом 14 днів. За порушення домашнього карантину передбачена відповідальність.

На самоізоляцію будуть відправлені люди без симптомів гострих вірусних захворювань і з негативним результатом тесту на COVID-19. ([Володимир Зеленський](#))

Керівник Офісу Президента Андрій Єрмак про результати засідання ТКГ в Мінську 11 березня.

«Ми домовилися в ТКГ про те, що до місць, де перебувають наші люди на непідконтрольних територіях, буде допущений Червоний Хрест, чого не відбувалося протягом усіх цих років», – заявив керівник Офісу Президента в ефірі програми «Свобода слова Савіка Шустера» на телеканалі «Україна».

Крім того, А. Єрмак детально розповів про інші важливі питання, які обговорювалися на засіданні ТКГ в Мінську 11 березня (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

«Представники Міжнародного комітету Червоного Хреста отримають доступ до українських полонених в ОРДЛО, що допоможе прискорити їхнє звільнення», – зазначив А. Єрмак.

Подробиці: <http://bit.ly/2TZYcsU> ([Офіс Президента України](#)).

Олексій Резніков про важливість модернізації Мінських угод.

«Мінські угоди потрібно модернізувати. Буде справедливим дати можливість українським громадянам із Донбасу, з окремих районів Луганської та Донецької областей, які зараз є переміщеними особами і проживають на підконтрольній Україні території, які прагнуть відновити територіальну цілісність України, бути представленими в Мінському процесі», – заявив у програмі «Свобода слова Савіка Шустера» віце-прем'єр-міністр України, міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій О. Резніков.

Під час обговорення О. Резніков також докладно розповів про те, хто саме наразі бере участь у засіданнях ТКГ і ставить підписи під документами, що фіксують досягнуті на них домовленості. (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

Формат перемовин Тристоронньої контактної групи в Мінську у складі представників України, Російської Федерації та Організації з безпеки і співробітництва у Європі залишається незмінним, наголошує керівник Офісу Президента України А. Єрмак.

Детальніше: <http://bit.ly/2U4jCFo> (Офіс Президента України).

У п'ятницю, 13 березня, о 13:30 за результатами засідання Ради національної безпеки і оборони України розпочнеться брифінг за участю секретаря РНБО О. Данілова, керівника Офісу Президента України А. Єрмака та заступника міністра охорони здоров'я України, головного державного санітарного лікаря Віктора Ляшка.

Місце проведення: прес-центр Офісу Президента, вул. Банкова, 11.

Акредитація представників ЗМІ проводиться до 12:40.

Вхід за паспортами та редакційними посвідченнями.

Для акредитації просимо надіслати на адресу aru@aru.gov.ua таку інформацію:

1. Прізвище, ім'я та по батькові.
2. Назва ЗМІ.
3. Посада.
4. Телефон.
5. Копія редакційного посвідчення ([Офіс Президента України](#)).

В Україні триває робота з підготовки змін до Конституції України, які закріплять реформовану систему місцевого самоврядування та територіальної організації влади, децентралізацію владних повноважень. Пропозиції місцевого самоврядування, підготовлені під час регіональних публічних дискусій, обговорили сьогодні в колі науковців, конституціоналістів, народних депутатів України, експертів та лінгвістів.

«Діалог дає можливість досягти консенсусу з усіх ключових питань. Це дає певність, що конституційні зміни знайдуть підтримку більшості і, врешті, вибудуємо ефективні систему місцевого самоврядування та систему виконавчої влади з чітким розподілом повноважень, ресурсним забезпеченням і відповідальністю», – сказав заступник міністра розвитку громад та територій В. Негода <https://bit.ly/33nfHIO> (Мінрегіон).

Звернення Володимира Зеленського щодо заходів для мінімізації поширення коронавірусу.

Володимир Зеленський звернувся до українців, розповівши про низку заходів для мінімізації поширення коронавірусу територією України. Принагідно глава держави закликав співгромадян не піддаватися паніці й зберігати холодний розум (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

Усі українські громадяни, які перебувають за кордоном, матимуть змогу повернутися в Україну. Українці, що прибуватимуть з країн, де вірус коронавірус, проходять двотижневу обсервацію, повідомив секретар Ради національної безпеки і оборони України О. Данілов.

Детальніше: <http://bit.ly/39O50Rd> (Офіс Президента України).

Президент Володимир Зеленський підписав Закон України «Про повну загальну середню освіту», який Верховна Рада ухвалила 16 січня 2020 р.

Документ запроваджує практичні інструменти, які допоможуть втілити освітню реформу, що була започаткована у 2017 р.

Більш детально: <http://bit.ly/2IM01EF> (Офіс Президента України).

Володимир Зеленський анонсував проведення засідання РНБО.

Володимир Зеленський анонсував проведення засідання РНБО. На ньому розглядатиметься план дій, спрямованих на боротьбу з коронавірусом, нові випадки зараження яким фіксуються на території України.

«Ми обговоримо питання закриття кордонів та авіасполучення з низкою країн, питання забезпечення необхідними засобами лікарень та аптек», – наголосив Президент України.

Брифінг за результатами засідання Ради національної безпеки і оборони України. (Посилання на відео: [Офіс Президента України](#)).

Сьогодні відбудеться виїзне позачергове засідання уряду за участі Президента України Володимира Зеленського, під час якого буде презентовано Реформу системи містобудування.

Початок об 11:00

Пряма трансляція <http://BezDabi.gov.ua> ([Мінрегіон](#)).

Крім того, Володимир Зеленський зазначив, що з виробниками та постачальниками тестів на виявлення недуги буде проведено окрему розмову стосовно спекулятивних цін ([Офіс Президента України](#)).

В Україні триває робота з підготовки змін до Конституції України, які закріплять реформовану систему місцевого самоврядування та територіальної організації влади, децентралізацію владних повноважень ([Децентралізація](#)).

Президент України Володимир Зеленський скликав засідання Ради національної безпеки і оборони, на якому буде обговорений план заходів з протидії поширенню коронавірусу.

Детальніше: <http://bit.ly/38RhTZ7> (Офіс Президента України).

Участь Президента України Володимира Зеленського у виїзному позачерговому засіданні Кабінету Міністрів України ([Офіс Президента України](#)).

Експертний погляд

(Слово і Діло)

Експерти припускають імовірність світової економічної кризи.

Президент Центру антикризових досліджень Ярослав Жаліло:

Поки що відбулася корекція завищених трендів, які утворилися у 2019 р. Якщо світова економічна криза все-таки станеться, то Україна відчуже наслідки. Україна є так званою малою відкритою економікою. Тренди, які відбуваються на глобальному ринку, відображаються на наших.

Україна залежить від світових фінансових ринків. Торік майже 5 млрд дол. зайшло в країну від іноземних інвесторів, які купували українські цінні папери. Інвесторів зацікавила висока прибутковість і стабільний курс. Якщо ситуація зміниться, то гроші будуть іти з країни. Власники будуть продавати папери, купувати валюту та виводити з країни. Це активний тиск на курс гривні.

Протягом останніх днів НБУ виходить із валютними інтервенціями, щоб уникнути просідання гривні. На курси в обмінних пунктах впливають ажіотажні моменти, вподобання банків. Орієнтуватися треба на Нацбанк. Курс в обмінниках не варто пов'язувати з процесами в глобальній економіці. Наклалося кілька факторів. По-перше, очікування кризи після «чорного понеділка», загальний фон невизначеності через зміну уряду, підвищені ризики, які є в суспільстві через пандемію коронавірусу. У сукупності це призвело до підвищеного попиту.

Дії НБУ пов'язані з відтоком спекулятивних інвесторів з країни. Крім того, Україні також потрібні гроші, щоб фінансувати дефіцит бюджету. 5 млрд – кошти, які були витрачені, щоб фінансувати видатки. У разі кризи ці ресурси вже не будуть направлятися на такі проєкти. Це гроші, які доступні на етапі економічної активності. Як тоді фінансувати дефіцит бюджету, який нікуди не зник? Або за рахунок внутрішніх ресурсів, тобто за рахунок закупівлі НБУ облігацій, або шляхом стимулювання комерційних банків. У будь-якому разі буде інфляційний ефект. Тому тиск на курс – очевидний.

У разі світової кризи відбудеться падіння експорту, зокрема металів, руди, промисловості, а також є ймовірним падіння послуг в ІТ-секторі. Надалі це також погіршить платіжний баланс, що призведе до девальваційного тренду в країні.

Бізнес теж в очікуванні того, яким буде курс. Він не виключив, що представники бізнесу будуть страхуватися і купувати валюту наперед, щоб убезпечити себе від коливань. Це все говорить про те, що девальваційні впливи будуть. У яких розмірах? Багато причин. У бюджеті закладено 27 грн за долар, і поки ми навіть до цього показника не наблизилися. Поки що катастрофічних сценаріїв немає.

(Слово і Діло)

Президент Центру антикризових досліджень Ярослав Жаліло:

У перші місяці ми недобрали бюджетний прогноз, а значна частина дефіциту бюджету залежить від рівня курсу. Якщо зараз за рахунок девальвації ми наздоженемо прогноз щодо курсу, то можна говорити про те, що якісь надходження до бюджету будуть. Це спрацює тільки в короткостроковому періоді, а далі починають включатися інші механізми.

У разі падіння світового попиту на товари, які експортує Україна, відбудеться падіння виробництва в країні. Це тягне за собою те, що виробники не платять податки, ПДВ, податок на прибуток, співробітники отримують меншу зарплату. У результаті отримуємо набагато менше надходжень до центрального і місцевих бюджетів. Звичайно, варто врахувати, що якщо буде менше експорту, то якусь частину відшкодовувати експортерам вже не доведеться.

У період кризи 2008–2009 рр. Україна була серед лідерів за динамікою обвалу економіки. Однак, незважаючи на низку проблем в економіці, зараз ситуація все одно краща за багатьма напрямками. Наразі фінансова система в Україні більш стабільна. Немає такого навантаження корпоративних боргів, які були накопичені в кризовий період тих років. Банківська система України більш стабільна порівняно з 2008 р. Тоді було понад 200 банків, а зараз 75 фінансових установ, які регулюються в тому числі міжнародними нормами.

Важливо, що структура експорту нині в Україні трохи інша. У 2007 р. велика частина експорту складалася з продукції металургії та хімічної промисловості, а галузі значно впали в період кризи. На сьогодні понад 50 % – це продукція аграрного й харчового комплексу. Попит на таку продукцію зменшується набагато повільніше в кризи. Їсти хочуть усі. У разі кризи для аграріїв ризиків буде менше.

Набагато більше ризиків пов'язано з тим, що через несприятливі погодні умови прогнозується менший урожай. Є ризик того, що навіть маючи можливості експортувати продовольчі товари, через менший урожай Україна не зможе це зробити. Зараз важлива адекватна та оперативна реакція НБУ на ймовірні виклики.

(Слово і Діло)

Конституційний Суд України визнав неконституційними деякі положення судової реформи Президента Володимира Зеленського, зокрема скорочення кількості суддів Верховного суду з 200 до 100 осіб та зменшення зарплат суддів. Венеціанська комісія привітала рішення КСУ.

Експерт з конституційного права Богдан Бондаренко:

Скаргу на конституційність судової реформи В. Зеленського подав пленум Верховного суду в січні 2020 р. Ідеться про закон № 1008, до розробки якого долучився колишній Генпрокурор Р. Рябошапка.

КСУ визнав неконституційними практично всі положення цієї реформи. Винятком є положення про перезапуск Вищої кваліфікаційної комісії суддів, але, за словами Б. Бондаренка, КСУ зауважив, що поки триває процес перезавантаження, немає можливості призначати суддів. Відповідно, це є втручанням у діяльність суддівської гілки влади.

Найбільше критикувалося скорочення суддів Верховного суду з 200 до 100 осіб. КСУ визнав, що це, по суті, реорганізація суду, яка дає підстави для звільнення окремих суддів, тому така форма не передбачена Конституцією. Не можна взяти і просто законом переформатувати діяльність суду.

Найскладніша ситуація з рішенням щодо зарплат суддів. Реформа В. Зеленського передбачала зменшення виплат.

Є певний поріг, визначена ставка й величезна кількість надбавок. Ці надбавки давали зазор для зарплат у межах від 180 до 320 тис. грн. А тепер, коли КСУ визнав цю норму неконституційною, цей зазор коливатиметься від 250 до 350 тис. грн, тобто відчутно збільшився. КСУ з цього приводу сказав, що не можна свавільно зменшувати зарплати суддів, тому що фінансування теж є складовою незалежності суддів.

Конституційний Суд, з одного боку, має рацію в тому, що не можна законами зменшувати суддівську зарплату, бо це підриває судову гілку влади в частині незалежності суддів. З іншого боку, не можна сказати, що ці зарплати були зменшені неадекватно. Якщо КСУ визнав цю норму неконституційною, відповідно таке зменшення не відбудеться.

При цьому КСУ був суддею у власній справі, оскільки від того, як він ухвалював рішення, так само залежали й зарплати суддів КСУ.

Щодо судової реформи, КСУ звернув увагу, що повноваження комісії з питань етики і доброчесності, яка має здійснювати перевірку на доброчесність і етику членів ВРП і Верховного суду, не мають жодної конституційної основи, тому що ця комісія починає здійснювати контролюючі функції над суддями ВС та Вищою радою правосуддя. Отже, КСУ загалом поставив під питання подальше існування цієї комісії.

Тепер питання: як це рішення КСУ будуть тлумачити народні депутати, адже парламент має відрегулювати ті положення, які КСУ визнав неконституційними. Тобто закон втрачає чинність, тому треба заново ухвалювати нове законодавство, враховуючи зауваження Конституційного суду України.

[\(Слово і Діло\)](#)

Адвокат сімей Небесної сотні Віталій Титич:

Призначення Ірини Венедіктової новим Генпрокурором з боку Президента супроводжувалося маніпуляціями.

Виступаючи з трибуни Ради, Президент Володимир Зеленський зазначив, що «вперше в історії України Генеральним прокурором може стати жінка». Ми бачимо вже від початку маніпуляцію. Це підкреслення гендерної

нерівності. Навіщо? Це повинно бути буденно: жінка-президент, жінка-генпрокурор. Не потрібно про це говорити. Немає різниці.

Суспільству варто готуватися до маніпуляцій і так званих посадок. Він акцентував на тому, що команда, яка зараз при владі, чи то сама, чи то маючи всередині професійного режисера, майстра реклами, від самого початку активно використовує психологічні прийоми роботи з інформацією, її поширенням і просуванням.

Для непідготовленого суспільства це згубно. Суспільство дає легко собою маніпулювати. Тому «посадки», як елемент шоу, обов'язково будуть.

Новий Генпрокурор, імовірно, оперуватиме контрверсійними меседжами, які продиктовані попереднім ходом історії в Україні. Насамперед це буде пов'язано з подіями Майдану, законом про так звану амністію, якимись питаннями щодо розслідування вбивств правоохоронців.

З одного боку, це те, про що говорили шість років, а з іншого – цією темою маніпулюють умовно такі, як Портнов – Лукаш. Можливо, Венедіктова буде працювати на цьому полі. Новий Генпрокурор уже туди зайшла. Ну і, звісно, посадки будуть. І тут суспільство демонструє свою слабкість. Однією рукою суспільству показують пряник, а в іншій руці тримають батіг.

За вбивством Катерини Гандзюк і справою Павла Шеремета ми бачимо, що одночасно відбуваються дві речі, які зривають шаблони нашого непідготовленого суспільства. З одного боку, начебто є просування, про які кричали роками. Зокрема, імовірного організатора вбивства К. Гандзюк екстрадували до України. З іншого, такого правового дна в Україні не було навіть за часів Януковича. Це в жодному разі не виправдовує його, але тоді хоча б намагалися маскувати, робити видимість легітимності. Зараз усе абсолютно демонстративно і цинічно. Ухвалюють багато законодавчих рішень, які просто абсурдні.

Влада за допомогою нового Генпрокурора буде використовувати різні механізми, які далекі від закону, щоб просувати свої ідеї. На жаль, це вже відпрацьований алгоритм дій, як показала робота влади.

(Слово і Діло)

Верховна Рада ухвалила два законопроекти, що стосуються протидії пандемії коронавірусу.

Адвокат «Столичної колегії адвокатів» Геннадій Дубов:

Одним законопроектом парламент вніс зміни до Податкового кодексу для прискорення процедур закупівлі та ввезення ліків і медичних виробів та інших супутніх товарів для боротьби з вірусом.

Передбачено, що на час карантину ФОПи можуть відкласти виплату ЄСВ, скасовуються перевірки бізнесу і людям, що перебувають у самоізоляції, як лікарняний виплатять половину зарплати. Але є нюанси.

Важливо розуміти, що такі лікарняні виплатять лише тим, хто платить відрахування у Фонд соцстрахування, і на час самоізоляції або перебував у

спецустановах охорони здоров'я, або вдома, але під наглядом лікарів. Якщо людина приїхала з-за кордону і свідомо вирішила просидіти вдома два тижні, щоб нікого випадково не заразити, але при цьому не зверталася до медиків, то їй нічого не заплатять.

Другий «антивірусний» законопроект, ухвалений парламентом, передбачає внесення змін не тільки до Податкового, а й Кримінального й Трудового кодексів. І тут цікаво подивитись, як збільшується адміністративна й кримінальна відповідальність за порушення карантину.

Санкція за порушення правил, які запроваджені на період карантину, тепер передбачає штраф від 17 до 34 тис. грн. Протокол на порушника складатиме поліція, а розглядатиме – суд. Ідеться про ст. 44 прим. 3 в частині «порушення правил карантину», у тому числі рішень органів місцевого самоврядування. Штраф збільшено до 2 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Норма прописана не чітко і відсилає до санітарних правил, тому в поняття «порушення правил карантину» може входити все, що завгодно, аж до відсутності маски на обличчі.

Що стосується кримінальної відповідальності, то юрист пояснив, що в ч. 1 ст. 325 Кримінального кодексу України вносяться зміни, що збільшують розмір штрафу (з 100 до 3 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) і термін позбавлення волі. При цьому залучити до відповідальності в такому разі можливо, тільки якщо будуть наслідки дій людини або тих самих посадових осіб. Такими наслідками може бути ризик зараження людей, а тяжкими наслідками – зараження або смерть людей унаслідок певних дій. В умовах, коли про китайський коронавірус відомо так мало, складно сказати, як у кримінальних справах будуть доводити, наприклад, те, що злочин був свідомо спрямований на навмисне зараження людей.

Крім штрафів і посилення відповідальності за порушення карантину, парламент відніс цей карантин до форс-мажорних обставин. Це суттєво полегшить життя туроператорам і авіаперевізникам, а також тим фірмам, які не змогли виконати свої зобов'язання через пандемію. Однак, це не позбавляє кожен окремо взятую фірму від необхідності звертатися до Торгово-промислової палати за відповідною довідкою про форс-мажор.

З важливого – у закон про відпустки внесли норму, що регулює відпустку за власний рахунок. Зараз працівник може отримати 15 днів на рік без грошового утримання. Тепер на час карантину це обмеження не враховується. Тобто будь-яка людина може просити в роботодавця відпустку за власний рахунок, який не впливає на згадані 15 днів. Ідеться про відпустку з ініціативи працівника. У тих випадках, коли у зв'язку із закриттям, наприклад, готелю чи ресторану швидкого харчування, працівників відправляють у вимушену відпустку за власний рахунок, порушується трудове законодавство.

Проблема в тому, що у нас трудове законодавство в цій частині, по суті, не працює. На мою думку, роботодавець не може примушувати працівників йти у відпустку за власний рахунок. Якщо ж людина оформлена

офіційно, є трудові відносини і зобов'язання, таких випадків бути не повинно. Трудове право навіть не містить такого поняття як форс-мажор.

(Слово і Діло)

Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков анонсував жорсткіші обмежувальні заходи для боротьби з коронавірусом.

Експерт із конституційного права Олександр Москалюк:

Треба змінювати стратегію боротьби з коронавірусом. Зокрема, треба змінювати компетенцію Служби безпеки України, щоб вона могла реагувати так, як, наприклад, зараз це відбувається в Ізраїлі, де контакти кожного хворого на коронавірус відслідковують, використовуючи методи Моссаду. До того ж, Моссад займався тим, щоб до Ізраїлю секретно доставляли тести на коронавірус. СБУ також може виконувати певну прогностичну функцію, окрім реагування.

СБУ могла б виявляти ланцюги контактів хворого, щоб ізолювати тих, хто потенційно може бути ураженим вірусом. Таку тактику обрали спочатку в Південній Кореї, а тепер використовують в Ізраїлі.

Також не можна, щоб уся повнота влади концентрувалася виключно в межах одного силового органу, повинна бути певна система стримування і противаг. Тому я тут вважаю, що в цій ситуації мають розподілятися повноваження між МВС і СБУ.

Щоб обмежити свободу пересування для всіх, а не для окремих осіб, треба запроваджувати надзвичайний стан. А це вже процедура: має бути рішення РНБО, тоді – указ Президента України, який затверджується парламентом. Також тільки в умовах НС можна мобілізувати ресурси підприємств, включаючи приватні, для перепрофілювання під виготовлення медичних препаратів та обладнання.

Це так само підпадає під НС. Теоретично такі заходи передбачені іншим законодавством, зокрема, щодо епідеміологічної безпеки населення. Але тут також потрібні відповідні рішення влади. Для мене, як для конституціоналіста, важливо, щоб усі вжиті владою заходи насамперед відповідали нормам Основного закону. Для того, щоб мати можливість обмежувати права і свободи громадян, Конституція передбачає тільки запровадження НС.

(Слово і Діло)

Економічний експерт Андрій Блінов:

Кризи в Україні завжди відбуваються тоді, коли сукупний попит на експортну продукцію падає. Як наслідок, країна не отримує достатнього обсягу валюти, не вистачає робочих місць, економіка сповільнюється. Такий сценарій поки прогнозувати складно. За окремими цінами є просідання, енергетичні ресурси намагаються закуповувати дешевше, є ризики, що будуть скорочуватися надходження від продажу руди. Однак, наприклад, ситуація зі світовою металургією неоднозначна. Україна, ймовірно,

намагатиметься компенсувати ті потужності, які випадають в інших регіонах планети.

Зараз говорити про пандемічну ситуацію в Україні не варто. Заводи працюють. Ситуація на металургійних ринках краща, ніж у листопаді минулого року, коли стався істотний спад попиту. Що буде далі, прогнозувати складно.

Не виключено, що сповільниться будівництво, скоротять автодорожні ремонти. Протягом найближчого року такі процеси будуть відбуватися в усьому світі, не тільки в Україні.

Крім того, для України головна група товарів для експорту – аграрна продукція. У цій галузі ситуація складається для нас непогано. Чи будуть люди менше їсти? Ми не бачимо масового голодування у світі. Попит на аграрну продукцію не скоротиться. Можливо, через обмеження в деяких країнах буде дефіцит певних продуктів. Україна торік мала хороший урожай зернових. Цілком можливо, що ми зможемо постачати окремим країнам дефіцитну продукцію. Тому говорити про те, що буде різке просідання цін на аграрну продукцію, не варто.

З іншого боку, тепла зима може вплинути на ситуацію, однак поки робити висновки рано. Поки є тільки припущення про те, що буде суха весна. В Україні кілька останніх років прогнозують невеликий урожай, проте марно.

Щодо аграрної продукції, різкого просідання не буде. Ризик є тільки в тому, що деякі країни заборонять ввозити продукцію з метою непоширення інфекції.

Україна далеко не в лідерах девальвації на сьогодні, хоча показники в обмінниках нестабільні. Крім того, обмінний курс – міжбанківський і готівковий – відрізняються. На готівковому ринку попит підвищений, але здати валюту за тим саме курсом неможливо. Це показує те, що ринок надмірно перегрітий.

На сьогодні всі країни страждають, Україна не унікальна. Проте основні ефекти економічної кризи, найімовірніше, попереду: скорочення доходів бюджету та безробіття.

Панікувати не варто. Це нормальні процеси будь-якої кризової ситуації. Тим більше, протягом останніх років у Європі, США і в Україні були рекордні темпи зайнятості, тобто мінімальний рівень безробіття. Зараз ми будемо рухатися за класичною кризою, яка ускладнена коронавірусом.

(Слово і Діло)

Політолог-міжнародник Володимир Воля:

ВР повинна затвердити режим надзвичайного стану в країні. При цьому частина депутатів може бути присутня в сесійній залі, а частина – можуть озвучити свою позицію відеозв'язком під час пленарного засідання.

Карантин – імітація реальних речей, які слід було б зробити. Він пояснив, що частина громадян усе одно не дотримується запропонованих

заходів, тоді як інша частина суспільства змушена не працювати, втрачати доходи.

Безглуздо продовжувати карантин. Який сенс розтягувати збитки, коли карантину половина не дотримується? Надзвичайний стан має бути частковим: не повинен обмежувати діяльність ЗМІ, не можна запроваджувати цензуру, припиняти роботу парламенту. Це не воєнний стан.

Виконавчий директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Олександр Леонов:

Якщо в Україні оголосять надзвичайний стан, то наслідки будуть украй негативні. За підсумками першого кварталу, ситуація з виконанням бюджету катастрофічна. При зупинці цілих галузей сфери обслуговування ситуація зовсім погіршиться.

Ми і без надзвичайного стану входимо в системну економічну кризу. До того ж, якщо запроваджувати надзвичайний стан, то потрібно розуміти, які опції будуть активовані. Наприклад, Міністерство юстиції України пропонує доповнити закон про надзвичайний стан можливістю огляду особистих речей та обшуку автомобілів без рішення суду. При чому тут коронавірус?

Режим надзвичайного стану несе досить серйозне обмеження свобод. Наприклад, є ризик, що режим буде використаний, щоб придушити протести – теж питання.

Якщо загнати людей на карантин на місяць, залишити без роботи, доходу, позбавити певних прав і свобод, то може бути кумулятивний ефект. Акції протесту – це як спосіб випустити пар, висловити невдоволення рішеннями влади. Добре, якщо не зірве дах. У 2013 р. саме так і вийшло.

[\(Слово і Діло\)](#)

Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков запропонував запровадити спеціальні виплати 2500–3000 грн на місяць з бюджету, як кризове забезпечення з вимушеного безробіття та збільшити дефіцит держбюджету на 200 млрд грн.

Президент Центру антикризових досліджень Ярослав Жаліло:

Запропоновано збільшити дефіцит держбюджету на 200 млрд грн. Чи прораховувалася ретельно ця цифра? Складно сказати, зараз у нас 100 млрд дефіциту. У принципі, сума не катастрофічна, враховуючи, що ситуація катастрофічна. Багато розвинутих країн вдасться до таких заходів.

Не можна сказати, що пропозиції А. Авакова вичерпні, але це частина пом'якшувальних заходів щодо усунення негативних наслідків. Водночас це не ті заходи, які дають можливість функціонувати економіці в умовах стійких епідеміологічних ризиків.

Назвати озвучені міністром цифри і суми абсолютно нереалістичними не можна, оскільки в екстраординарних ситуаціях можуть бути і екстраординарні методи фінансування. Як це можливо зробити? Наприклад,

НБУ поступово купує на 200 млрд облігацій внутрішньої позики і банально вливає в економіку.

Ситуація сьогодні радикально змінилася. Завжди говорили про малозабезпечених, про те, що доходи низькі, зарплати в людей маленькі, більшість отримують мінімалку, люди намагаються займатися бізнесом і живуть за рахунок цього. Сьогодні ж велика частина бізнесу згорнула діяльність до мінімуму або зупинила. Це ті люди, які також реально потребуватимуть допомоги. Не кажучи вже про тіньову зайнятість. Тому, у принципі, план цілком прийнятний. Просто потрібно чітко прораховувати механізми, інструменти поширення цих коштів.

Україна тільки підходить до етапу, коли кількість виявлених інфікованих зростатиме. У найближчі тижні ми будемо наближатися до пікової ситуації в країні. Звісно, виникатиме бажання посилити обмеження, зробити їх жорсткішими. Якщо це буде відбуватися, потрібні інструменти, які дозволять компенсувати ризики, які виникають для людей і економіки.

Україна не має потенціалу для того, щоб у країні все зупинилося на місяць. Потрібно щось їсти, за щось жити, а «подушка безпеки» дуже незначна як у людей бізнесу, так і держави, зважаючи на дефіцит бюджету. Тому зараз важливо балансувати між гіпотетичними ризиками, які очкуються через поширення вірусу і ризиками внаслідок різкого економічного обвалу. Їх потрібно узгоджувати і знайти більш гнучку політику, яка захищала б життя і здоров'я людей, але водночас забезпечувала ресурсами економіку для більш складного етапу поширення вірусу.

Останнім часом у суспільстві була поширена фраза про те, що в країні нічого не працює, промисловість і економіка стоїть. Життя може показати, що таке, коли реально економіка стоїть. Тоді вже не буде некоректних висловлювань. Хоча, звісно, такого сценарію допустити не можна. Багато країн уже пройшли через економічні проблеми, ми можемо подивитися на їхні сценарії захисту. Тому, спираючись на досвід інших країн, Україна може сьогодні проводити більш ефективну політику.

[\(Слово і Діло\)](#)

25 березня 2020 року Кабінет Міністрів оголосив режим надзвичайної ситуації в усій країні, а карантин через спалахи коронавірусу продовжили до 24 квітня.

Директор служби «Український барометр», політолог Віктор Небоженко:

У цьому рішенні є як плюси, зокрема в тому, що режим запроваджений у всій Україні, так і мінуси – роз'яснень для суспільства, для чого це зроблено і що далі буде, ніхто не давав.

Такого роду режим – зміна звичайного ритму життя і перехід до штучного – повинен бути пов'язаний не тільки з Конституцією, правами людини, але і спрямований на ефективність.

Сам собою режим надзвичайної ситуації або навіть надзвичайного стану автоматично не вирішує проблем – ні технічних, ні медичних, ні біологічних. Це робиться для чогось. Створюються умови, щоб виконувалося щось інше. Що?

Надзвичайна ситуація в Україні – засіб для чогось. Прем'єр мав би пояснити конкретно, що мають на увазі під боротьбою, озвучити напрямки боротьби, що це дає владі, населенню.

При цьому є правильним запровадження надзвичайної ситуації на території всієї України, а не в окремих областях. Якщо одні області будуть страждати більше, а інші менше – це не справедливо. Справа не в кількості регіональної епідемії, адже це загальнонаціональний масштаб. Україна невелика, люди пересуваються легко. Заходи правильні, але самі по собі за помахом чарівної палички вони не зупинять епідемію.

Україні важливо з боку влади надати роз'яснення: які конкретно кроки дозволяє робити режим надзвичайної ситуації і що будуть робити далі. Це важливо з точки зору легітимності та заспокоєння людей.

Потрібно, щоб люди терпіли. Є дії, які створюють надзвичайну ситуацію, без будь-якої епідемії. Наприклад, до таких рішень належить закриття метро в столиці. Потрібно було пояснити, як компенсується пересування людей або забороняється.

Крім оголошення надзвичайної ситуації, влада інколи може вдаватися до дій, які призводять надзвичайну ситуацію.

Люди, можливо, й будуть терпіти, але потрібно пояснювати, для чого. Просто лякати епідемією не вийде. Люди конкретно повинні та мають право знати, що буде далі. Банально, що, наприклад, буде з витратами на газ, рахунками за комуналку.

[\(Слово і Діло\)](#)

Директор-розпорядник МВФ після наради міністрів G20 заявила, що новий прогноз МВФ на 2020 р. «негативний із не менш серйозною або ще гіршою рецесією, ніж під час світової фінансової кризи».

Директор Інституту соціально-економічної трансформації Ілля Несходовський:

Сценарії, які передбачають зростання курсу долара до 30 грн, є необґрунтованими. Фундаментальні фактори, які визначають курс – це попит і пропозиція на валюту, що, у свою чергу, визначається нашою зовнішньоекономічною діяльністю за товарами і послугами.

Статті імпорту істотно падають – газ, бензин, нафта, енергоносії. Статті експорту показують падіння в металопродукції, яка є однією з найбільш вагомих для України. Однак для України є і плюс – такого падіння щодо агропродукції не буде. Незважаючи на кризу, люди все одно будуть купувати продукти.

Криза може призвести до виходу з ринку деяких гравців аграрного сектора, унаслідок чого зменшиться виробництво і підвищаться ціни.

Відбудеться деяке зменшення надходжень від заробітчанин, але водночас, за словами І. Несходовського, слід врахувати, що до країни повернулося багато наших громадян, які привезли із собою валюту.

Нерезиденти дійсно припинили купувати облігації внутрішньої позики, але вони, за попередніми прогнозами, не мають наміру відходити. Отже, вони можуть створювати попит на валюту.

З урахуванням вище названих чинників курс в Україні може бути в діапазоні 27/28 грн за долар. Можна припустити виключно тимчасове – зростання курсу до показника 29 грн за долар.

Єдиний ризик викликає тільки період осені у зв'язку з виплатами боргів. Якщо співпраця з МВФ не буде продовжена, то, ймовірно, національна валюта знеціниться. Утім, такі прогнози є на осінь, але не найближчим часом.

Україні найближчим часом варто готуватися до тимчасового зростання інфляції, оскільки епідемія коронавірусу вносить в економіку свої корективи. Однак у подальшому зростання безробіття та зменшення купівельної спроможності населення сприятиме встановленню більш низьких цін.

Якщо карантин продовжать на тривалий час і при цьому влада не вживе стимулювальних заходів для зростання економіки, падіння може бути навіть на рівні 10 %. Точні прогнози давати на цьому етапі складно. На ситуацію впливають зовнішні і внутрішні фактори. Щодо внутрішніх, можна сказати, що на сьогоднішні дії влади неадекватні, унаслідок чого є побоювання, що економіка може сильно просісти.

[\(Слово і Діло\)](#)

Мер Києва Віталій Кличко просить Кабмін скасувати ПДВ на комунальні тарифи через спалах коронавірусу. Також у Кабміні обіцяють спрощення надання субсидії людям, які втратили роботу в період карантину.

**Директор аналітичного центру «Інститут міста»
Олександр Сергієнко:**

На сьогодні чіткого механізму, як саме збираються полегшити оплату рахунків, немає. Є тільки пропозиції. Владі потрібно змінити правила надання субсидій, повинна бути постанова Кабміну, де все буде прописано. Без цього всі заяви – просто слова. Немає механізму, алгоритму, як діяти співробітникам відділів з надання субсидій.

Два роки тому субсидії отримували вдвічі більше громадян, ніж зараз. Через драконівські правки, що внесені до правил отримання субсидій, половина сімей позбулися допомоги.

За цих обставин логічно було б пом'якшити правила надання субсидій. Тим більше, багато хто залишився без роботи, пішов у добровільні відпустки та опинився в складному фінансовому становищі.

З огляду на те, що в нас немає жорсткого механізму стягнення комунальних платежів, а відключати споживачів не можна, ситуація може вийти з-під контролю. Можливий сплеск неплатежів.

Сенс є в пропозиції скасувати ПДВ, яке йде в бюджет. Мінус 20 % – це значна сума. Це полегшило б оплату комуналки.

Що значить у середньому збільшення субсидій у 300 грн (ідея Прем'єр-міністра Д. Шмигала – Ред.)? Це дуже розмито. Комусь може буде 20 грн, а комусь – 280 грн, а в підсумку – 300 грн. У питаннях, які стосуються мільйонів сімей, не можна говорити про середні цифри.

Допомога в основному розрахована на пенсіонерів, малозабезпечених, тих, хто проживає на самоті. Але хто допоможе людям, які втратили роботу, як повернути людей до нормальної діяльності та забезпечення?

Крім того, незрозуміло, що буде взагалі за місяць, оскільки, за різними оцінками, місцеві бюджети втратять близько 17 млрд грн. ПДФО, який не буде з чого стягнути, тому що люди без роботи, і плата за землю – це два основних джерела наповнення місцевого бюджету. Що буде з лікарями, вчителями, які сидять на місцевих бюджетах? Просто не буде грошей, і це головна проблема. Тому потрібно шукати реальні шляхи того, як повернути людей на роботу, запровадити їхню карантинну безпеку.

(Слово і Діло)

**Експерт економічних програм Центру Разумкова
Володимир Сіденко:**

Не можна боротися з епідемією так, щоб зупинити все життя. Таким шляхом не пішла навіть Росія. Китай пішов шляхом ізоляції, але в межах окремого регіону. Україна обрала згубний шлях, при тому що резервів у країні немає.

Якщо карантин буде продовжено й далі, то навіть дефолтом усе не закінчиться, а допомога МВФ не допоможе.

На сьогодні вже варто говорити не про допомогу МВФ і дефолт, а про тотальну економічну катастрофу. Кожен день карантину – це руйнування ділових відносин, зупинка діяльності різних секторів економіки. Підривається не тільки зовнішній баланс країни, а загальний фінансовий баланс. Продовження карантину – це стратегія, яка наближає економічну катастрофу.

Є досвід інших країн, які різними шляхами виходили та виходять із ситуації з коронавірусом. Наприклад, є китайський досвід ізоляції і водночас – корейський, де обмежень було менше, а всі зусилля кинуті на активне тестування населення. Цей підхід набагато ефективніший та розумніший, ніж просто продовження карантину. Така держава, як Україна, зі слабо розвинутою економікою, не може дозволити собі місяцями перебувати в стані карантину.

Так, є загроза не тільки коронавірусу, але є загроза й вірусу тотальної бідності населення. Чи усвідомлює це влада? Наслідки можуть бути такі, що ніякі трансї МВФ не компенсують ці втрати.

За деякими оцінками, падіння ВВП може бути до рівня 15 %, якщо карантин продовжать до кінця квітня. Якщо заходи пролонгують на більш

тривалий термін, від чого гарантій немає, то падіння досягне 30 %. А при падінні до 30 % економічна система починає руйнуватися.

Згідно з деякими опитуваннями, 23 % компаній будуть урізати зарплату співробітникам. Українська влада повинна змінити акценти, зосередитися на проведенні тестів.

Інші країни запроваджують карантин, але водночас проводять сотні тисяч тестів, тоді як кількість тестів, зроблених в Україні, не дають жодного уявлення про те, як швидко поширюється інфекція.

Продовження карантину дасть якийсь ефект. Однак це те саме, що боротися зі шкідливими комахами шляхом підпалу свого будинку. Шкідливі комахи зникнуть, але не буде й будинку.

Також потрібно поставити перед МВФ два питання. Україна, безумовно, не може відмовитися від виплати за зобов'язаннями. Потрібно ставити перед кредиторами питання про те, щоб перенести виплати за боргами у зв'язку з форс-мажорними обставинами. Крім того, слід порушити питання про те, щоб використовувати спеціальну кредитну лінію для того, щоб профінансувати найбільш необхідні речі для боротьби з вірусом – системи тестування.

[\(Слово і Діло\)](#)

Європейська бізнес-асоціація (ЄБА) виступає проти посилення карантинних заходів без державної програми підтримки економіки в період карантину.

**Глава Національної ради економічного розвитку
Олексій Дорошенко:**

Одна справа, коли карантин триває два тижні, інша – якщо більше. Продовження карантину на місяць може обернутися дуже негативними наслідками для бізнесу. Наскільки негативно? Ситуація стане ясною, коли буде зрозуміло, як ідуть справи з нашими торговельними партнерами.

Хороша новина для експортерів у тому, що зерно зараз зростає в ціні. Наприклад, за останній тиждень подорожчало на 7 %. Ті, хто експортують, більше зароблять і більше валюти перерахують до України. Однак для покупців хліба це, звісно, негативно.

На тлі падіння всіх інших сировинних товарів зерно дорожчає. Зараз та сама нагода, коли на ситуацію впливає стільки факторів, що в жодній країні світу не можуть дати точного сценарію.

Податкові канікули, звісно, полегшать частку бізнесу. Але в наступному ключі: бізнес помре менше, але смерть буде масовою.

**Виконавчий директор Центру прикладних політичних досліджень
«Пента», політолог Олександр Леонов:**

Не можна ігнорувати ситуацію, з якою зіткнулися у Європі, але з іншого боку – влада реагує реактивно. Ситуацію характеризує вираз «Зараз розберуся як слід і покараю кого попало».

Унаслідок продовження карантинних заходів малий бізнес зазнає серйозних економічних потрясінь, тим більше, що збитки вже відчуваються.

Не виключено, що значна частина малого бізнесу просто не зможе піднятися, а сотні тисяч людей опиняться на вулиці.

(Слово і Діло)

Продовження карантину та обмежувальних заходів може призвести до негативних наслідків. Суспільство не має фінансової «подушки безпеки» на період кризи, та не могло її мати.

Доктор соціологічних наук, провідний науковий співробітник відділу Теорії та історії соціології Інституту соціології НАН України Олександр Шульга:

Рішення уряду продовжити всеукраїнський карантин, а разом із ним і обмеження роботи великої кількості підприємств та установ, спричинило негативну реакцію і від бізнесу, і від суспільства, які побоюються економічного колапсу, що було цілком очікувано.

За щорічним моніторингом Інститут соціології НАН України, який дає репрезентативні дані на рівні всього населення віком 18+, у разі втрати основного джерела доходу (зарплати, пенсії) на свої заощадження, підробітки чи підсобне господарство 45 % зможуть прожити, щонайбільше, місяць. Ще чверть населення – від одного до трьох місяців і лише 7 % – від пів року та більше.

Це питання було поставлено ще у 2016 році, хоча релевантні опитування в наступні роки демонструють: ситуація не покращилася.

Так, динаміка відповідей за останні кілька років, згідно з даними моніторингу Інституту соціології НАНУ свідчить, що при оцінці свого матеріального становища лише кілька відсотків називали його таким, що дозволяє робити заощадження, а близько половини опитаних заявляли, що доходів вистачає лише на найнеобхідніше.

На питання про основні джерела існування своєї сім'ї три чверті опитаних відповіли, що це зарплата та пенсія, зауважив експерт. Крім того, респонденти назвали різноманітні форми допомоги від держави у вигляді субсидій, стипендій, адресної допомоги тощо.

Натомість тих, хто заявляє про наявність хоч якоїсь альтернативи до зарплат та пенсій у своєму бюджеті – небагато. Про те, що як джерело існування вони використовують підсобне господарство і доходи від продажу отриманої з нього продукції, відповіли 14 %, ще 6 % сказали, що живуть за рахунок заощаджень і по 2 % вказали як доходи дивіденди та орендну плату.

Саме ця невелика частина суспільства має можливість більш підготовленими пройти ризики відсутності зарплат, звільнень чи затримок державних коштів. Однак і їхній запас міцності вимірюється місяцями, а не довгими відрізками. Тож відповіді на питання – як залишитися і здоровими, і ситими – суспільство чекає вже сьогодні.

(Слово і Діло)

Пішли у відставку міністри охорони здоров'я та фінансів.

Політичний аналітик Валентин Краснопоров:

Міністр охорони здоров'я не зовсім адекватно, а часом справляло враження, що істерично, реагує на ситуацію з коронавірусом.

І. Ємець неодноразово робив дивні висловлювання. Зокрема, міністр закликав витратити гроші на живих, а не «мертвих» людей, а такими чиновник назвав пенсіонерів. Раніше І. Ємця вже звинувачували в надмірній цинічності щодо осіб похилого віку, оскільки він сказав, що від коронавірусу помруть «усі пенсіонери».

Крім того, що висловлювання, та ще й публічно, лунали досить резонансні, глава МОЗ не зміг вибудувати нормальне управління та комунікацію в міністерстві. Був скандал із системою закупівель. Хоча процедура досить об'єктивна, мінімально персоналізована, але в міністра була своя людина для цієї ролі. У результаті глава МОЗ тільки довів свою неефективність.

Також правильною є відставка міністра фінансів. Зважаючи на бюджет і секвестр кошторису, можна дійти висновків, що він дуже залежний від силових органів.

Зрозуміло, що в культурі і деяких інших статтях будуть скорочення. Але коли 100 % знімають узагалі за окремими напрямками, це вже показник того, як у нас готові вирішувати проблеми. І. Уманський зробив багато економічних, політичних помилок. При цьому був очевидний лобізм з боку силових структур. Тому логічно, що його слід замінити в цій ситуації.

Причиною постійних кадрових ротацій є хибний підхід ОПУ, зокрема Президента В. Зеленського при виборі кадрів. При розгляді кандидата на ту чи іншу посаду майбутній міністр повинен представити конкретний план того, що і як він робитиме, як вирішуватимуть проблеми. Президент керується іншими критеріями – лояльністю того або іншого кандидата, при тому що не враховується, чи розуміє він, що робити в певній галузі.

Кадри потрібно вибирати не через лояльність до себе, а виходячи з програми, яку пропонує кандидат. Наприклад, є проблема секвестру бюджету. Нехай би 10 кандидатів подали свої пропозиції впродовж доби і на основі кращого було ухвалено рішення. У нас виходить відбір кадрів приблизно так: якщо ти хороша людина, лояльна до політики ОПУ і схвалена І. Коломойським, значить отримаєш посаду. Проблеми так не вирішують. Причина відставок – неправильний підхід ОПУ в підборі кадрів. Це рівень застарілого маленького підприємства, де працюють виключно друзі друзів.

(Слово і Діло)

При розробці змін до держбюджету уряд оновив макроекономічний прогноз, погіршивши прогноз інфляції з 5,5 % до 8,7 %, середньорічного курсу гривні – з 27 грн за долар до 29,5 грн за долар і прогноз ВВП зі зростання на 3,7 % до падіння на 3 9 %.

Політичний експерт Андрій Вігірінський:

Макропрогноз – це документ, який аналізує зовнішньоекономічну ситуацію, поточну економічну ситуацію в країні і визначає терміни для зміни тих чи інших показників.

Передбачається прописання трьох різних сценаріїв – консервативного, песимістичного та оптимістичного. Нам надали один варіант. Немає документа, який враховує ризики, експорт, імпорт, кількість зайнятих працездатних людей. Зазвичай, щоб скласти такі прогнози, треба розуміти, як будуть працювати зовнішні ринки. Які країни будуть купувати те, що ми виробляємо, які будуть ціни на нафту і газ, які ми будемо купувати. Усе це прописується в макропрогнозі. У нас усіх цих даних немає.

ВВП в пояснювальній записці до закону про Держбюджет-2020 прогнозувався на рівні 4,5 трлн грн. Курс гривні передбачався на рівні 27 грн за долар. Тобто в доларах ВВП мав би становити 166,6 млрд дол. У новому макропрогнозі ВВП буде на рівні 4 трлн грн, а середній курс гривні – 29,5 грн за долар. У такому разі у твердій валюті ВВП повинен становити 135,6 млрд дол. Виходить, що ВВП у твердій валюті зменшиться на 31 млрд дол.

Замість передбачуваного раніше зростання ВВП у нас буде спад, причому в Кабміні пропонують ще оптимістичний сценарій. Є прогнози, що падіння буде на рівні 10 % ВВП.

При цьому не зрозуміло, в яких галузях буде спад або зростання ВВП. Яка сфера у нас зросте, яка впаде? Що буде з логістикою? Які будуть ціни на енергоносії? Які будуть акцизи і споживчий попит? Це все має розкриватися в макропрогнозі. Але ми бачимо просто цифру – 4 трлн грн.

Щодо ймовірного курсу гривні 29,5 грн за долар, усі, хто ризикнув дати будь-які прогнози, включаючи найоптимістичніші, не бачать цифру курсу гривні нижче 30–35 грн за долар. Це такий консервативно-оптимістичний прогноз. На що спираються цифри з макропрогнозу уряду?

Потенційний показник безробіття занижений. Якщо дуже грубо, то, як мінімум, удвічі. Рівень безробіття передбачається на рівні 9,4 %. У середньостроковій перспективі з-за кордону повернеться близько 500 тис. заробітчан. Вони поповнять ряди безробітних. За різними підрахунками, від 300 до 500 тис. осіб просто втратять роботу. Якщо взяти грубо, то вже виходить 1 млн безробітних. Кількість працездатного населення в Україні у нас у четвертому кварталі 2019 р. була 15,9 млн чоловік. З них безробітних – 1 млн 486 тис. осіб, зареєстрованих безробітних – 338 тис. осіб. Наприкінці минулого року безробіття було на рівні 8,6 %.

Щодо середньої зарплати, передбачається, що її рівень знизиться з раніше прогнозованих 12,5 тис. грн до 11 тис. грн. У цій ситуації треба враховувати, що Кабмін збирається скорочувати зарплати чиновникам і підвищувати – медпрацівникам.

Якщо припустити, що медпрацівників у загальній частці бюджетників близько 30 %, то логічно, що середня зарплата буде збільшена. Але не зрозуміло, які інші драйвери зростання цього показника?

Щодо прогнозів інфляції на рівні 8,7 %, показано віртуальні цифри, тому що цей показник розраховується виходячи з того, скільки триватиме криза, які обсяги фінансування будуть вливатися в країну, як збільшиться грошова маса і якими будуть тарифи.

Зараз невідомо, скільки ще триватиме карантин, наскільки швидко будуть відновлюватися країни-сусіди і якими будуть світові показники. До цього щось аналізувати в ситуації, коли весь світ не розуміє, скільки триватиме економічний спад, досить складно.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Екс-міністр економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України, почесний президент Київської школи економіки Тимофій Милованов:

Введення карантину виправдано. Зараз початок поширення пандемії, тому дуже важливо скоротити швидкість її розвитку, щоб країна могла підготуватися до неї, десь відновити, напевно, медичне обслуговування. Головне – зменшити швидкість поширення вірусу, але економіці це обійдеться дуже дорого. Наприклад, ми зробили жорсткий карантин, приблизно половина економіки зупинилася: це 4–5 % економіки. Якщо ми припустимо, що карантин не надто жорсткий і зупинилася десь третина або чверть економіки – це все одно 2–3 % усього валового внутрішнього продукту України за рік. Тому чим більше буде карантин проходити, тим дорожче це обійдеться економіці. Люди будуть втрачати роботу. На жаль, потім економіка буде дуже складно відновлюватися, і дуже важливо буде підтримати і людей, і бізнес.

Давайте поррахуємо в зарплатах. Середня зарплата в Україні 10 тис. або 12 тис. грн – відповідно, якщо півмісяця втратила вся економіка, значить, у середньому, 5000 грн втратить кожна людина.

(...) Ми зараз просто перерозподіляємо витрати і збільшуємо їх. Тому що ми збільшимо бюджетний дефіцит. Це – різниця між доходами і витратами, і це нормально, що під час кризи витрати будуть зростати, а доходи падатимуть у цілому у країні. Тому що витрати – це підтримка людей, а доходи – це податки з бізнесу. І податки теж не будуть так добре платити і, напевно, потрібно десь їх менше збирати. Ми перерозподіляємо витрати з виділених конкретних статей на одну велику. Ми збільшуємо фонд, лінію в бюджеті, у Міністерства фінансів. Там буде цей стабілізаційний фонд. З моєї точки зору, це небезпечно, так робити неправильно. В інших країнах, наприклад, у США, президент Трамп надає Конгресу конкретну програму: стільки-то грошей піде сюди, стільки-то грошей піде малому бізнесу, а стільки-то грошей на прямі виплати людям, стільки-то – на компенсацію кредитів і так далі.

Коли ми підтримуємо покупку, наприклад, сільгосптехніки, ми підтримуємо і промисловість, і малих фермерів, яким ця техніка потрібна, а якщо взагалі не буде посівної або аграрії не будуть працювати, восени у нас взагалі врожаю не буде. Тому ми забираємо у бізнесу ту саму підтримку, яка їм потрібна, і віддаємо її в таку велику банку, яка називається стабілізаційним фондом, з якої, по суті, можна буде вручну витратити. Я боюся, що тут велика небезпека. Правильніше слід було зробити, як в інших країнах: підготувати конкретний план і сказати, стільки-то людей отримують гроші, стільки-то бізнесу отримує гроші, стільки-то в промисловість ми даємо грошей, і ось тут це все написано. А зараз це все влили в один стабілізаційний фонд, і цим буде, по суті справи, в ручному режимі управляти Міністерство фінансів.

У середньому по країні люди витрачають від 30 % до 60 % на їжу. Найголовніше – їх підтримати, щоб у них було за що її купити. Припустимо, ми хочемо з 40 млн людей підтримати 10 млн і дати їм 5 тис грн на їжу. 10 млн – це 50 млрд, розумієте, щоб тільки чверть людей підтримати? Ми ще не говоримо про бізнес, інфраструктуру, інші критичні функції, медицину. Відповідно, якщо ми десь забрали додатково 150 млрд – такої підтримки вистачить цим людям на місяць-два, максимум – три. Дійсно, Україна обмежена у здатності підтримати людей, тому що ми – бідна країна, нам потрібно набагато уважніше ставитися до обмежень, які накладаємо на бізнес, щоб усе-таки бізнес міг продовжувати працювати навіть в умовах карантину. А як це зробити? У Німеччині підприємства в принципі не закривають: можна працювати, якщо співробітники перебувають на відстані 1,5 м між собою. Роботодавці це можуть забезпечити тим, що будуть менше завантаження давати, або різні зміни, або частково дистанційно люди будуть працювати, частково ні. Такі м'якші методи воночас забезпечують не поширення вірусу, але дозволяють економіці продовжувати працювати. Їх потрібно використовувати.

(...) Такий парадокс: щоб економіка ожила, необхідно щоб люди були більш активні, а для того, щоб люди були в безпеці, потрібно, щоб вони були менш активні. І це означає, що потрібно менше економічної активності. Де знайти золоту середину – питання, звичайно, за урядом.

Сьогодні люди більше бояться коронавірусу, а через кілька тижнів у них будуть закінчуватися гроші. Коли їм нема за що купити їжу, що вони будуть робити? Позичати? Можливо, але це теж не так багато, не всі дадуть, це може бути ще два-три тижні, а далі за що жити? На той момент уже буде тиск, щоб запустилася економіка, не дай Бог, ми отримаємо протести або люди будуть грабувати продуктові магазини. До речі, іноді можна використовувати такий механізм, щоб людей підтримували саме їжею. Може, це звучить смішно, але в Туреччині, в інших країнах уже так роблять.

Економіка настільки слабка, що ми без МВФ не обійдемося. Ми сподівалися, що якщо б не було б кризи, це була б остання програма МВФ, з якої Україна могла б вийти і сказати, що у нас сильна економіка і нам більше

це не потрібно. Були такі передумови. Зараз набагато все складніше: по-перше, ми затягнули цю програму, по-друге, є проблема із законом, який потрібно прийняти з приводу банків, щоб колишні власники банків не могли отримати назад банки, які були розорені ними ж, якщо були вкрадені гроші, щоб не можна було через корупцію якимось чином виманити ще більше грошей від платників податків. Але, на жаль, ми затягнули цю ситуацію і краще було б, щоб ми з МВФ підписали раніше, можна це було зробити в грудні або в січні, але давайте зараз це зробимо, я сподіваюся, це станеться. Без МВФ навряд чи можна розраховувати на щось хороше. Україна виживе, але це буде набагато глибша криза: більше робочих місць втрачено, більше підприємств зупинено.

Зазвичай гроші МВФ йдуть у резерви НБУ, але зараз резерви відносно стабільні, великі, і такої потреби немає. Нам потрібні гроші в бюджет, щоб закрити дефіцит, який є. Тому ця програма буде припускати, що гроші зайдуть у бюджет, або частково зайдуть. Кажуть, до 10 млрд дол. Я сподіваюся, що це дійсно така сума і що вона дозволить Україні пройти через цю кризу.

По-перше, останні дні вони (валюту. – Ред.) вже не продають. Дійсно, вони витратили 2 млрд дол., щоб погасити паніку. Чому важливо, щоб курс різко не рушав? Різкий курс може викликати паніку. По-перше, ціни виростуть. Великий курс через якийсь час буде перетворений в інфляцію, і це погано, тому що люди отримують зарплату в гривнях, і особливо в сьогоднішній ситуації підвищення цін – це буде велика проблема для людей. Тому тут потрібна певна макроекономічна стабільність. Нам потрібно, щоб інфляція була під контролем, щоб курс був під контролем. Яким буде курс у кінці року – складно передбачити.

На сьогодні криза б'є з двох боків: в усьому світі попит і економічна активність падає, і в Україні падає. Тому і попит, і пропозиції на долари теж будуть падати. Як би це ні було дивно, за правильної монетарної політики і дисциплінованої поведінки влади курс зможе втриматися.

Я нещодавно читав дослідження, що 57 % людей в Україні мають заощаджень не більше ніж на чотири тижні. Повинні бути готівкові гроші, щоб, якщо ви будете звільнені або у вас інші джерела грошей закінчаться, ви могли хоча б кілька тижнів економно, але мати гроші на їжу. Якщо ж у вас більше грошей, то я б теж розділив їх у готівці тижнів на чотири, може бути, і місяць, а все інше тримав би в якихось валютах. Валюти зараз можна і купувати, і продавати онлайн через банк. Переконайтеся, що ваш банк надійний. Тримайте саме в банках, а не у друзів або псевдофінансових організаціях. Переконайтеся, що у вашому банку є всі необхідні онлайн-послуги: від платежів до обміну валют.

Головне – утримати роботу, тому що будуть звільнення. Важливі і особисті відносини з керівництвом і колегами, можна проявляти й активну позицію: говорити, що ви готові отримувати трохи меншу зарплату або взяти трохи більше роботи. Виявляти якусь ініціативу, щоб бути більш важливим і

корисним співробітником для компанії. Тому що компанії, перш за все, будуть зберігати персонал, який є ключовим. Якщо ж ви малий підприємець, дуже важливо щоб у вас були хороші стосунки з клієнтами. Навіть якщо зараз вони на якийсь час відвернуться, відразу після виходу з кризи вам потрібно буде відновлювати клієнтську базу. Ми бачимо, що, напевно, будуть змінюватися робочі відносини, по суті, відбувається діджиталізація бізнесу, тому це хороший час нею зайнятися.

Економіст Борис Кушнірук:

На моє глибоке переконання, існують дві системи поведінки: одна – масові заборони, обмеження, карантини. З іншого боку – позиція таких країн, як Нідерланди, Великобританія, Швеція, ще більш наочним прикладом є сусідня Білорусь, в яких фактично карантинні заходи дуже обмежені. Я впевнений, що саме цей варіант найбільш ефективний, так як перехворіти має 70 % населення, щоб сформувався колективний імунітет, і нам потрібно через це пройти. Водночас ті обмеження, які вводить влада, обернуться такими катастрофічними наслідками для бізнесу і населення, що ніяка пандемія вірусу не принесе такої шкоди для України, як ці заходи. Треба розуміти, що такі країни, як США і країни Євросоюзу за рахунок друкарського верстата можуть на трильйони доларів або євро підтримувати свої країни. Україна такого собі дозволити не може, тому ті заходи, які здійснюються владою, точно приведуть до катастрофічних наслідків. Питання тільки, як ми будемо збирати економіку після того, як карантинні заходи почнуть зникати. Причому я не виключаю явочного характеру: громадяни просто почнуть їх ігнорувати, тому що їм нема за що існувати.

Нам потрібно скорочувати витрати, причому істотно, тому що буде значне падіння доходів держбюджету. Завдання полягає в тому, щоб утримати дефіцит державного бюджету в максимально малих розмірах. Потрібні інші механізми, у тому числі пов'язані зі зниженням податку навантаження на бізнес. З точки зору пом'якшення монетарної політики НБУ і зниження ставок у відсотках, створення умов, бізнесу дали б змогу розвиватися і мати перспективу.

На жаль, кроки, які зараз реалізуються владою, очевидно, не дадуть позитиву і не змінять ситуацію, коли дійсно величезна кількість малого і середнього бізнесу залишиться просто без оборотних коштів. Я щодня спілкуюся з такими бізнесменами, вони просять поради, кажуть, що повний колапс настане в найближчий тиждень, тому що їм утримувати людей нема з чого. Вони будуть змушені їх звільняти.

Ми примудрилися дати податкові пільги власникам об'єктів бізнес-нерухомості, але це не дає ніяких послаблень тим, хто орендує приміщення в ТЦ або промислові приміщення. У результаті саме ті, хто працює в приміщеннях, створює робочі місця, опиняться в найскладнішій ситуації, тому що їм нема за що оплачувати ці орендовані приміщення. Це – меблева промисловість, легка промисловість, сфера послуг. Багато людей, дійсно, в глухому куті, у них немає такого запасу міцності і доступу до оборотних

засобів. Вони не зможуть покрити ті розриви, які в них виникнуть, навіть якщо цей режим закінчиться. Тому я підкреслюю, що зменшення карантину – це було б найкраще, що можна зараз зробити. Крім того, потрібно мати системні механізми, яким чином сприяти малому, середньому і великому бізнесу.

Насправді ми дуже обмежені у своїх можливостях, дуже мало виробляємо власної продукції, у нас знищена переробка. Саме сприяння переробної промисловості, особливо в малому та середньому сегменті, було б дуже важливим. Але це завдання не на момент кризи, це питання кількох років програми, яка повинна використовуватися. Зараз питання значною мірою залежить від того, що робить уряд, наскільки ці обмежувальні заходи будуть нищівними для економіки. Тому що щось можна буде робити, тільки коли ми вийдемо з карантину. І питання лише в тому, яка буде сукупність дій з боку уряду і Центрального банку, щоб економіка мала можливості для відновлення.

Але, на жаль, мій сумний життєвий досвід показує, що це буде розвиватися за найгіршим сценарієм. Як правило, коли починають реалізовувати сценарії, то реалізуються гірші, тому що люди, які опиняються у владі, чомусь іноді навіть дурнішають, бо перестають відчувати реальне життя пересічного громадянина і рядового бізнесу. Тому вони не розуміють, наприклад, якщо ви ще на місяць вводите карантин, то для значної частини людей – це просто відсутність засобів існування. Це гарантовано стрімке погіршення ситуації, і більш того – це загострює їхній емоційний стан. Вони почнуть не сприймати будь-які дії влади, навіть розумні. На жаль, спочатку нам треба дочекатися, коли цей карантин або де-юре, або де-факто припиниться, і тоді постане питання, що зробити, щоб ситуацію почати стабілізувати.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Мер Чернівців Олексій Каспрук:

Хтось уже фінансово не дотягує (до кінця карантину – 24 квітня). Багато людей були самозайняті або працювали в приватному бізнесі й не завжди легально. Багато людей мали щоденний чи щотижневий розрахунок. Ми не німці, не іспанці, не італійці – у наших людей немає заощаджень, і багато вже пішли позичати гроші до рідних і друзів, щоб проіснувати. Вирішувати проблему має держава.

Місцеві влади це не витягнуть на собі. І так у нас уже бюджети пішли «в рознос». Видатки збільшились. Я переконаний, що державні банки повинні терміново почати видавати людям експрес-кредити в розмірі мінімальної заробітної плати з пільговими умовами повернення. Утім, як запасний варіант, є можливість забезпечити мешканців доходом і за рахунок збільшення фінансування громадських робіт.

Подивимось на можливості нашого бюджету... Але для тих, хто втратив роботу, буде змога працювати на місто за невелику, можливо, мінімальну заробітну плату. Тобто бути корисним і мати живі гроші в руках.

Економіст Сергій Фурса:

Цікаво подивитись і на ситуацію в трохи ширшій перспективі. Так, оновлений базовий прогноз компанії Dragon Capital на 2020 р. передбачає падіння ВВП на 4 % та девальвацію гривні до 30 грн за долар на кінець року. Утім, це за умови, що карантинні заходи триватимуть до травня. За менш оптимістичним прогнозом, тобто, якщо карантин буде продовжено на довший термін, ВВП може знизитися на 9 %, а гривня здешевшає до 35 грн за долар. Але обидва сценарії, як оптимістичний, так і песимістичний, передбачають підтримку Міжнародного валютного фонду.

Для МВФ критично важливим є голосування українських парламентарів за так званий «антиколомойський» законопроект (що, серед іншого, передбачає неможливість повернення «Приватбанку» колишнім власникам).

Позиція МВФ така, що це пан Коломойський винен українським платникам податків 5,5 млрд дол., і він має віддати ці гроші. А українські платники податків у жодному випадку не мають віддавати І. Коломойському жодної копійки. Це зараз найважливіше, і саме це відділяє нас від катастрофічного сценарію – зменшення ВВП на 10 %. Але це, наголошую, якщо не буде дефолту і якщо буде підтримка МВФ. Утім, є небезпека, що наші можновладці вирішать, що можна отримати 1,4 млрд дол. від МВФ в рамках програми підтримки тих країн, які страждають від коронавірусу, а ці гроші можна отримати без виконання якихось умов, а далі, мовляв, подивимось, якимось пропетляємо. До речі, такої стратегії «пропетляємо» дотримувався експрезидент В. Янукович, і ми мали кризу у 2014 р.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Ціни на продукти харчування в супермаркетах вдчутно підвищилися. Представники мережі супермаркетів АТБ пояснюють це карантинном.

Економіст Олег Пендзин:

Держава практично не має інструментів контролю за ціноутворенням. Уряд Володимира Гройсмана розформував Державну інспекцію з контролю за цінами. Її повноваження і функції передали системі захисту споживачів, яка не має ні необхідних людських ресурсів, ні напрацьованої системи контролю.

Антимонопольний комітет не має структурних підрозділів, які уповноважені і спроможні контролювати ціноутворення, коли не йдеться про діяльність монополістів та картельні змови. Водночас, ціни на продукти харчування можуть зростати через зниження курсу гривні до долара.

Жодного зв'язку між карантинном і підвищенням цін немає. Усі пояснення «АТБ» – це все смішно. Причиною ситуації є те, що, «дякуючи» світовій фінансовій кризі, тому, що з України тікають світові фінансові

спекулянти, які «сиділи» в державних облігаціях, падає курс гривні. Через те, що з минулого ринку в нас практично європейські ціни на продукти, у нас по цінах на соціально значущі продукти є імпорتنний паритет. Тобто навіть ціни на вітчизняні продукти формуються, виходячи з цін зовнішнього ринку. Через те, що курс гривні падає, ціна європейська формально в гривнях росте. Пішов курс гривні на 10 % – на 10 % можуть зрости ціни. Тобто, що стосується «АТБ», то мова не про карантин, а про те, що вони підігнали ціну під курс гривні. Ціни можуть зростати на 8–10 %. Це варіант для великих міст, де є конкуренція. У малих містах, де немає конкуренції, де дійсно є проблема з локальними дефіцитами, там спекулянти можуть піднімати ціни ще й вище.

Економіст Борис Кушнірук:

Якщо не йдеться про зловживання монополій чи картельні змови, то державі взагалі не варто втручатися в ціноутворення на харчові продукти в торговельних мережах. Зазвичай таке втручання призводить до підвищення рівня зловживань та корупції. Ринок продуктів харчування в Україні – є конкурентним середовищем, а відтак не має бути предметом для уваги з боку антимонопольного комітету.

Нині бізнес намагається в ціни закласти ризики можливих втрат, що пов'язано як із невизначеністю в умовах карантину, так і з курсом гривні. Через місяць-півтора може скластися ситуація, коли операторам ринку доведеться знижувати ціни на товари. Адже спаде нинішній надмірний попит, споживачі будуть забезпечені товарами наперед, крім того, через карантинні заходи можуть істотно впасти доходи населення. Через ці причини попит на товари може впасти, і тоді торговельним мережам заради збереження обсягів реалізації доведеться вдаватися до знижок.

Виник надмірний попит на продукти харчування, що провокує бажання заробити на попиті. Крім того, потрібно розуміти, що бізнес опинився в ситуації невизначеності. Сьогодні можна продати товари за цінами, відповідно до закупівельних цін. А що буде далі? Коли є прогнозована ситуація з курсом, з інфляцією, є можливість працювати, тоді немає причин для підвищення цін. Більше того, через конкуренцію, можливо, виникнуть причини їх знижувати. Хоч зараз і зростає попит на товари, згодом він впаде, через відсутність потреби і через суттєве падіння доходів населення внаслідок ситуації, що склалася. Можливо, торговельним мережам доведеться знижувати ціни, щоб зберегти обсяги реалізації. Зараз ціни можуть зростати, але згодом їх доведеться знижувати. Це може відбутися вже за місяць-півтора через суттєве падіння попиту.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Спровокована пандемією коронавірусу економічна криза не омине Україну.

**Незалежний член наглядової ради державного «Приватбанку»
Роман Сульжик:**

Ця світова криза істотно відрізняється від попередніх. Я бачу це, бо під час криз 1999 і 2008 років я працював у США і був в епіцентрі подій. Нинішня криза викликана тим, що змінюється поведінка населення, споживачів, і від цього може постраждати глобальна економіка. І тому зараз уряди спрямовують свою допомогу не банкам і бізнесам, а населенню. Річ у тім, що люди вимушено сидять вдома, не працюють. Тому дуже важливо, щоб громадяни і маленькі бізнеси пройшли цю кризу з якнайменшими збитками. Треба допомогти найменш захищеним. З точки зору держави, дуже правильно буде спрямувати зусилля саме для підтримки людей. Перед банками теж стоїть великий виклик: вони мають своїми діями не збільшити проблему для громадян та малих підприємців, а навпаки – зменшувати її. Треба брати до уваги, що криза викликана не тим, що люди щось робили не так: скажімо, набирали забагато кредитів тощо. Причиною є пандемія, тобто зовнішня загроза. Ми як найбільший банк в Україні робитимемо все, щоб зменшити проблеми, які можуть виникнути в людей через боргове навантаження. Над цим працює Нацбанк, щодо цього ми комунікуємо і з іншими великими банками.

Старший економіст CASE-Ukraine Володимир Дубровський:

Держава не бездонна, вона може або позичити грошей, або друкувати їх. Позичити Україні ніде (немає угоди з МВФ чи іншими донорами. – Ред.), емісія (друк) лише поглибить кризу. Витратити кошти потрібно туди, де вони дадуть найбільший ефект. Перше: забезпечення самотніх пенсіонерів продуктами і товарами першої необхідності. Так літні люди не наражатимуться на небезпеку. Найвразливішим категоріям надати засоби захисту. Якщо просто дати грошей – не факт, що куплять саме це, а не щось із їжі. Щодо решти – дати їм змогу працювати. Тут парламент де в чому допоміг – пільгами та дерегуляцією. Деякому бізнесу, який підпав під обмеження – треба компенсувати втрати, які держава завдала своїми діями. Але не треба надавати допомогу великим компаніям – вони найменше потерпають.

[\(Новое время\)](#)

31-го березня 2019 р. був прийнятий закон 2178-10 про обіг землі, що фактично відкриває ринок землі в Україні.

Екс-міністр економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України, почесний президент Київської школи економіки Тимофій Милованов:

Ті, хто намагаються захистити людей і не допустити розпродажу землі через обмеження на продаж землі юридичним особам, досягнуть протилежного: великі компанії та олігархи скуплять землю через підставних осіб. Це несправедливо та економічно неефективно.

Що потрібно зробити, щоб не допустити цього? Дозволити купівлю землі фірмам і компаніям із самого початку ринку, з 2021, а не з 2024 р.

Тепер детальніше.

Політично і концептуально – це історична подія і велика перемога прогресивних сил в Україні. До вчорашнього дня Україна входила до шести країн, у яких немає легального ринку землі. Нелегальний, звичайно, є. Мораторій на ринок землі був введений у 2001 р. Майже 20 років українці намагались запустити ринок землі. Усі президенти пробували, усі прем'єр-міністри пробували, навіть Юлія Володимирівна. І ось нарешті вийшло.

Водночас обмеження, які залишаються на ринку землі, роблять його обрізаним і неефективним. Перші три роки юридичні особи – компанії – не зможуть купувати землю. Але економіка побудована на компаніях. Компанії більш ефективні. Найбільша інновація в економіці за історію людства, після винаходу торгівлі і грошей – це компанії. Компанії дозволяють людям об'єднувати фінансові, інтелектуальні та технологічні ресурси і разом створювати більше доданої вартості. Виключення компаній з ринку землі – це удар по розвитку галузі.

Водночас люди, які звикли до сірих схем і мають вільну готівку, зможуть скористатись новим ринком землі для накопичення великих обсягів землі. Так само, як у 1990 р. певні групи людей захопили підприємства через ваучери, скуповуючи їх за безцінь та використовуючи підставних осіб. Цього разу землю можуть скупити через десятки чи сотні підставних осіб, кожна з яких придбає по 100 га. Ці схеми продовжать процес концентрації контролю над землею в Україні. А тому що такі схеми не будуть використовуватись чесним бізнесом, на ринку буде обмежена конкуренція. Значить, сьогоднішні власники землі не отримають справедливую ціну і будуть знов обмануті. А громади отримають менше податків. Це несправедливо.

Програють усі, крім тих, хто скупить землю через підставних осіб.

Що робити? Надати можливість юридичним особам брати участь у ринку землі із самого початку.

[\(Нове время\)](#)

Верховна Рада прийняла закон про обіг землі, що фактично відкриває ринок землі в Україні.

Економіст Сергій Фурса:

Реформи не буде. Те, що було проголосовано – це не реформа зовсім. На жаль, Президент і його партія методично кастрували земельну реформу останні півроку, роблячи її менш ефективною. І останні поправки вихолостили всю економічну суть з цієї реформи. Вона не дасть жодного економічного ефекту. Ні на макрорівні, ні на мікрорівні. І важливіше, напевно, почати з мікро. З людей. Із власників паїв. Які від ліберальної моделі могли отримати різке зростання вартості своєї власності (земельного паю) і, як результат, різке зростання орендних платежів. Але цього не станеться.

Чому? Останні поправки, які дозволяють купувати землю до 2024 р. тільки фізичним особам і тільки по 100 га в руки. Добре, що не 6 соток, але сенс приблизно такий самий. Попиту на землю не буде. А отже, не буде і

зростання ціни. Це як з медичними масками. Вони десятиліття припадали пилом на складах і вартували копійки. Тому що не було попиту. А зараз на вагу золота. Тому що покупців стало в тисячі разів більше. Те саме буде і з ринком землі. При цьому жорсткі обмеження в корумпованій країні призведуть до зростання корупції і схем. У підсумку люди, яких 20 років позбавляли їх законного права розпоряджатися своєю власністю, яких позбавляли їхніх доходів, занижуючи ефект від володіння землі, знову будуть ошукані.

В Україні в середньому агрогосподарство сьогодні керує земельною ділянкою площею понад 1000 га. Що дасть агрокомпанії можливості купити 100 га? Нічого. Площа в 100 га може бути достатньою тільки для дуже дрібних фермерів, які вирощують золоті ягоди, що продаються потім у супермаркетах Лондона. І все. Решта або продовжать робити те, що робили раніше, а саме орендувати. Або купуватимуть землю через схеми. Неабияке стимулювання. Стимулювання корупції. А заборона купувати юридичним особам призведе до буму попиту на паспорти бомжів. Знову схеми. Знову корупція. І знову законослухняність стає проблемою для українського бізнесу, конкурентним недоліком. Неабияке стимулювання.

Основний ефект від земельної реформи мав бути в зростанні банківського кредитування, яке привело б до масштабного інвестування в агросекторі. Але ні. Як банки зможуть кредитувати тепер? Пули з фізичних осіб, кожен по 100 га? У результаті якщо і будуть кредити, то на мінімальному рівні. Не кажучи вже про те, що давня заборона іноземцям відсікає іноземні інвестиції, які нам начебто й потрібні. Але тільки якщо вони не створюють конкуренцію вітчизняним «рішалам» і олігархам. А отже, не потрібні. До біса цих інвесторів, з їхніми вимогами правил гри, капіталом, технологіями.

Меліорація? Знову ні. Бо для того, щоб організувати такі глобальні інвестиції, потрібно контролювати великі обсяги землі. Інакше воно не працює. А отже, меліорації не буде. А це знову забуває про величезні площі. Неабияке стимулювання сільського господарства.

Державна земля знову лишається поза ринком. Чудова новина для всіх корупціонерів, які на ній паразитують. Потім в сотні мільйонів, а може і мільярдів доларів щорічно, залишаються у своїх колишніх власників. І це натомість щоб дати право ОТГ розпоряджатися землею, яка розба поряд з ними. Навіщо земля ОТГ, залишимо її ОЗУ. В Україні нещодавно у власності держави перебувала площа землі в 10 млн гектарів. Це площа Болгарії, до речі. Але в бюджеті ви не знайдете рядків про шалені доходи від цієї землі. У бюджеті України.

(...) Отже, ми маємо справу з типовим компромісом. Адже компроміс – це коли дві сторони незадоволені. Ось і зараз незадоволені всі. Біда тільки в тому, що компроміс – це не про реформи. Не можна боротися з корупцією і укладати компроміс з корупціонерами. Це ніби боротися з вірусом, укладаючи з ним угоду. Це як мир з Росією шляхом капітуляції. Компроміс –

це не про реформи. Це не про зміни. Якби Польща пішла на компроміс з комуністами, то досі б лишилася Білоруссю. Компроміс зі злом породжує тільки зло. Компроміс з минулим не дозволяє побудувати майбутнє. І це вічний шлях в Україні – недореформ. І результат наявний. Те саме відставання від Польщі.

А наш компроміс – це ще й компроміс, коли обидві сторони тримають дулю в кишені. Прихильники реформ сподіваються, що головне зняти мораторій, а потім легше буде просуватися по лібералізації. А супротивники змін покладатимуть надії на найсправедливіший у світі Конституційний Суд. Ось така кооперація.

І можемо втішати себе тим, що бодай виконана умова МВФ. І це ще один кривий крок у бік від дефолту. Але спершу хотілося б почути від МВФ, що вони вважають реформою цю криву недореформу. І що це є «заліком». Тому що саме в цьому виникають певні сумніви.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Торговельний представник України Тарас Качка:

Якщо говорити про перші два місяці року, то в нас, як не дивно, імпорт трошки впав, а експорт трошки виріс. Тому за січень–лютий наше негативне торговельне сальдо скоротилося майже вдвічі щодо торгівлі товарами. Так що показники хороші. Але насправді показовим буде березень. Зараз ми бачимо, що є гарні новини щодо багатьох товарів, негативних – менше. Але загальну статистику за березень отримаємо в перші дні квітня. На сьогодні я стримано оптимістичний.

(...) Металургією ми опікуємося системно. Бо проблеми в ній пов'язані не лише з розвитком подій останніх кількох місяців у зв'язку з поширенням коронавірусу. Там існує глобальна криза. Це і структурні зміни глобального ринку, і питання перевиробництва, і боротьби проти зміни клімату. Усе дуже комплексно. Насправді наша металургія зараз перебуває у центрі такого собі величезного шторму, який триває вже досить довго. Тому ми працюємо системно й намагаємося розуміти, що робити в міжнародній торгівлі.

Наша металургія – досить успішна галузь. Той факт, що вона переживає кризовий період, не означає, що вона не є успішною. Доходи від експорту металургійної продукції торік сягнули понад шість мільярдів доларів. Це більше десяти відсотків від усього експорту України.

Минулий рік теж був непростим для металургії, а четвертий квартал – узагалі катастрофічним. Можливо, на його тлі перший квартал нинішнього року виглядатиме навіть краще. Хоча ризиків і набагато більше (...). Навіть в умовах кризи обсяг продукції, яку ми експортуємо, і її вартість – досить великі. Так, ми втратили 1,3 млрд дол. на експорті металургійної продукції, однак при цьому залишилися шість мільярдів «металургійних» доларів – дуже істотна й важлива частка в нашому загальному експорті.

Тепер перейдімо до аграрної галузі. Це цілий всесвіт. Тут і товари, якими ми годуємо весь світ – соняшникова олія, кукурудза. І товари, які ми

дуже багато експортуємо, але стосовно яких маємо бути завжди й дуже обережними – це пшениця. Особливо продовольча. Бо це стосується як міжнародної продовольчої безпеки, так і власне української. Тому в нас ведуться постійні діалоги з галуззю, щоб успіх нашої пшениці за кордоном не призвів до нестачі в Україні. Але про це ми поговоримо трішки пізніше.

Аграрна продукція – надто універсальна категорія, аби про неї казати «все буде добре» або «все буде погано». Та загалом перспективи нашої аграрної галузі дуже добрі. Тому що, знову-таки, з появою коронавірусу роль продовольчої безпеки (а це наявність товарів для споживання на тих чи інших ринках) зростає. І Україна є важливим гравцем, який забезпечує продовольчу безпеку – не тільки свою власну, а й інших регіонів: Африки, Близького Сходу, за деякими сегментами – Китаю, Європейського Союзу, де ми є дуже великим постачальником продукції, без якої європейське сільське господарство не втримається.

(...) Якщо ми говоримо про продовольчу безпеку внутрішню, то ми моніторимо ситуацію й намагаємося визначити стан справ у цій сфері. Ходить же страшилка, якою всіх лякають: мовляв, вивезуть усі продукти, нам нічого буде їсти. Насправді до таких тверджень слід ставитися досить обережно. Тому що здебільшого ми є нетто-експортером, тобто виробляємо більше, ніж споживаємо. Яскраві приклади – кукурудза, соняшникова олія. Є ринки, де ми залежимо від імпорту, – наприклад, як це не дивно, гречка. Тут ми маємо негативну тенденцію зменшення посівних площ в Україні. Це пов'язано зі зміною клімату та структури українського сільського господарства. Посіви гречки мігрують у сприятливіші регіони. Тому в нас зростає частка імпорту в такому товарі, як улюблена українцями гречка. І тому, щоб у нашого споживача був доступ до цього товару, нам важливо забезпечити більше його імпорту.

(...) Якщо подивитися на щоденні зведення світової зернової ради, то Україна – один із ключових ринків. Тобто нам слід навчитися сприймати себе як глобального гравця в сільському господарстві. Я не кажу, що ми маємо цим обмежуватися, ми, звісно, повинні розвивати промисловість, високі технології, і це пріоритет номер один. Але в сільському господарстві ми не є маленьким незначним ринком, ми є великим гравцем і маємо відповідно поводитися й ставитися до світу: не маніпулювати, бути передбачуваними, але й вимагати до себе відповідної поваги. Тому насправді, коли ми говоримо про експорт нашої продукції, то нас цікавить весь світ, ми не хочемо зосереджуватися суто на Європейському Союзі, або суто на Азії. У нас є експортна стратегія, якій уже кілька років, є певні ринки у фокусі і, очевидно, що це Євросоюз, Північна Африка, Близький Схід – це природно наш найближчий ринок, на якому ми справді дуже активні. Зрозуміло, що Індія та Китай як одні з найбільших ринків теж привабливі. Але при цьому бізнес дуже цікавиться Африкою, Латинською Америкою, з якими обсяги торгівлі ще незначні, але потенціал дуже великий. До мене надходять запити від різних галузей, різних виробників на абсолютно різну географію. У нас є

запит навіть до Австралії – стосовно того, щоб на нас поширили загальну систему преференцій, бо в нинішніх умовах зменшення мита навіть на п'ять відсоткових пунктів дає можливість економічно вигідно продавати продукцію з України до Австралії. Тобто ми є глобальним гравцем. І треба навчитися правильно розпоряджатися цим фактом.

(...) Певна річ, у нас багато хто заздро дивиться на ті заходи, яких вживають Європейський Союз і Сполучені Штати, щоб підтримати бізнес... ці магічні два трильйони доларів, які США спрямують на підтримку свого бізнесу. Але треба розуміти, що допомога власному бізнесу такого глобального гравця як Сполучені Штати – це допомога не лише американському бізнесу, а світовій економіці загалом. І тому насправді ті зусилля, яких світ докладає до допомоги бізнесу, дають позитивний сигнал і для торгівлі теж. Якщо бізнес у ЄС має доступ до ресурсів, це означає, що клієнти наших виробників мають доступ до ресурсів, і вони будуть готові купувати українську продукцію. Тому тут є елемент синергії, який позитивно вплине на міжнародну торгівлю в цілому. І я думаю, що песимістичні прогнози зараз слабшають у зв'язку з добрими новинами про фінансову підтримку бізнесу з боку ключових економічних лідерів світу – Європейського Союзу та Сполучених Штатів.

[\(Левый берег\)](#)

Ціна російського сорту Urals на минулому тижні падала до 16–17 доларів за барель. Це – найнижчий показник за останні 20 років.

Академик НАН України Богдан Данилишин:

Як все це позначиться на Україні? Звичайно, ослаблення економіки країни-агресора, погіршення ситуації з її держбюджетом, можлива дестабілізація через це внутрішньої ситуації в ній – це позитивно для жертв агресії. «Ціна відсікання» для бюджету Росії становить 42 дол. за барель. Нехай навіть міністр фінансів РФ А. Силуанов сказав, що витрати бюджету Росії будуть профінансовані навіть у разі падіння котирувань до 30 дол. за барель. Поки ціною російської нафти і до 30 дол. дуже далеко, вона істотно нижче. А прогнози попиту на нафту грають не на користь зростання вартості нафти.

Але нас це має ще й серйозно насторожувати. Зрозуміло, що Путін не залишить у складному становищі своїх друзів-олігархів, і погіршення становища відчують на собі прості росіяни. Яких, з одного боку шкода, а з іншого боку, вони ж самі обрали собі такого «вождя» – це їхнє право, їхня справа, їхні проблеми.

А нас повинно турбувати таке – авторитарні імперіалістичні режими для відволікання уваги населення від внутрішніх проблем нерідко вдаються до зовнішньої агресії. Тому повинен бути зроблений максимальний акцент на підтримці боєздатності армії України, на розробці та виробництві нових систем озброєнь (чому абсолютно не сприятиме можливе різке скорочення витрат держбюджету на науку).

Якісна оборонна політика, реальні структурні перетворення в армії – ось що повинно бути за важливістю прирівняне до порятунку економіки країни. Я не експерт у військових питаннях, але «стандарти НАТО» і зміни в структурі управління армією – необхідні, але не достатні заходи. Наприклад, незважаючи на безліч розмов про «стандарти НАТО», наша армія на тактичному рівні, як і раніше, організована за радянською моделлю.

Повернуся до близьких мені проблем економіки та науки. Видатний футуролог Е. Тоффлер стверджував, що спосіб ведення воєн відображає спосіб створення багатств. Усю історію людства війни були двигуном наукового прогресу. (...)

Найсильніший технологічний кластер світу – Кремнієва долина – також значною мірою відбувся завдяки військовим замовленням американського уряду. Тому замість деструктивного підходу – тотального скорочення витрат держбюджету на науку – потрібен селективний підхід до підтримки науки, заснований на пріоритеті підтримки прикладної науки, у тому числі тієї, яка працює на підвищення рівня обороноздатності. Можливо, навіть необхідно збільшення фінансування найбільш перспективних і важливих напрямів досліджень.

[\(Радіо Свобода\)](#)

Економіст Андрій Длигач:

Перше, що хочу сказати: незалежно від тих тактичних кроків, до яких вдається зараз влада. За нашою оцінкою, ВВП України цього року впаде приблизно на 6,5 % відносно торішнього показника. Це дуже істотне падіння.

Але маю сказати, що уряд спільно з Верховною Радою напрацьовує доволі адекватні й доволі вчасні рішення. Хоча вони є не настільки радикальними, проривними, як мала б діяти держава. Але тим не менш, Прем'єр-міністр зараз дослухається до тих розробок, які здійснюють аналітичні центри. І я впевнений, що за тиждень-два ми матимемо стратегію з виведення української економіки із кризи. Тому в цьому плані дії є в цілому правильними.

А стосовно заміни двох міністрів, в обох випадках це була зріла ситуація. Очевидно було, що ні міністр фінансів, ні міністр охорони здоров'я не відповідають викликам. Заміна міністра фінансів на Сергія Марченка є позитивним кроком, він є такою людиною, що потрібна зараз на цій посаді. А щодо нового міністра охорони здоров'я є великі сумніви. Але подивимось, як працюватимуть нові міністри, приводи оцінити їхній рівень як урядовців з'являться дуже скоро. Враховуючи виклики, які постали перед Україною, і враховуючи, що кожен день тестуватиме на відповідність посаді.

Отримання траншу МВФ – не пріоритетна причина відкриття ринку землі в Україні. Ухвалення такого закону потрібне насамперед самій Україні.

Тому що в будь-які часи – скрутні або часи спокою – ключове завдання для розбудови держави – демократія й зростання економіки. І все досягається лише за примату приватної власності. Тобто, коли приватна власність і

власник захищені від самої держави. Так от, повернення землі в реальну приватну власність (а для семи мільйонів українців – повернення до стану, коли ці люди зможуть розпоряджатися своєю власністю), це є великим кроком уперед і для демократії, і для економіки. Але ухвалений минулої ночі Верховною Радою закон дуже далекий від того, що ми очікували, бо він насправді не запустить економіку так, як ми сподівалися. Якщо б відкриття передбачало залучення від самого початку і юридичних осіб, й іноземних компаній, ми мали б додатково щонайменше три-чотири мільярди доларів до українського ВВП щороку. Це суттєво вплинуло б на зростання аграрної галузі, на інвестиції, на розвиток технологій в аграрному секторі, все це, зрештою, було б виходом для української економіки.

(...) У такому вигляді він (закон про обіг земель. – Ред.) неприйнятний для інвестування. Навіть для розбудови фермерських господарств це не вихід. Бо земля реально не стає ціннісним ресурсом, фінансовим ресурсом, який допомагатиме в залученні інвестицій. У тому числі у фермерський бізнес. Це, звичайно, простимулює активізацію діяльності фермерських господарств. Проте це майже нічого не дасть власникам у збільшенні доходу, орендна плата не дуже зростатиме. Вартість землі зросте, але не значно – вона буде удвічі меншою, ніж могла зрости за умов реального ринку. І головне – залишаються корупційні схеми на державній землі, яка фактично використовується вчорну.

Ухвалили вульгаризований, вихолощений закон, який фактично не запускає землю як економічну категорію.

Тимчасово окуповані території, учасники бойових дій та тимчасово переміщені особи

Офіційна інформація

Уряд прийняв рішення надати одноразову допомогу родинам загиблих та ветеранам, які отримали інвалідність, перебуваючи в АТО/ООС ([Міністерство у справах ветеранів України](#)).

25 березня 2020 р. під час засідання Кабінету Міністрів України прийнято Розпорядження КМУ «Про виділення коштів для надання допомоги членам сімей осіб, які загинули (померли) під час антитерористичної операції, та особам, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії або захворювань, одержаних під час участі у зазначеній операції».

Відповідно до нього, з резервного фонду Держбюджету Міністерству у справах ветеранів буде виділено 35,648,4 тис. грн на надання одноразової допомоги 19 родинам, членам сімей загиблих (померлих) в АТО/ООС та 23 особам з інвалідністю, отриманою під час АТО/ООС

На виконання розпорядження КМУ Мінветеранів має в тижневий термін затвердити узгоджений із Міністерством фінансів та Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства перелік витрат з наданням допомоги.

Міністр у справах ветеранів Сергій Бессараб:

Сьогодні непростий період у житті країни, коли вимушені карантинні заходи створюють нові соціальні виклики. Ветерани з інвалідністю і родини загиблих, які, захищаючи країну, втратили найцінніше – життя і здоров'я, мають відчувати підтримку держави.

Відповідно до Порядку призначення та виплати одноразової допомоги в разі загибелі (смерті) або інвалідності деяких категорій осіб, затвердженого Постановою КМУ № 336 на виконання ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», грошова допомога виплачується:

– у разі встановлення інвалідності, залежно від групи інвалідності, у розмірі: I група – 400, II група – 300, III група – 250 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність;

– у разі загибелі (смерті) – у розмірі 750 прожиткових мінімумів.

Підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів Сходу України

Обліковано 1 447 025 внутрішньо переміщених осіб ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Станом на 30 березня 2020 р., за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, узято на облік 1 447 025 переселенців із тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.

Євросоюз додатково виділив Східній Україні 3,2 млн євро ([Кореспондент](#))

Гроші будуть спрямовані моніторинговій місії ОБСЄ на Донбасі. Також ЄС профінансує реконструкцію ЦНАП у Станиці Луганській.

Європейський Союз виділить додаткову фінансову допомогу Східній Україні. Про це повідомляє прес-служба представництва ЄС в Україні у понеділок, 16 березня.

Додаткові 3,2 млн євро підуть Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ. Загальна сума, яку Євросоюз надав місії, становитиме 52 млн євро.

ЄС також збільшить підтримку цивільного захисту на Сході України, надавши на ці цілі 1 млн євро. Це сприятиме впровадженню стратегії України щодо захисту цивільного населення, як тільки вона буде прийнята, зазначили в представництві.

До того ж ЄС профінансує реконструкцію сучасного центру надання адміністративних послуг у Станиці Луганській.

Ще 1 млн євро піде на підтримку стійкості перед небезпеками в регіоні Азовського моря. Ідеться про внесок у покращення надійності та доступності інформації про регіон, а також про його нагальні, середньо- і довгострокові потреби.

Нагадаємо, що раніше посол ЄС Матті Маасікас назвав головні реформи для України.

Також ЗМІ повідомили, що глава дипломатії ЄС переніс поїздку в Україну на невизначений термін.

Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій

Послуги учасникам АТО/ООС та внутрішньо переміщеним особам продовжує надавати Рівненська обласна служба зайнятості ([Рівненські новини](#)).

З початку року послуги служби зайнятості отримували 57 осіб, які переміщені з тимчасово окупованої території України або районів проведення АТО. З них 25 осіб мали статус безробітного, з яких отримували допомогу з безробіття 22 особи. Серед переселенців шість осіб вдалося працевлаштувати та четверо проходили професійне навчання.

Директор Рівненського обласного центру зайнятості Іван Ткачук:

Станом на 1 березня 2020 р. продовжували отримувати послуги обласної служби зайнятості 16 безробітних серед переселенців.

Незважаючи на введення карантину та встановлення обмежувальних заходів з метою захисту здоров'я громадян, Рівненська служба зайнятості продовжує працювати в штатному режимі та надавати послуги в дистанційному режимі.

«Впровадження програм підтримки внутрішньо переміщених осіб» ([ГО «Об'єднання переселенців “Спільна справа”»](#)).

16 та 17 березня у м. Кривий Ріг проходив навчальний тур з питань упровадження програм підтримки внутрішньо переміщених осіб, в якому взяв участь голова ГО «ОП “Спільна справа”» Ю. Зиков та керівник відокремленого підрозділу ГО «ОП “Спільна справа”» у м. Львів – С. Золотов. Досвід упровадження регіональних програм для переселенців у Кривому Розі вивчатимуть громадські активісти з різних областей України. Проводила захід громадська організація «КримСОС» за підтримки Агентства ООН у справах біженців. Співорганізатором стала криворізька організація «Егіда-центр».

Проект МОМ допомагає внутрішньо переміщеним особам реалізуватись на новому місці ([ГО «Клуб Ділових Людей Україна»](#)).

1 млн 600 тис. людей, або ж 4 % від усього населення України, стали внутрішньо переміщеними особами внаслідок збройної агресії Росії на Донбасі. Це офіційна статистика Міністерства соціальної політики України.

Далеко не всі з них зуміли знайти себе на новому місці...

(...). ДОВІДКА

Представництво Міжнародної організації з міграції в Україні надає допомогу внутрішньо переміщеним особам (ВПО) і людям, які зазнали наслідків конфлікту, протидіє торгівлі людьми, надає допомогу уряду в протидії нерегульованій міграції та покращенні системи управління

міграційними процесами, а також розробляє політику в галузі охорони здоров'я, яка враховувала б мігрантів.

Водночас Представництво МОМ в Україні долучається до використання потенціалу розвитку міграції, поширення інформації про міграцію, популяризації культурного розмаїття та протидії ксенофобії та нетерпимості.

Проект «Зміцнення самозабезпечення внутрішньо переміщених осіб та громад, що постраждали від конфлікту в Україні» реалізовується Міжнародною організацією з міграції (МОМ) за фінансової підтримки уряду Федеративної Республіки Німеччина, що діє через Німецький Банк Розвитку KfW. На території Львівської області партнером МОМ у реалізації проекту є ГО «Клуб Ділових Людей Україна».

Проект має на меті покращити можливості для самозабезпечення та самозайнятості внутрішньо переміщених осіб та мешканців регіону, які зазнали наслідків конфлікту. Завдяки грантам на самозайнятість та мікропідприємництво, проект дає змогу вимушеним переселенцям та місцевому населенню розпочати новий або розширити наявний бізнес. Водночас, проект зміцнює соціально-економічну стабільність і добробут приймаючих громад в Україні.

«Клуб Ділових Людей Україна» є неполітичною, нерелігійною, неприбутковою та недержавною громадською організацією, що діє в інтересах малого бізнесу та має за ціль розбудову країни через вплив на соціальні та економічні процеси.

Основні вектори Клубу Ділових Людей Україна:

- Business DEVELOPMENT (Розвиток бізнесу);
- Business REPUTATION (Формування ділової репутації);
- Business CLIMATE (Покращення бізнес-клімату).

Освіта для кримчан на Херсонщині ([Медіа-центр «ІРС-Генічеськ»](#)).

Дітей з окупованого Криму, які отримують освіту або документи на вільній території і долають для цього не тільки сотні кілометрів, а й страх, у Генічеській райдержадміністрації називають героями.

Учні з окупованого Криму вже мають великі проблеми зі знанням української мови та історії. Їм доводиться наздоганяти своїх однолітків у шкільній програмі в надзвичайно стислі терміни. Це стає великим навантаженням для них самих та вчителів, які з ними працюють, однак ця додаткова праця не оплачується.

На цьому перелік прогалин у чинній системі освіти для дітей з окупованих територій не вичерпується. Більшість шкіл для освіти на відстані розташовані в районах, віддалених від адмінмежі з Кримом. Програми для переселенців не враховують потреб у гуртожитках чи хостелах для школярів із Криму і Донбасу.

До відома пенсіонерів серед внутрішньо переміщених осіб ([Головне управління Пенсійного фонду України в Луганській області](#)).

З метою запобігання і виникнення поширення коронавірусної хвороби (COVID-19) Верховною Радою України 17.03.2020 за № 530-ІХ прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (далі – Закон № 530-ІХ).

Законом № 530-ІХ визначено, що на період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та протягом 30 днів з дня його відміни забороняється:

– прийняття рішення про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання;

– зупинення публічним акціонерним товариством «Державний ощадний банк України» видаткових операцій за поточним рахунком внутрішньо переміщеної особи за відсутності проходження фізичної ідентифікації.

Це означає, що пенсіонерам не слід хвилюватись:

– у зв'язку з перебуванням на території, яка не контролюється державною владою України (ОРДЛО), понад 60 днів;

– у разі відсутності можливості проходження фізичної ідентифікації у ПАТ «Державний ощадний банк України».

Для переселенців тимчасово скасували обов'язкову верифікацію ([Вгору](#)).

Верховна Рада тимчасово на час карантину скасувала обов'язкову верифікацію для вимушено переміщених осіб. Про це інформує пресслужба Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій у Facebook.

«Верховна Рада України на час карантину вирішила тимчасово не застосовувати для внутрішньо переміщених осіб необхідність підтверджувати присутність на підконтрольній уряду України території, аби українці могли зберегти статус ВПО і без перешкод після карантину отримати нараховані пенсії та соціальні виплати», – ідеться в повідомленні.

Як зазначається, зазвичай ВПО повинні підтверджувати свою фактичну присутність на підконтрольній території, інакше через 60 днів вони можуть бути позбавлені статусу ВПО.

«Проте законодавством передбачено, що за умови обґрунтованих причин норма про обов'язкове підтвердження присутності не застосовується. Відсьогодні введення карантину віднесено до форс-мажорних обставин», – наголосили у відомстві.

Інформація для одержувачів соціальних допомог, субсидій, пільг та внутрішньо переміщених осіб ([Новоград-Волинська районна державна адміністрація](#)).

Управління праці та соціального захисту населення Новоград-Волинської районної державної адміністрації повідомляє, що в період карантину, що встановлений в Україні з 12 березня 2020 р. до 03 квітня 2020 р. одержувачі соціальних допомог, субсидій, пільг та внутрішньо переміщені особи можуть надсилати заяви, декларації (паке́т документів для призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, одиноким матерям: довідка про склад сім'ї, довідка про доходи за шість попередніх місяців перед зверненням, довідки з місця навчання дітей) до управління праці та соціального захисту населення через поштові відділення зв'язку або в електронній формі.

Для надання консультацій звертатися за телефоном: 2-41-34, 2-40-05 та 2-40-36.

Перелік документів для оформлення пільг:

- довідка про склад сім'ї;
- копії документів, що підтверджують право пільговика та членів його сім'ї на пільги;
- копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків пільговика та членів сім'ї, яким нараховується пільга;
- копія паспорта пільговика та членів сім'ї, яким нараховується пільга;
- копія довідки про участь в АТО/ООС (для учасників АТО);
- копії свідоцтв про народження дітей, паспорт (у разі виповнення 14 років);
- декларація про доходи сім'ї пільговика (якщо пільга надається з урахуванням доходів);
- довідки про доходи пільговика та членів сім'ї за шість місяців, що передують місяцю звернення, або документи, що підтверджують відсутність доходів за цей період;
- номер мобільного телефону;
- копії квитанцій за комунальні послуги;
- довідка про підключення житла до центрального водопостачання та газопостачання.

Понад 153 тис. грн – виплата адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам ([Дрогобицька міська рада](#)).

18 березня 2020 р. управлінням праці та соціального захисту населення Дрогобицької міської ради в банківські установи перераховано щомісячну адресну допомогу внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг (перший транш березня) на суму 153,1 тис. грн (84 одержувачі).

З початку року загальна сума виплат становить 500,5 тис. грн.

Результати засідання комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам ([Офіційний сайт департаменту соціальної політики Луцької міської ради](#)).

Департамент соціальної політики Луцької міської ради повідомляє, що 19.03.2020 р. відбулось засідання комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

На засіданні вищезазначеної комісії всього розглянуто 10 звернень громадян (прийняте позитивне рішення – 10).

До уваги отримувачів субсидій та внутрішньо переміщених осіб ([Чорноморська міська рада](#)).

Управління соціальної політики Чорноморської міської ради Одеської області повідомляє, що відповідно до п. 3 розділу II Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (далі Закон 530 – IX) від 17.03.2020р. № 530 – IX:

«На період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та протягом 30 днів з дня його відміни забороняється:

– прийняття рішення про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання;

– зупинення публічним акціонерним товариством «Державний ощадний банк України» видаткових операцій за поточним рахунком внутрішньо переміщеної особи за відсутності проходження фізичної ідентифікації;

– здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування»...

Додатково повідомляємо, що прийом громадян припинено до закінчення карантину. Прохання за всіма питаннями звертатися за телефонами: 3-42-52, 2-56-31, 2-56-16, 2-56-46 або надсилати заяви та запитання на електронну адресу: mchernomorsk_soc@odessa.gov.ua.

На оздоровлення дітей влітку 2020 року в місті передбачено понад 6,5 млн грн ([Чернівецька міська рада](#)).

На оздоровлення влітку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, з бюджету виділять понад 6,5 млн грн. Таке рішення затвердили на засіданні виконавчого комітету 24 березня. Розрахунковий кошторис вартості путівок на оздоровлення і відпочинок дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки в замських

стаціонарних дитячих таборів області, становить близько 5 млн грн. До цієї категорії належать:

(...).

– діти із сімей внутрішньо переміщених із тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

На організацію пришкільних таборів денного перебування на базі закладів загальної середньої освіти міста планується виділити близько 900 тис. грн. Кошторис вартості путівок на відпочинок дітей та осіб серед молоді з інвалідністю, їх супроводжуючих, які перебувають на обліку Чернівецького міського центру соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, планується в сумі близько 136 тис. грн.

На функціонування міського табору для дітей та молоді «Ойкос» витрати становитимуть близько 758 тис. грн. Відповідні вимоги для учасників тендерних торгів щодо закупівлі послуг з організації оздоровчої кампанії доручено підготувати міському управлінню освіти.

Житлова політика і комунальне господарство ([Голос України](#)).

Члени депутатської фракції політичної партії «Слуга народу» провели особистий прийом громадян, де відвідувачі порушили 160 питань.

11 березня 2020 р. члени депутатської фракції політичної партії «Слуга народу» народні депутати України Ірина Верещук, Оксана Гринчук, Роман Каптелов, Андрій Ключко, Анатолій Костюх, Ігор Кривошеєв, Олена Мошенець, Петро Павловський, Вікторія Подгорна, Ольга Руденко, Дмитро Соломчук, Ростислав Тістик та Богдан Яременко під час особистого прийому громадян у приймальні Верховної Ради України прийняли 63 відвідувачів – мешканців Автономної Республіки Крим, Волинської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей та м. Київ. До народних депутатів України звернулися пенсіонери, особи з інвалідністю I–III груп, ветерани праці, переселенці, безробітні, підприємці.

Під час особистого прийому відвідувачі порушили 160 питань, найактуальнішими з яких виявилися такі: забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян, запобігання дискримінації; житлової політики; комунального господарства; соціальної політики та соціального захисту населення.

Навчальний тур «Впровадження регіональних програм підтримки внутрішньо переміщених осіб» ([Донецький юридичний інститут МВС України](#)).

(...). Від початку збройного конфлікту до міста прибуло 10 247 сімей переселенців (17 446 осіб), з яких за соціальним статусом пенсіонери та особи з інвалідністю – 4302; громадяни працездатного віку – 7926; неповнолітні діти (до 18 років) – 5218.

Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з президентом Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ) Петером Маурером... домовився з президентом МКЧХ про постачання медичного обладнання та медикаментів ([Президент України Володимир Зеленський Офіційне інтернет-представництво](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Дякую за суттєвий внесок МКЧХ у гуманітарне розмінування звільнених територій.

Доступ українців з кримською реєстрацією до фінансових послуг буде полегшено ([Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України](#)).

Національний банк прибирає юридичні формальності для полегшення доступу до фінансових послуг для громадян України, які зареєстровані (мають постійне місце проживання) на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополь.

Із цією метою в нормативній базі Національного банку скасовуються спеціальні норми щодо застосування валютного законодавства до громадян України, які мають кримську реєстрацію, і відновлюється статус їх резидентності.

Зазначені послаблення мають на меті полегшити доступ таких громадян, зокрема, й до таких базових послуг, як відкриття банківського рахунку чи депозиту в українських фінансових установах.

Найближчим часом банки отримають також додаткові роз'яснення щодо особливостей ідентифікації та верифікації таких клієнтів під час відкриття рахунків.

Поновлення статусу резидентності таким громадянам України ініційоване Міністерством у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. Відповідні консультації проводилися за участю Мінветеранів, Міністерства фінансів, фахівців Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, Державної податкової служби, Державної служби фінансового моніторингу та Національного банку.

Зазначені зміни затверджені Постановою Правління Національного банку № 31 від 17 березня 2020 року «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 листопада 2014 року № 699». Вони набудуть чинності 27 квітня 2020 р.

За три роки майже півтори сотні учасників АТО та членів їхніх сімей придбали житло ([Гал-info](#)).

З державного бюджету за 2017–2019 рр. 147 осіб з інвалідністю внаслідок війни, членів сімей загиблих, учасників АТО з числа ВПО придбали житло. З метою забезпечення додаткового соціального захисту для

учасників АТО та членів їхніх родин діє Комплексна програма соціальної підтримки у Львівській області учасників АТО (ООС) та їхніх родин, бійців-добровольців АТО, а також родин Героїв Небесної Сотні на 2018–2020 рр.

Про це 12 березня йшлося під час звіту директора департаменту соціального захисту населення ЛОДА Наталії Кузяк.

Реалізовується державна програма щодо підтримки сімей ВПО в частині оплати вартості ЖКП. За три роки на зазначені виплати скеровано 110,6 млн грн.

Директор департаменту соціального захисту населення ЛОДА Наталія Кузяк:

Починаючи з 2018 р., з обласного бюджету учасники АТО серед ВПО отримують матеріальні допомоги (за два роки – 275 виплат), цю категорію включено в програму зі співфінансування щодо закупівлі житла. Створено Telegram-канал «Інформпортал АТО Львівщини». Канал забезпечує інформування учасників АТО про новини у ветеранській сфері, актуальні державні та обласні програми підтримки, зміни в законодавстві, гранти та анонси заходів.

На півночі Донеччини буде створено щонайменше 50 нових робочих місць ([Творчий центр ТЦК](#)).

11 березня 2020 р. у Краматорську Донецької області було підписано грантові договори у межах другого конкурсу грантів на започаткування, відновлення та розширення мікро-, малих та середніх підприємств Донецької та Луганської областей.

Під час заходу адміністратор грантового конкурсу БФ «Творчий центр ТЦК» надав консультаційну підтримку учасникам конкурсу грантів стосовно використання благодійного гранту та звітування за проектом.

Безповоротна фінансова допомога була надана з метою створення робочих місць для внутрішньо переміщених осіб та місцевого населення Донецької та Луганської областей.

Усього на півночі Донецької області було підписано 22 угоди і в результаті впровадження бізнес-проектів прогнозується створення 50 нових робочих місць.

Також 10 березня було підписано грантові угоди в місті Северодонецьк Луганської області, а 13 березня 2020 р. планується підписання грантових договорів у місті Маріуполь.

Кіровоградський міськрайонний центр зайнятості інформує: заходи соціального захисту населення у січні-лютому 2020 року ([Міська рада міста Кропивницького](#)).

Протягом січня–лютого 2020 р. на обліку в Кіровоградському міськрайонному центрі зайнятості перебувало 1734 безробітних громадян, з яких 53,9 % становили жінки, 33,7 % – молодь віком до 35 років, 41,3 % – особи, які мають додаткові гарантії щодо сприяння у працевлаштуванні,

0,7 % – серед внутрішньо переміщених осіб та 7,7 % – серед демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО, 13,5 % зареєстрованих безробітних – жителі Кіровоградського району.

Статус безробітного станом на 01.03.2020 року мали 1317 осіб, у тому числі дев'ять осіб – серед внутрішньо переміщених та 103 особи – серед демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО.

За січень–лютий 2020 р. було працевлаштовані 162 особи серед безробітних, у тому числі одна особа – серед внутрішньо переміщених та 13 осіб – серед демобілізованих військовослужбовців, учасників АТО.

Школи, садочки, стадіони: що з'явиться на Донеччині внаслідок «Великого будівництва» ([Антикризовий медіа-центр](#)).

Це спільний проект Президента та уряду, мета якого – розгорнути масштабну розбудову інфраструктури по всій Україні. Офіційно він стартував 1 березня, але почав готуватися ще восени минулого року.

Керівництво кожної області України подавало Міністерству розвитку громад та територій перелік об'єктів, які планувало побудувати або відремонтувати протягом року, а з Укравтодором узгоджувало перелік доріг для ремонту в рамках Дорожнього фонду.

Прем'єрміністр України Денис Шмигаль:

Кошти на реалізацію проектів є.

Джерела [фінансування] – Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), субвенції на соціально-економічний розвиток, субвенції на освіту, на розвиток освітньої мережі. Окремо для Донецької та Луганської областей є кошти європейських донорів.

Частина коштів, які «Нафтогаз» виграв у російського «Газпрому» у Стокгольмському арбітражі, піде на будівництво 220 приймальних відділень по всій Україні. 11 із них побудують в опорних лікарнях у Донецькій області.

Усе мають побудувати чи відновити до 1 вересня, у деяких випадках – до кінця цього року. Голова Донецької ОДА Павло Кириленко на брифінгу після засідання Ради розвитку громад та територій 27 лютого сказав, що терміни виконання робіт перебувають на його особистому контролі.

«Велике будівництво» передбачає не лише появу нових об'єктів, а й швидке завершення «довгобудів».

Житло для переселенців

Голова Донецької ОДА Павло Кириленко:

Програма «Велике будівництво» передбачає також реконструкцію 11 опорних лікарень та будівництво житла для переселенців.

Будинок у цьому році починаємо будувати для внутрішньо переміщених осіб. Це службове житло. І по містах, районах буде проведений аудит житла, це – гуртожитки, колишні гуртожитки, там також буде капітальний ремонт проведений. Буде втілюватися програма з державним співфінансуванням про забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, і це житло не буде передаватися їм у власність, а буде передаватися

безпосередньо в користування, поки вони мають статус внутрішньо переміщених осіб.

Ділянку під будівництво 12-поверхового будинку для правоохоронців-переселенців та інших категорій ВПО вже виділили. Будівля з'явиться у Краматорську на «пустирі» біля Центральної міської бібліотеки. У цьому будинку планується розташувати 11 однокімнатних, 11 трикімнатних та 99 двокімнатних квартир: загалом 121 квартиру.

На одну вакансію у Хмельницькій області претендували шість безробітних ([День за днем](#)).

Станом на 1 березня 2020 р. кількість зареєстрованих безробітних становила 15,4 тис. осіб, у тому числі... 39 осіб серед внутрішньо переміщених...

Чи захищені соціально на Закарпатті учасники АТО/ООС? ([Uzhgorod.net.ua](#)).

У Закарпатті діє регіональна програма «Турбота», спрямована на посилення соцзахисту громадян на 2019–2021 рр., за якою передбачено надання одноразової матеріальної допомоги громадянам, які внаслідок недостатнього матеріального забезпечення потребують соціальної підтримки, у тому числі учасникам АТО/ООС, сім'ям загиблих мешканців області – учасників АТО. (...).

Також у 2019 р грошову компенсацію за належні для отримання житлові приміщення отримали дві сім'ї внутрішньо переміщених осіб серед учасників АТО / ООС (м. Виноградів, м. Ужгород) на загальну суму 2,45 млн грн. Станом на 02.03.2020 житло придбано однією сім'єю на суму 1,386 млн грн (м. Ужгород), ще одна сім'я здійснює пошук житла. Потреба в наданні зазначеної грошової компенсації у 2020 р. орієнтовно становить 11,04 млн грн для 13-ти внутрішньо переміщених осіб серед учасників АТО (м. Ужгород – вісім осіб, м. Виноградів – три особи, м. Мукачеве, м. Берегове). (...).

У Міністерстві освіти і науки України відбулося засідання Ради ректорів переміщених закладів вищої освіти ([Донецький юридичний інститут МВС України](#)).

11 березня 2020 р. в м. Київ у залі Колегії Міністерства освіти і науки України відбулося засідання Ради ректорів переміщених закладів вищої освіти.

У заході взяли участь ректори вишів, які тимчасово переміщені із зони проведення ООС та Криму, та представники МОН України.

На засіданні головою Ради ректорів переміщених ЗВО було обрано ректора Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля д. т. н., професора Поркуян Ольгу Вікторівну, заступником голови Ради – ректора Донецького національного технічного університету д. е. н.,

професора Ляшка Ярослава Олександровича. До складу Ради ректорів було введено т. в. о. ректора Донецького юридичного інституту МВС України капітана поліції Назимка Єгора Сергійовича.

Основним питанням порядку денного засідання стало обговорення результатів моніторингу переміщених закладів вищої освіти. Згідно з висновками зазначеного моніторингу Донецький юридичний інститут МВС України зараховано до I категорії – «заклади, які активно розвиваються та мають суттєвий потенціал для подальшого розвитку».

Також були розглянуті питання подальшої діяльності Ради ректорів пЗВО, проблеми визнання ЗВО за кордоном, а також інші стратегічні питання діяльності закладів освіти.

Захід пройшов у дружній атмосфері, учасники домовилися про подальшу співпрацю та координацію дій.

На Сумщині для дітей переселенців запроваджують безкоштовне та пільгове харчування ([Урядовий кур'є](#)).

Свого часу Сумська область прийняла частину переселенців, яким офіційно надано статус внутрішньо переміщених осіб.

Директор Департаменту освіти і науки Сумської ОДА Вікторія Грובה:

Зараз у закладах загальної середньої освіти навчаються 635 учнів з таким статусом. Аби підтримати дорослих і дітей, на місцях активно запроваджують безкоштовне і пільгове харчування учнів.

Зокрема, без оплати вже харчуються 264 учні та 37 юних вихованців дошкільних закладів, ще п'ять – із 50-ти відсотковою доплатою, 13 – 40-відсотковою. Крім того, у шести районах, двох містах та трьох ОТГ безкоштовним харчуванням забезпечені 56 учнів – діти внутрішньо переміщених осіб пільгових категорій.

Як відомо, 20 травня поточного року вступає в дію Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення безкоштовним харчуванням дітей внутрішньо переміщених осіб», ухвалений Верховною Радою 16 січня цього року. Він розширює можливості для підтримки дітей низки пільгових категорій.

За три роки майже півтори сотні учасників АТО та членів їхніх сімей придбали житло ([Львівська обласна державна адміністрація](#)).

Департамент соціального захисту населення, прес-служба ОДА

З державного бюджету за 2017–2019 рр. 147 осіб з інвалідністю внаслідок війни, членів сімей загиблих, учасників АТО з числа ВПО придбали житло. З метою забезпечення додаткового соціального захисту для учасників АТО та членів їхніх родин діє Комплексна програма соціальної підтримки у Львівській області учасників АТО (ООС) та їхніх родин, бійців-добровольців АТО, а також родин Героїв Небесної Сотні на 2018–2020 рр.

Щороку з державного бюджету проводиться виплата для ветеранів війни, зокрема, у 2017 р. 93378 осіб отримали в загальній сумі 84,3 млн грн, у 2018 р. 88315 осіб – 86,8 млн грн, у 2019 р. 81770 осіб – 87,1 млн грн.

Реалізовується державна програма щодо підтримки сімей ВПО в частині оплати вартості ЖКП. За три роки на зазначені виплати скеровано 110,6 млн грн.

**Директор департаменту соціального захисту населення ЛОДА
Наталія Кузяк:**

Починаючи з 2018 р., з обласного бюджету учасники АТО з числа ВПО отримують матеріальні допомоги (за два роки – 275 виплат), цю категорію включено в програму зі співфінансування щодо закупівлі житла. Створено Telegram-канал «Інформпортал АТО Львівщини». Канал забезпечує інформування учасників АТО про новини у ветеранській сфері, актуальні державні та обласні програми підтримки, зміни в законодавстві, гранти та анонси заходів.

Необхідні документи для отримання переселенцями податкової знижки за оренду житла ([Територіальні органи ДПС у Луганській області](#)).

Головне управління ДПС у Луганській області

Як повідомили в Головному управлінні ДПС у Луганській області, платник податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), який має статус внутрішньо переміщеної особи, має право на податкову знижку за оренду житла.

Мається на увазі, зменшення оподаткованого доходу за наслідками звітного податкового року на суми коштів, фактично сплачених платником протягом звітного року, у вигляді орендної плати за договором оренди житла (квартири, будинку).

Для реалізації права на податкову знижку на вимогу контролюючого органу фізичною особою надаються:

- декларація про майновий стан і доходи за звітний (податковий) рік;
- копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;
- копія договору оренди житла;
- платіжні та розрахункові документи, що підтверджують факт сплати;
- заява, в якій зазначені відомості щодо відсутності умов, які не дають права на отримання податкової знижки згідно з нормами законодавства.

Як оформити субсидію внутрішньо переміщеним особам ([Житомир-online](#)).

З 2018 р. для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) було спрощено процедуру отримання субсидій.

Для того щоб оформити цей вид державної допомоги, треба стати на облік як внутрішньо переміщена особа за адресою проживання без реєстрації місця проживання, без переоформлення особових рахунків та оформлення договорів оренди.

І потім виключно на підставі довідки ВПЛ за адресою проживання оформити субсидію.

Новини із соціальних мереж

На Луганщині триває «Велике будівництво»: С. Гайдай проінспектував ремонт дороги в Кременському районі.

Голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай у рамках робочої поїздки відвідав Кременський район. Там він особисто проінспектував дорожні роботи на ділянці Нова Астрахань – Боровеньки (км 0+000 – км 10+200).

Незважаючи на надзвичайну ситуацію, Луганська область працює над втіленням амбітного проєкту Президента України Володимира Зеленського «Велике будівництво». Не став винятком і ремонт дороги Нова Астрахань – Боровеньки, де, не покладаючи рук, роблять працівники КП «Кременський Агрошляхбуд».

Оглянувши стан виконаних робіт, Сергій Гайдай зазначив: «Враховуючи те, що зараз вирує епідемія коронавірусу і світова економічна криза, кожен об'єкт, який ми будемо або ремонтуємо, є надзвичайно важливим для громади Луганщини. На цій десятикілометровій ділянці автошляху ми кладемо вирівнюючий шар асфальту товщиною 5 см. На цей об'єкт буде виділено і профінансовано 35 млн грн. Крім того, підрядник дає гарантію на виконання ремонтних робіт. Сподіваюсь, що якісна автодорога, яку ми отримаємо, буде служити на благо Луганщини».

Відзначимо, що роботи плануються завершити у II кварталі 2020 р. ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Штаб із протидії поширенню коронавірусу на Луганщині працюватиме цілодобово

Про це заявив очільник області С. Гайдай під час засідання штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, пов'язаної з виникненням на території Луганської області випадку захворювання на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом.

«Цей штаб діятиме цілодобово. Нагадаю, що з 28 березня на Луганщині запроваджено режим “червоний”. Реагувати на кожну ситуацію будемо миттєво», – акцентував Сергій Гайдай.

Він зосередив увагу, що хворим, яким необхідно терміново виїхати за межі області, та особам, які їх супроводжуватимуть, надаватимуться перепустки. Але для цього необхідно мати підтверджувальні документи.

С. Гайдай наголосив на організації цілодобового чергування медичних працівників на карантинних контрольно-пропускних пунктах на блокпостах «Кременна», «Сватове» та «Лисичанськ-Бахмут» для контролю стану водіїв та пасажирів.

Також в області будуть сформовані мобільні бригади медиків, які виїжджатимуть для проведення тестів.

До речі, Луганщина серед перших п'яти областей, які встановили тимчасові пункти прийому хворих на коронавірусну хворобу, які діятимуть на території закладів охорони здоров'я першої хвилі в містах Рубіжне, Северодонецьк, Старобільськ, Лисичанськ та Біловодськ.

Голова облдержадміністрації пояснив, що тимчасові пункти прийому хворих встановлені на виконання розпорядження заступника міністра охорони здоров'я України, керівника з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації Віктора Ляшка для госпіталізації пацієнтів з коронавірусною хворобою. Однак використовуватися вони будуть лише в разі гострої необхідності.

Сергій Гайдай прокоментував ситуацію із закриттям продовольчих ринків: «Упевнений, ми все зробили своєчасно. Бо в областях, де ці ринки не були закриті вчасно, уже десятки хворих на коронавірус».

Начальником штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації призначено заступника директора ДУ «Луганський обласний лабораторний центр МОЗ України» Володимира Жданова. Першим заступником – директора Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації Валентина Шкорубського, заступником – начальника управління з питань цивільного захисту облдержадміністрації – Володимира Мірошніченка.

У складі штабу працюють група аналізу ситуації та підготовки даних, організаційна група, група матеріально-технічного забезпечення та група взаємодії з населенням та засобами масової інформації ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Безробітним платитимуть допомогу з першого дня реєстрації.

Допомога з безробіття буде нараховуватись з першого, а не з сьомого дня реєстрації у службі зайнятості.

Таке рішення ухвалили 29 березня на засіданні уряду.

Після подання заяви за формою ДСЗ, реєстрація безробітного здійснюватиметься з першого дня. А призначення допомоги – одразу, без прив'язки до наявності чи відсутності підходящої роботи.

Крім того, безробітним не треба відвідувати центр зайнятості протягом 30 і більше календарних днів. Співпраця безробітних і кар'єрних радників відбуватиметься дистанційно ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На ключових блокпостах будуть дезінфікувати транспорт

На блокпостах «Кремінна», «Сватове» та «Лисичанськ-Бахмут» облаштовують карантинні пости для контролю стану водіїв та пасажирів, а також знезараження транспортних засобів.

Тут цілодобово працюватимуть бригади дезінфекторів у складі працівників Нацполіції, ДСНС та медицини.

Голова обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай особисто перевіряв, як виконується відповідне рішення штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації в Луганській області.

Крім того, очільник області відвідав Лисичанську міську лікарню та передав інфекціоністам три сенсорні дозатори для дезінфікантів, які придбав особисто. Наразі всі базові медичні заклади для прийому людей з підозрою на COVID-19 забезпечені сенсорними дозаторами.

«У ситуації з поширенням коронавірусу кожна хвилина має значення. При дефіциті засобів індивідуального захисту, безконтактних термометрів, тривалості закупівельних процедур тощо зволікати не можна. Тому, що можу – «дістаю» сам та звертаюсь за допомогою до бізнесу Луганщини», – зазначив С. Гайдай ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Військові медики отримали 40 костюмів біологічного захисту, які забезпечують надійну ізоляцію особи від інфікування.

Ці засоби призначені для багаторазового використання.

Також Командування медичних сил ЗС України передало понад 1300 одиниць швидких тестів для виявлення інших захворювань, таких як ВІЧ, гепатит, сифіліс. Перевірка на ці інфекції є обов'язковою при важких пневмоніях.

Крім того, найближчим часом арсенал військових медиків зі складу Об'єднаних сил поповнять 16 апаратів штучної вентиляції легень виробництва ФРН. Їх планується використовувати для організації інтенсивної терапії осіб у разі ускладнення у вигляді пневмоній через інфікування коронавірусом.

Наразі в районі проведення операції Об'єднаних сил випадків захворювання або підозри на коронавірусну інфекцію серед військовослужбовців немає.

У частинах та підрозділах розпочато вибіркове тестування посадових осіб, які за родом діяльності мають найбільше контактів з іншими людьми. Дослідження проводиться, щоб завчасно виявити факт занесення інфекції у військовий колектив на етапі, коли вона ще не має клінічних проявів, та вчасно вжити необхідних заходів. За дві попередні доби спеціальними бригадами бактеріологів перевірено близько 130 військовослужбовців. Робота в цьому напрямку триватиме й надалі.

Загалом в Об'єднаних силах продовжується планове накопичення майна, призначеного для протидії поширенню захворювання та, за потреби, лікування хворих на коронавірусну інфекцію. Забезпечення здійснюється як від державних органів, так і від волонтерських організацій ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Послуги сервісних центрів МВС, що надаються в умовах подовженого карантину

Починаючи з 19 березня, у сервісних центрах МВС для забезпечення своєчасного і повного проведення профілактичних і протиепідемічних заходів тимчасово змінено режим роботи та призупинено надання фізичним та юридичним особам більшості послуг.

Разом з цим сервісні центри МВС продовжують надавати невідкладні послуги. До тих, що вже надаються, додали реєстрацію нових вантажних автомобілів, автобусів, причепів і напівпричепів, що використовуються для забезпечення діяльності об'єктів критичної інфраструктури, а саме – для медичних закладів, комунальних господарств, фармакологічних підприємств тощо.

Відтепер, починаючи з 27 березня, чергові сервісні центри МВС будуть приймати документи для здійснення державної реєстрації зазначених вище нових транспортних засобів через електронні канали зв'язку.

Для отримання послуги надсилається до чергового сервісного центру МВС такий пакет документів:

- заява власника та згода на обробку персональних даних;
- копія паспорта (із зазначенням місця реєстрації);
- реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- документ, що підтверджує правомірність придбання транспортного засобу;
- документ, де зазначена вартість транспортного засобу;
- документ щодо відповідності конструкції транспортного засобу встановленим вимогам безпеки дорожнього руху.

Після перевірки сканкопій документів працівник призначає дату та час для отримання оригіналів документів, внесення заявником обов'язкових платежів і безпосередньої видачі свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу та номерних знаків у цьому сервісному центрі МВС.

Нагадуємо перелік невідкладних послуг, які наразі надаються сервісними центрами МВС:

- державна реєстрація нових легкових транспортних засобів;
- реєстрація/перереєстрація та зняття з обліку транспортних засобів тільки для медичних і дипломатичних установ;
- перереєстрація транспортного засобу у зв'язку із втратою або викраденням свідоцтва про реєстрацію авто;
- відновлення посвідчення водія в разі його втрати або викрадення.

Ці послуги будуть надаватися за попереднім записом черговими сервісними центрами МВС.

Отримати додаткову інформацію та консультацію можна за телефоном: (044) 290-19-88 або в повідомленнях на офіційній фейсбук-сторінці Головного сервісного центру МВС. Дізнатися новини сервісних центрів МВС – на сайті hsc.gov.ua. ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

У другому етапі сертифікації-2020 візьмуть участь понад 1000 вчителів – анкету самооцінювання необхідно подати до 5 квітня

1045 педагогів початкових класів успішно пройшли перший етап сертифікації вчителів 2020 р. і стануть учасниками наступного – самооцінювання власної педагогічної майстерності. Відповідну анкету необхідно подати до Державної служби якості освіти до 5 квітня 2020 р.

Другим етапом сертифікації є самооцінювання учасниками власної педагогічної майстерності. До участі в ньому допускаються ті вчителі, які в першому етапі – незалежному тестуванні – набрали не менше 60 % від максимальної кількості балів. Відповідно, із 1552 учасників першого етапу його успішно подолали 1045 учителів.

Під час другого етапу вчитель заповнює анкету, яка містить 45 тверджень для оцінювання власної професійної майстерності та п'ять варіантів відповіді для кожного з них – від «цілком погоджуюсь» до «категорично не погоджуюсь».

Заповнену анкету самооцінювання у форматі .docx необхідно надіслати до 5 квітня 2020 року на дві адреси: cert_dam@sqe.gov.ua та cert.dam.2020@gmail.com.

Надсилати анкету потрібно з адреси електронної пошти, яку учасник сертифікації зазначив під час реєстрації. У темі листа учасник має повністю зазначити свої прізвище, ім'я та по батькові.

Анкету самооцінювання та детальну інформацію про другий етап сертифікації розміщено на сайті Державної служби якості освіти.

Учасник сертифікації не допускається до третього етапу, якщо не подає результати самооцінювання, не дотримується термінів чи форми подання або відмовляється від участі у сертифікації.

Успішне проходження сертифікації дає змогу отримувати надбавку в 20 % до зарплатні протягом терміну дії сертифікату – трьох років. Також сертифікат може зараховуватись як проходження чергової (позачергової) атестації ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Важлива інформація щодо обмеження перетину лінії проведення ООС
Із метою протидії поширенню коронавірусної інфекції з 08:00 28 березня вводиться обмеження щодо перетину лінії проведення операції Об'єднаних сил з боку Харківської, Запорізької та Дніпропетровської областей.

Дозвіл на виїзд та в'їзд до району проведення ООС буде надаватися громадянам та транспортним засобам, які здійснюють логістичне забезпечення життєдіяльності регіону.

Просимо з розумінням ставитися до запровадження зазначених вище обмежень.

За інформацією ООС ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Стартувала психологічна онлайн платформа для підтримки прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

Цей потужний ресурс психологічної підтримки розрахований для прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів, усиновлювачів, опікунів та людей, що планують усиновити дитину, який особливо необхідний під час карантину та в умовах загрози епідемії коронавірусу.

Ініціатором виступило СОС Дитячі Містечка Україна.

Психологічна онлайн-платформа стартувала сьогодні, 26 березня.

Психологи та психотерапевти організації проведуть індивідуальні консультації в онлайн-режимі.

Кожна консультація індивідуальна і відбуватиметься по Skype, тривалість 30 хвилин.

Спеціалісти дадуть відповіді на запитання та проконсультують із таких тем:

«Емоційні стани, робота з відреагуванням емоцій, навички релаксації та саморегуляції»;

«Кризові стани, страхи, тривожність, прояви злості та паніки»;

«Позитивне мислення та його вплив на емоційний стан людини. Навички аутогенного тренування»

«Робота з деструктивними емоціями методами арт-терапії з дорослими та дітьми, техніки заспокоєння»;

«Порушення прив'язаності. Розпізнавання, контроль та проживання почуттів. Робота з травмою»;

«Психофізичний розвиток дитини з інвалідністю в умовах карантину. Дитячо-батьківські відносини в умовах карантину. Ізоляція вдома як ресурс для особистості»;

«Дитячо-батьківські відносини. Особливості підліткового віку».

Зареєструватися на індивідуальну консультацію можна за цим посиланням: <https://sos-ukraine2.reservio.com/>

Після бронювання прийде підтвердження на електронну пошту.

В умовах підвищеної тривожності через загрозу епідемії коронавірусу та продовження карантинних обмежень до 24 квітня такі консультації допоможуть стабілізувати психоемоційний стан та уникнути тривожності ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Благодійний фонд «Кришталеве джерело» закупив апарати штучної вентиляції легень для Рубіжанської лікарні

25 березня благодійний фонд «Кришталеве джерело» передав до інфекційного відділення КНП «Рубіжанська центральна міська лікарня» сертифікати на отримання трьох німецьких апаратів штучної вентиляції легень, а також засоби індивідуального захисту для медичних працівників та медикаменти. На це було виділено понад 2 млн грн.

Беручи до уваги можливі ризики стрімкого поширення COVID-19, керівництво благодійного фонду вивчило інформацію про потреби медичних

установ та найближчим часом «Кришталеве джерело» передасть до лікарень області додаткову допомогу.

«Усе це повинно допомогти нашим медикам впоратися з головним завданням – здолати небезпечну недугу і врятувати життя рубіжан і жителів області», – сказав один із засновників благодійного фонду «Кришталеве джерело» Олександр Чернецов ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Уряд запровадив режим надзвичайної ситуації по всій території України

Уряд запровадив режим надзвичайної ситуації на всій території України на 30 днів, до 24 квітня 2020 р. Таке рішення прийняте сьогодні на засіданні Кабінету Міністрів.

«Уряд діє за визначеним планом боротьби з поширенням коронавірусної інфекції. І сьогоднішнє рішення обумовлене тим, що випадки захворювання на COVID-19 уже виявлені в 13 областях та місті Києві», – зазначив Прем'єр-міністр Д. Шмигаль.

Він наголосив, що режим надзвичайної ситуації не обмежує конституційні права громадян, а лише консолідує зусилля для подолання загрози.

Також Прем'єр зазначив, що уряд у боротьбі з поширенням коронавірусної інфекції діє за визначеним планом. Крім того, працює в цьому питанні з міжнародними партнерами. Учора був проведений перший телеміст із китайськими лікарями, які поділилися своїм досвідом. Також разом з Офісом Президента ведеться робота для збільшення поставок тестів в Україну.

Заступника міністра охорони здоров'я, головного державного санітарного лікаря призначено керівником робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня.

За інформацією Урядового порталу ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На Луганщині розпочато роботу зі створення інноваційного вебпорталу.

На сьогодні під час реформування державного управління актуальним є вдосконалення сфери надання адміністративних послуг та впровадження цифрових технологій. Зокрема, реформами передбачено впровадження адміністративної процедури відповідно до принципів ЄС, підвищення якості надання адміністративних послуг та збільшення їх частки в електронній формі, а також зменшення адміністративного навантаження на бізнес та громадян. Для розширення можливостей участі громадян у процесі державотворення та державного управління дедалі більше застосовуються інструменти електронної демократії.

З метою підвищення спроможності міністерств, перетворення їх на аналітично-владні центри, що будуть лідерами у впровадженні реформ, утворено Міністерство цифрової трансформації України шляхом реорганізації Державного агентства з питань електронного урядування України.

Напрями діяльності облдержадміністрації повністю відповідають стратегічному баченню розвитку держави в галузях інновацій, діджиталізації, електронної демократії та електронного врядування, які курує новостворене Міністерство, у зв'язку з чим представниками структурних підрозділів облдержадміністрації, за підтримки Програми з відновлення та розбудови миру ПРООН, в Україні розпочато роботу з розробки інноваційного вебпорталу з можливістю впровадження інтегрованої платформи інтернет-порталів місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області.

Наразі триває процес розробки відповідного технічного завдання та попередньої візуалізації зовнішнього вигляду порталу.

Передбачається, що зазначений ресурс об'єднає в собі всі офіційні сайти територіальних відділень центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, у тому числі ОТГ, буде максимально зручним для користувача, матиме сучасний інтерфейс та функціонал ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Старобільська лікарня отримала маски, костюми, медикаменти

На Старобільську лікарню з держрезерву було доставлено медичне приладдя.

Зокрема, лікарні передали захисні костюми, одноразові медичні маски (16 000 штук), допоміжні медикаменти.

Водночас лікарня вже отримала дезінфекційні засоби, захисні комбінезони (50 шт.), респіратори (60 шт.), багаторазові захисні окуляри (30 шт.) та одну бактерицидну лампу.

Ці засоби будуть оплачені за районний кошт.

Нині лікарня чекає на допоставку одноразових масок, бактерицидних ламп для усіх відділеннях та апаратів штучної вентиляції легень.

Як запевнила гендиректор Старобільського РТМО Галина Горбаченко, в інфекційному відділенні підготовані ізоляційні бокси. Утім, у випадку виявлення коронавірусу на Старобільщині, все інфекційне відділення повністю буде переведене на ізоляційний режим роботи (всі інші пацієнти будуть виписані).

Наразі, по району зменшилась кількість хворих на вірусні захворювання. Випадків коронавірусу не зафіксовано ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

У Рубіжному та Кременній заплановано відкрити спеціалізовані притулки для осіб, які постраждали від домашнього насильства.

Сьогодні, 20 березня, відбулась колегія Департаменту соціального захисту населення Луганської облдержадміністрації.

Його директор О. Поліщук підбила підсумки роботи Департаменту за 2019 р. та озвучила перспективні напрями на поточний рік.

У своєму докладі спікер зазначила, що минулоріч управліннями соціального захисту населення області було впроваджено абсолютно нові напрями роботи в соціальній сфері.

Зокрема, розподіл коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання житла дітям-сиротам. На зазначені цілі було перераховано 18 млн грн.

Запровадження монетизації житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг у готівковій та безготівковій формах.

Також надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «Пакунок малюка» та відшкодування послуги за доглядом за дитиною до 3-х років по принципу «Муніципальна няня».

Та розподіл і перерозподіл коштів у межах бюджетних програм щодо соціальної, трудової та професійної реабілітації осіб з інвалідністю без залучення територіальних відділень, фонду соціального захисту інвалідів тощо.

Водночас, завдяки отриманню в минулому році мобільних кейсів, жителі віддалених населених пунктах області, насамперед особи з інвалідністю, мали змогу отримати адміністративні та соціальні послуги за місцем проживання.

«З початку 2020 року отримано ще сім додаткових кейсів. Наразі 12 територій із 15-ти оснащенні відповідним приладдям. За що ми щиро вдячні нашим міжнародним партнерам», – сказала спікер.

Окремо на колегії підіймалася тема запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

Директор Департаменту повідомила, що в цьому році заплановано відкрити спеціалізовані притулки для осіб, які постраждали від домашнього насильства у Рубіжному та Кремінній.

Підсумовуючи свій виступ, О. Поліщук зазначила: «У 2020 році заплановано освоїти цілий ряд нових програм. Ми тісно співпрацюватимемо з громадами у сфері отримання соціальних послуг населенню. Разом з цим, поступово будемо переходити на пряме фінансування всіх видів соціальних виплат та багато іншого» ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Затверджено нову структуру Програми економічного і соціального розвитку Луганщини.

Голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай провів нараду з питань погодження структури та робочого плану розробки Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2021–2023 рр.

Очільник Луганщини зазначив, що програма буде розроблятися на три роки для успішної апробації середньострокового планування, встановлення стратегічних цілей розвитку області та їх відповідності бюджетам у середньостроковій перспективі, забезпечення послідовності економічної і соціальної політики. Саме встановлення взаємозв'язку між бюджетами всіх рівнів при плануванні витрат на реалізацію проєктів та заходів на середньостроковий період має стати підґрунтям для розвитку області та забезпечить цілісність системи планування регіонального розвитку.

Під час наради розглянуто та затверджено структуру програми, її розділи, додатки, які сформовані з урахуванням чотирьох розділів Плану заходів на 2021–2023 рр. з реалізації стратегії, а саме:

1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище.
2. Відновлення критичної інфраструктури регіону.
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину.
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір та робочий план з її розробки ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Велике будівництво: в області тривають роботи на дорозі Н-26

Наразі на ділянці км 148 + 000 – км 158 + 000 (між населеними пунктами Сватове – Містки) вже проведені роботи з холодного фрезерування старого дорожнього покриття. Розпочато укладання основи органічно-мінеральної суміші.

Тривають роботи з планування узбіч та вирубки порослі. Через тиждень буде завершено влаштування основи. Потім очікується влаштування двох шарів асфальтобетону.

Влаштування нижнього шару асфальтобетону розпочнеться після того, як середньодобова температура буде вище 10 градусів.

Дорожники пояснюють, що після укладання зміцнювального шару основи поверх нього укладатиметься нижній вирівнювальний шар крупнозернистого асфальтобетону – 8–10 см. Слід за цим – верхній шар щебенево-мастикового асфальтобетону (ЩМА-20) висотою 5 см.

Очікується, що за сприятливих умов нижній вирівнювальний шар буде покладено до 30 березня, а у квітні – верхній шар асфальтобетону.

Слід зазначити, що під час проведення робіт дорога не перекрита, роботи ведуться з одного боку. Безпека руху забезпечена відповідними знаками.

Нагадаємо, з 1 березня 2020 р. Луганщина офіційно долучилася до масштабної кампанії з відбудови дорожньої інфраструктури України ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

За кілька днів СБУ виявила шість осіб, які поширювали фейки про коронавірус.

Служба безпеки України припинила діяльність інтернет-агітатора з Одеси, що поширював фейки про COVID-19 та пропагував сепаратизм в інтересах країни-агресора. Також у взаємодії з Нацполіцією до адміністративної відповідальності притягнуто п'ять осіб у Чернівецькій та Луганській областях.

Зокрема, оперативники спецслужби встановили, що громадянин України отримував завдання не лише поширювати неправдиву інформацію про коронавірус, але й публікував матеріали із закликами до зміни територіальних меж та державного кордону України. А це є кримінальним правопорушенням, передбаченим ст.110 КК України.

Під час санкціонованих слідчих дій, що відбулися під процесуальним керівництвом прокуратури Одеської області, співробітники СБУ виявили в помешканні агітатора мобільні пристрої з матеріалами, що підтверджують протиправну діяльність.

У межах відкритого кримінального провадження фігуранту справи повідомлено про підозру у скоєнні злочину. Планується обрати запобіжний захід – домашній арешт.

Також Служба безпеки України налагодила системну взаємодію з органами Національної поліції щодо ідентифікації та притягнення до відповідальності осіб, які поширюють фейкові дані про коронавірус. Наразі спільно з Нацполіцією до адміністративної відповідальності притягнуто п'ять осіб у Чернівецькій та Луганській областях.

Служба безпеки України в черговий раз закликає не довіряти інформації з неперевірених джерел та не поширювати її. Усі актуальні дані відносно ситуації з поширенням коронавірусу є на офіційних сторінках Міністерства охорони здоров'я України та інших державних установ ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Президент України підписав закони, спрямовані на протидію поширенню коронавірусу.

Президент України Володимир Зеленський підписав закони, спрямовані на протидію поширенню коронавірусу в Україні. Документи ухвалено Верховною Радою України на позачерговому засіданні 17 березня 2020 р.

Зокрема, глава держави підписав Закон № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Цей документ спрощує процедуру закупівель товарів, робіт та послуг, необхідних для боротьби з COVID-19. Лікарські засоби, призначені для боротьби з COVID-19, ввозитимуться без мита й ПДВ. Медикам, які зайняті на роботах з ліквідації захворювання, встановлено надбавку у розмірі до 200 % заробітної плати. Працівники отримують можливість за рішенням роботодавця працювати з дому або взяти неоплачувану відпустку протягом усієї тривалості карантину.

Крім того, на період карантину не нараховуються штрафи й пеня за несплату житлово-комунальних послуг, забороняється зупиняти надання житлово-комунальних послуг у разі їхньої неоплати або оплати не в повному обсязі, заборонене примусове виселення громадян за несплату житлово-комунальних послуг. На час карантину забороняється скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Згідно із законом, юридичний факт запровадження карантину належить до форс-мажорних обставин. Граничний термін подання електронних декларацій публічних осіб у цьому році продовжується до 1 червня. За порушення правил карантину запроваджується адміністративна відповідальність.

Також Президент підписав Закон № 531-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я». Цей документ передбачає діяльність нової незалежної державної юридичної особи, що створюється МОЗ для закупівель ліків за кошти державного бюджету. Закупівельна організація зможе напряму закуповувати ліки у вітчизняних та іноземних постачальників, що усуне посередників і накручування цін.

Крім того, В. Зеленський підписав Закон № 532-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються за кошти державного бюджету, та створення умов для закупівель у сфері охорони здоров'я за кошти державного бюджету». Згідно із законом, до 31 грудня 2022 р. звільняються від сплати ПДВ лікарські засоби, які закуповуються закупівельною організацією. Якщо такі лікарські засоби були використані не за їхнім цільовим призначенням, то посадові особи притягаються до відповідальності, а ПДВ має бути сплачено у повному обсязі.

Президент підписав Закон № 533-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Відповідно до закону, передбачається виплата допомоги з тимчасової непрацевдатності у розмірі 50 % середньої зарплати під час протидії COVID-19 за період перебування у спеціалізованих закладах охорони здоров'я та на самоізоляції під медичним наглядом. З 1 березня 2020 року до 30 квітня 2020 р. громадяни звільняються від відповідальності за договорами про споживчий кредит. Також у вказаний період не застосовуються штрафні санкції за порушення податкового законодавства, несплату чи несвоєчасну сплату єдиного соціального внеску (ЄСВ), неподання (несвоєчасне подання) звітності про сплату ЄСВ. Крім того, запроваджується мораторій на проведення податкових перевірок з 18 березня до 31 травня 2020 р. З 1 березня до 30 квітня фізичні особи-підприємці звільняються від сплати єдиного

соціального внеску (ЄСВ) за себе. При цьому цей період зараховується до страхового стажу для виплати пенсії, іншої державної допомоги, соціального страхування (<https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-pidpisav-zakoni-spryamovani-na-protidiyu-60209> (Луганська обласна державна адміністрація)).

Увага! Оновлено інтерактивну мапу децентралізації Луганщини.

Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військово-цивільною адміністрацією оновлено відомості, розміщені на інтерактивній мапі децентралізації Луганської області.

Зокрема, інтерактивна мапа відображає відомості про проект перспективного плану формування територій громад, направлений на затвердження до Кабінету Міністрів України, чинний перспективний план, стан утворення ОТГ, місцезнаходження державних та комунальних закладів, які надають послуги населенню, а також містить інші інформаційно-аналітичні матеріали.

Інтерактивна мапа розміщена за посиланням: <http://www.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=3e5263e63e534720b256d40d12b9fe8f>.

Також доступ до інтерактивної мапи можливо отримати, відсканувавши QR-код за допомогою камери мобільного телефона, або якщо перейти за відповідним гіперпосиланням на офіційному веб-сайті облдержадміністрації.

У разі необхідності оновлення або актуалізації інформації, розміщеної на інтерактивній мапі, звертайтеся до управління з питань нормативно-правової роботи та децентралізації облдержадміністрації на електронну адресу: lawdeploda@ukr.net. (Луганська обласна державна адміністрація).

В ефірі телеканалу UA:Донбас Сергій Гайдай розповів про запроваджені обмеження на Луганщині (Посилання на відео: [Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Уряд розширив програму «Доступні кредити 5–7–9 %»

Кабінет Міністрів прийняв низку економічних рішень.

По-перше, розширити державну програму підтримки «Доступні кредити 5–7–9 %», ініційовану Президентом України Володимиром Зеленським.

Відтепер до цієї програми зможуть долучитися більше учасників.

Прийнятою постановою, зокрема, передбачено:

збільшення максимальної суми кредиту з 1 млн 500 тис. грн до 2 млн грн;

розширення інвестиційних цілей, на які можуть бути надані кредити.

Зокрема, на придбання нежитлової нерухомості, поповнення обігових

коштів. Нові правила дозволяють надавати кредити бізнесу, який працює за франшизою;

пом'якшення умови відновлення сплати компенсації процентів у разі погашення суб'єктом підприємництва заборгованості без проведення процедури реструктуризації.

«Усі ці зміни покращать можливості малих підприємців розширити власний бізнес, а початківцям – спростять роботу з організації власної справи», – прокоментував Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль.

Крім того, на засіданні прийнято рішення про введення спеціального мита на імпорту електроенергії та вугілля з Російської Федерації.

«Пропонується запровадження спеціального мита для електричної енергії й усіх типів вугілля, крім антрациту та коксівного вугілля, для енергетики та металургійної промисловості, з 1 квітня 2020 р. в розмірі 65 %», – зазначив міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України І. Петрашко.

Уряд також схвалив законопроект, який допоможе забезпечити безперервне харчування військовослужбовців Збройних сил України та МВС у 2020 р. ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Високошвидкісний мобільний Інтернет стане доступним у сільській місцевості.

Оператори «великої трійки» – Київстар, Водафон Україна та Лайфселл – отримали ліцензії на радіочастотний ресурс у діапазоні 800–900 МГц. Це значить, що високошвидкісний мобільний Інтернет стане доступним не тільки у великих містах, а й невеликих селах та найвіддаленіших куточках країни.

Отримання операторами ліцензій 4G – результат тривалої співпраці державних органів та операторів, яка почалась у липні минулого року з підписання Указу Президента «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету».

Саме завдяки політичній волі керівництва країни та визначення цифровізації як пріоритетного напрямку вдалося здійснити всі дії, щоб оператори отримали ліцензії в діапазоні 900 МГц. За ініціативи та сприяння з боку держави провідні оператори мобільного зв'язку нарешті змогли дійти згоди між собою у перерозподілі частот.

«Ми чітко усвідомлюємо, що всі ініціативи держави щодо цифровізації країни, розвитку електронних послуг та сервісів неможливі, якщо населення не матиме доступу до якісного Інтернету. Тому ми приклали максимум зусиль, щоб оператори мобільного зв'язку змогли розпочати побудову мереж 4G у діапазоні 800–900 МГц», – зауважує віце-прем'єр-міністр – міністр цифрової трансформації М. Федоров.

Радіус дії базових станцій у діапазоні 900 МГц значно більший порівняно з більш високими діапазонами, де будували свої мережі оператори. Тобто відтепер оператори зможуть при встановленні меншої кількості

базових станцій покривати більшу територію. При цьому вони зможуть використовувати вишки, які вже встановлені територією України. Отже – діапазон 900 МГц – вдале рішення для покриття сільської місцевості та автошляхів.

Важливо, що, будуючи мережі 4G, оператори збільшать своє покриття звичайним мобільним зв'язком. Адже відомо, що в Україні, навіть у Київській області, є багато місць, де взагалі немає якісного мобільного зв'язку.

За умовами ліцензій оператори мають забезпечити можливість отримання послуг 4G протягом 24 місяців у кожному населеному пункті з населенням понад 2 тис. осіб за умови покриття не менше 90 % населення України, а також на міжнародних та національних автомобільних дорогах.

Вартість нових ліцензій на використання частот у діапазоні 800–900 МГц становила:

- Київстар – 261,6 млн грн;
- Водафон Україна – 229,6 млн грн;
- Лайфселл – 121,2 млн грн.

Попереду ще мільярдні інвестиції в розвиток мереж. Початок цього процесу заплановано на 1 липня, першими мають стати західні області. У результаті до кінця року покриття 4G кожного оператора становитиме понад 85 %, а через два з половиною роки швидкісним мобільним інтернетом зможуть користуватися понад 90 % населення, у тому числі на всіх міжнародних автошляхах. Це дасть можливість користуватися сучасними послугами повсюдно і підвищить якість життя кожного громадянина, що є головним пріоритетом уряду та Мінцифри.

За матеріалами Урядового порталу ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Сергій Гайдай та представники USAID розглянули спільні інфраструктурні проекти.

Голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай провів зустріч з делегацією Проекту USAID «Економічна підтримка Східної України».

На порядок денний зустрічі було винесено обговорення допомоги USAID у підготовці проектів на конкурс Європейського Інвестиційного Банку, активізацію роботи із запуску проекту з відновлення залізничного сполучення в Луганській області з лінією «Лантратівка – Кіндрашівська-Нова», також презентовано плани роботи Проекту USAID ERA в Луганській області на 2020 р.

«Незважаючи на бойові дії та загрозу захворювання на коронавірусну інфекцію, життя на Луганщині продовжується, так само, як і наша з вами співпраця», – наголосив у вітальному слові С. Гайдай.

Він відзначив, що стратегічно важливим для області залишається будівництво нової залізничної гілки, оскільки сполучення вирішить низку

проблем, а саме: допомога місцевим агрохолдингам та фермерам у доставці товару; збереження асфальтного покриття наших доріг; модернізацію та електрифікацію регіональної залізниці.

Наступним важливим інфраструктурним проектом, необхідність першочергового відновлення якого озвучив голова ОДА, став ремонт автодороги «КПП «Просяне – Старобільськ». Акцент на цій ділянці С. Гайдай поставив не дарма – через погану якість асфальтного покриття наші перевізники їдуть розмитнювати свої вантажі в Харківську область. Відновлення автошляху дасть можливість щорічно отримувати 500–600 млн грн митних зборів.

У складі делегації USAID були присутні: заступник керівника проекту USAID «Економічна підтримка Східної України» Т. Мадіган, менеджер з розвитку громад проекту USAID А. Соловійов, керівник напрямку «Енергетика та Публічна інфраструктура» проекту USAID О. Стеценко та інші ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Сергій Гайдай виділив 2 млн на експрес-тести та захисні костюми.

«Щоб захистити громадян, ми маємо, насамперед, забезпечити медичних працівників. Тому терміново з обласного бюджету виділяємо по 100 тис. грн кожному району та по 200 тис. грн містам обласного значення. Ці кошти підуть на закупівлю експрес-тестів та додаткової партії одноразових захисних костюмів. Ще 200 тис. грн учора пішли на придбання засобів індивідуального захисту для бригад швидкої допомоги», – повідомив голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай, коментуючи впровадження чергових заходів із попередження занесення й поширення в Луганській області гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом.

Зазначені кошти території отримають як субвенцію з обласного бюджету.

Відповідне розпорядження надав сьогодні очільник Луганщини ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Розпочалась онлайн-трансляція курсів із підготовки до ЗНО під час карантину на ТК «Рада» YouTube-каналі МОН.

Перша онлайн-трансляція відбулася 17 березня о 18:30. Були проведені лекції з української мови та літератури, біології, математики та історії України.

«Карантин ніколи не сприяє якісному навчанню. Учні випускних класів особливо від цього страждають. Саме тому з ініціативи Комітету ВРУ з питань освіти, науки та інновацій ми хочемо нагадати про те, що існують якісні онлайн-інструменти підготовки до ЗНО. Ми дуже вдячні нашим партнерам – EdEra, Prometheus, BeSmart та Освіторії – за те, що зголосились поділитися своїм контентом та дозволили транслювати його на телеканалі “Рада” та YouTube-каналі МОН. Ті, хто мають якісний Інтернет, зможуть

ознайомитися з уроками під час трансляцій та швидко вибрати для проходження найкращий для себе курс. Ті, хто не мають якісного підключення, зможуть дивитися уроки на ТК «Рада», – відзначила заступниця міністра освіти і науки Любомира Мандзій.

Надалі онлайн-трансляція відбуватиметься за таким графіком:

Середа: 8:00 – 9:00 та 18:30 – 21:00

Четвер: 8:00 – 9:00 та 18:30 – 21:00

П'ятниця: 8:00 – 9:00 та 18:30 – 21:00

Субота та неділя: 10:00 – 20:00 (6,5 годин із перервами).

Офіційний канал МОН, де відбуватиметься трансляція, тут: <https://www.youtube.com/channel/UCQR9sMWcZshAwYX-EYH0qiA>.

Повні курси підготовки до ЗНО з тестами, завданнями та конспектами занять можна знайти на платформах онлайн-студій:

EdEra: ed-era.com

ILearn (Освіторія): ilearn.org.ua

Prometheus: prometheus.org.ua

BeSmart: besmart.study ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

МОЗ розробило кілька сценаріїв боротьби з коронавірусною інфекцією.

Міністерство охорони здоров'я розробило чотири сценарії реагування на поширення коронавірусної інфекції в Україні. Про це 19 березня на брифінгу повідомив заступник Міністра охорони здоров'я, головний державний санітарний лікар України Віктор Ляшко.

Він підкреслив, що уряд почав готувати систему охорони здоров'я одразу після сплесків хвороби в Китайській Народній Республіці. Так, у кінці січня та на початок лютого був розроблений національний план запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби. Був створений національний штаб, який на сьогодні переведений на цілодобовий режим роботи.

«Ми знали статистику й алгоритм, як будемо діяти при перших захворюваннях. Для цього були визначені по дві госпітальні бази в кожній області та по дві бригади медичної допомоги, які були укомплектовані необхідним обладнанням. Було розроблено, згідно з рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я, чотири сценарії реагування. Перший – коли в нас буде один завезений випадок, потім – коли у нас буде внутрішньокраїнне поширення, і коли у нас буде спалах COVID-19», – підкреслив В. Ляшко.

За його словами, на сьогодні міністерство переходить на новий етап планування і перепрофілювання закладів охорони здоров'я. Днями відбудеться презентація інтерактивної мапи, де буде дана інформація.

«Ми чітко розробили алгоритм, який базується на сценарії розвитку спалаху, на прикладі Італії. Ми бачимо, що 80 % людей в Італії перехворіють легкими формами. Тому, за нашим стандартом надання медичної допомоги, який повністю адаптований рекомендаціям ВООЗ і враховує кращі практики

Китайської Народної Республіки та Італії, ми будемо пропонувати і надавати допомогу у легких випадках амбулаторно при домашній самоізоляції», – зазначив він і додав, що для 20 % населення, яке потребуватиме госпіталізації, уже розпланована інтерактивна мапа, до якої матимуть доступ диспетчери екстреної медичної допомоги. На цій мапі буде вказано, в яку лікарню везти хворого, де є вільні місця з необхідним обладнанням.

Інший сценарій передбачає залучення перепрофільованих закладів: «Тобто заклади терапевтичного профілю, які також будуть приймати хворих з тяжкими формами».

Якщо в державі буде введено надзвичайний стан, можна буде залучати приватні заклади охорони здоров'я, що розширить масштаб надання допомоги тим, хто її потребує.

За матеріалами Урядового порталу ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Важливо! Луганська обласна лікарня розпочала консультації онлайн.

Для всіх жителів області під час карантину працює онлайн-поліклініка. Щоб не наражати себе та лікарів на небезпеку зараження коронавірусом, можна отримати консультацію онлайн.

«Лікарі, звичайно, виходять працювати, але вони теж люди і теж можуть інфікуватися від хворої людини з коронавірусною інфекцією чи ГРВІ, – каже заступник генерального директора КНП «Луганська обласна клінічна лікарня» з поліклінічного розділу роботи та ЕТН Степан Шведюк. – То ж є велике прохання до всіх – при перших ознаках ГРВІ, коронавірусу, не виходьте на люди, тим більше не йдіть до лікарів-спеціалістів другого та третього рівнів, як із застудною хворобою, так зі своїми хронічними захворюваннями, аби не інфікуватися від пацієнтів з некоректною поведінкою, які мають вірусну інфекцію, а таки прийшли на прийом».

Як працює поліклініка-онлайн

Щоб отримати безоплатно консультацію лікаря онлайн:

1. Узяти направлення від свого сімейного лікаря до лікаря-спеціаліста.
2. Підготувати питання до лікаря (гастроентеролога, гематолога, дерматовенеролога, імунолога, кардіолога, нефролога, невролога, ендокринолога, отоларинголога, пульмонолога, ревматолога, уролога).

3. «Пришпилити» в електронному листі аналізи, дослідження чи фотографії, якщо хворобу можна побачити, і ви впродовж доби отримаєте професійну розгорнуту відповідь у вигляді консультативного висновку з печатками, за умови, що разом із запитанням буде надана Ваша E-mail, чи просто отримаєте відповідь на запитання в онлайн-режимі, на сторінці Фейсбуку

«ПОРАДНИК

ЛІКАРЯ»

(<https://www.facebook.com/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA->

[%D0%9B%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%8F-100733441394415/](https://www.facebook.com/%D0%9B%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%8F-100733441394415/))

(Луганська обласна державна адміністрація).

На Луганщині реалізуються 15 проєктів міжнародної технічної допомоги на 138 млн дол США.

Сьогодні, 18 березня, голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації С. Гайдай провів апаратну нараду.

На порядку денному розглядалося питання про міжнародну технічну допомогу як потужний інструмент позитивних змін у регіоні.

Спікером виступив директор Департаменту міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації Д. Денищенко.

Він зазначив, що минулоріч облдержадміністрацією погоджено 18 меморандумів з міжнародними організаціями кошторисною вартістю понад 51 млн дол США. У 2018 р. – 17 меморандумів (близько 100 млн дол. США).

Наразі в області реалізуються 15 проєктів міжнародної технічної допомоги кошторисною вартістю 138 млн дол. США. Найбільшою за обсягами фінансування країною-донором є США, частка якої становить 53,3 %.

Іншими донорами області є ЄС, Швеція, Великобританія, Швейцарія, Німеччина, Японія та Польща. Також донорськими організаціями регіону є Європейський банк реконструкції та розвитку та Північна екологічна фінансова корпорація.

Важливим досягненням є відкриття офісу проєктів USAID у м. Северодонецьк, що посилює координацію та взаємодію облдержадміністрації з міжнародними партнерами в рамках діючих проєктів.

Спільно з міжнародною організацією NEFCO на цей час опрацьовується впровадження двох додаткових грантових проєктів на суму до 1 млн євро, спрямованих на здійснення енергоефективних заходів на об'єктах соціальної інфраструктури об'єднаних територіальних громад Луганської області.

Також Д. Денищенко повідомив, що минулоріч департамент долучився до роботи з упровадження двох проєктів підтримки міжнародними організаціями вищих навчальних закладів області – Луганського національного аграрного університету та Луганського державного медичного університету, в частині відновлення матеріально-технічної бази, розвитку дуальної освіти, міжнародного обміну освітніми програмами.

16 жовтня 2019 р. відбулось підписання тристороннього меморандуму про співпрацю в рамках проєкту USAID «Економічне відновлення Східної України», що має на меті створення на базі Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля сучасної ІТ-школи для інноваційного розвитку області.

Ще одним пілотним проєктом для Луганської області стала співпраця департаменту з інноваційним парком UNIT City та інвестиційним фондом

К.Fund щодо організації та проведення Школи малого та середнього підприємництва у червні 2019 р.

З метою покращення координації донорської допомоги очільник області С. Гайдай запропонував керівникам структурних підрозділів облдержадміністрації своєчасно надавати інформацію Департаменту міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації щодо співпраці з міжнародними організаціями з питань реалізації проєктів соціально-економічного розвитку на території області ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Питання необхідно надсилати за E-mail lugaklinik@ukr.net або oblpol@ukr.net, через сторінку «ПОРАДНИК ЛІКАРЯ», де на головній сторінці з правого боку є «Надіслати листа» і там написати питання.

Національний банк запроваджує низку кроків для підтримання банківської системи на час обмежень, пов'язаних із поширенням COVID-19.

Банківська система України на сьогодні достатньо стійка, капіталізована і має значний запас ліквідності – обсяг коррахунків банків та залишків за депозитними сертифікатами становить понад 210 млрд грн. Відтак, вона продовжує стабільно працювати і надавати послуги клієнтам.

Водночас підтримка фінансової системи для упередження та мінімізації потенційного негативного впливу запроваджених у зв'язку з COVID-19 обмежень є пріоритетом для Національного банку. У зв'язку з цим здійснюються такі кроки:

- Національний банк зберігає присутність на валютному ринку України відповідно до Стратегії валютних інтервенцій Національного банку України на 2016–2020 рр.;
  - НБУ підтримує ліквідність банків через стандартні інструменти рефінансування;
  - буде відтерміновано впровадження буферів капіталу, зокрема буфера консервації капіталу та буфера системної важливості. Водночас банки мають виконувати мінімальні вимоги достатності основного та регулятивного капіталу;
  - виїзні перевірки банків та інших фінансових установ на період надзвичайних заходів відтермінуються;
  - здійснюється постійний моніторинг тенденцій розвитку фінансового сектора, зокрема показників ліквідності та якості кредитного портфеля банків;
  - відтерміновано стрес-тестування банків.
- Додатково за потреби Національний банк:
- знизить норму обов'язкового резервування за залученими коштами в іноземній валюті;
  - тимчасово знизить мінімальний рівень LCR;
  - оголосить позачергові тендери з підтримки ліквідності;

– розширить критерії прийнятності застави за кредитами екстреної підтримки ліквідності.

Також банкам пропонується тимчасово утриматись від розподілу прибутків через виплату дивідендів щонайменше до липня 2020 р., аби установи мали додатковий запас міцності ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На період карантину АТЦ СБУ консультуватиме телефоном.

Координаційною групою АТЦ СБУ в період карантину скасовано особистий прийом громадян у Старобільську та на КПВВ «Станиця Луганська».

Консультації надаються за телефонами гарячої лінії:

0957519890

0962438402

0668975081

0660923604

Прийом заяв буде здійснюватися паперовими носіями «Укрпоштою», «Новою Поштою» та/або сканкопії на електронну пошту: kg.starobelsk.2020@ukr.net ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Усі соцвиплати під час карантину люди отримуватимуть за графіком.

Сьогодні на брифінгу, що відбувся у Будинку уряду, заступник міністра соціальної політики України В. Музиченко поінформував громадськість стосовно забезпечення соціального захисту населення під час дії заходів із протидії поширенню коронавірусної інфекції. А саме здійснення виплати та доставки пенсій і соціальних допомог, а також житлових субсидій в умовах попереджувальних заходів у зв'язку з коронавірусом COVID-19. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Важливо! П'ять речей про коронавірус, які потрібно знати батькам – МОН та МОЗ дають роз'яснення.

П'ять основних речей, які мають знати батьки про коронавірусну інфекцію COVID-19 та про те, як реагувати, щоб убезпечити свою родину від хвороби. Про це розповідають Міністерство освіти і науки України разом з Міністерством охорони здоров'я.

«Уряд оголосив загальнонаціональний карантин до 3 квітня. Однак ми розуміємо, що просто не ходити до школи чи іншого закладу освіти – недостатньо. Важливо, щоб батьки знали, як діяти в ситуації карантину та від чого берегти дітей. Тому така інформація зараз дуже потрібна», – сказала заступник міністра освіти і науки України Л. Мандзій.

ПЕРШЕ. Інфекція передається переважно повітряно-крапельним шляхом від зараженої людини або через дотик до забруднених поверхонь.

ЩО РОБИТИ:

- попросити дітей не підходити ближче ніж на 1 метр до людей, що кашляють, чхають або мають жар;
- нагадувати дітям про обов'язкове миття рук перед прийомом їжі та після відвідування вбиральні (мити руки потрібно щонайменше 20 секунд або використовувати дезінфекційні засоби для рук);
- попросити дітей утриматися від прийому їжі із загальних упаковок або посуду (горішки, чіпси, печиво та інші снеки), куди багато людей занурюють руки;
- просити дітей уникати привітальних обіймів і рукоштовань, поки епідеміологічна ситуація не стабілізується;
- посилити вимоги до вологого прибирання приміщень, очищення та дезінфекції об'єктів, яких торкається велика кількість людей, провітрювати приміщення;
- важливо уникати місць масового скупчення людей.

ДРУГЕ. Симптоми інфекції: кашель, біль у горлі, риніт, лихоманка, утруднене дихання, сухий кашель, чхання, біль у грудині; у деяких випадках – діарея або кон'юнктивіт. У складних випадках інфекція може викликати пневмонію. У деяких випадках ця хвороба може бути смертельною, однак переважно це відбувається з людьми середнього чи похилого віку, що мають супутні захворювання.

ЩО РОБИТИ:

у разі підвищеної температури дитина має залишитися вдома до повного одужання та одразу отримати консультацію сімейного лікаря.

ТРЕТЄ. Як правильно поводити себе в умовах поширення вірусу?

- мити руки щонайменше 20 секунд або використовувати дезінфекційні засоби для рук;
- під час кашлю або чхання прикривати рот і ніс паперовою хустинкою, яку потім необхідно викинути; чхати також правильно у згин ліктя;
- не підходити ближче ніж на 1 метр до людей, що кашляють, чхають або мають жар, уникати будь-якого тісного контакту з ними;
  - не споживати сирих чи недостатньо термічно оброблених продуктів тваринного походження.

ЧЕТВЕРТЕ. Маски не допомагають убезпечити себе від вірусу, вони допомагають лише в тому разі, коли маску носить хвора людина.

П'ЯТЕ. Наразі не існує жодних ліків для лікування чи запобігання коронавірусу. Будь-які пропозиції в Інтернеті про вакцини чи ліки – неправда.

Нагадуємо, що з 12 березня 2020 р. в Україні запроваджено трижневий карантин для всіх закладів освіти. Відповідне рішення уряд ухвалив 11 березня 2020 р.

За матеріалами Міністерства охорони здоров'я України ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Експертний погляд

(Слово і Діло)

Презентацію «Національної платформи примирення» було зірвано.

Керівник Центру правового аналізу та дослідження політичних ризиків, політолог Михайло Дяденко:

Активісти, які зірвали презентацію «Національної платформи примирення», належать до парамілітарного формування, яке контролюється одним із впливових політиків і посадових осіб України. Малоімовірно, що це була самостійна акція.

Можливо, зрив презентації – сигнал того, що політик, який контролює формування, хоче отримати більше впливу на Президента та процес реінтеграції Донбасу.

Презентація провалилася також певною мірою й тому, що Сивохо недостатньо досвідчений у таких складних питаннях. Як правило, питаннями примирення займаються авторитетні відомі державні діячі. Чи має С. Сивохо достатній авторитет для того, щоб його почули військові, для того, щоб ефективно займатися процесом примирення? Навряд чи.

Для цієї ролі потрібно було шукати більш авторитетну, впливову фігуру, можливо, навіть не в Україні. Це міг би бути відомий, авторитетний громадський діяч із-за кордону. У будь-якому разі, незалежно від того, добре С. Сивохо провів презентацію чи ні, помиляється він чи говорить правильно, з такими формуваннями треба чинити за законом.

На сьогодні в Україні немає радикальних угруповань, які були б єдині, самостійні та мали вагу. Є два формування, одне з яких наближене до СБУ, а ієше – до МВС. Таких ситуацій допускати не можна. Не повинна держава делегувати свої права якимось парамілітарним формуванням.

У цілому ініціатива створення «Національної платформи примирення» є правильною. Без виходу на якийсь формат діалогу не пройшла жодна країна світу, яка зіткнулася зі схожою ситуацією. В Ірландії тривалий час було протистояння католиків і протестантів. Компроміс давався важко обом сторонам, але військове протистояння вдалося нейтралізувати.

Якщо Україна дивиться в майбутнє, хоче повернути контроль над тимчасово окупованими територіями Донбасу, то доведеться шукати компроміс, як би боляче не було тим, хто пережив війну, втратив близьких або виїхав із Донецької та Луганської областей. Україна – країна, яка відносить себе до християнської віри. Без пошуку діалогу конфлікт не зможуть завершити.

Прогнози

Віденський інститут економіки опублікував прогноз для економіки України (UNN)

КИЇВ. 17 березня. УНН. Віденський інститут економіки (wiiw) опублікував прогноз для економік країн Східної Європи з урахуванням пандемії COVID-19. Коронавірус сповільнить зростання ВВП України удвічі, передбачають у wiiw, передає DW, інформує УНН.

«Пандемія коронавірусу, який викликає захворювання COVID-19, сповільнить зростання економіки України майже вдвічі. Такий прогноз опублікував у вівторок, 17 березня, Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (wiiw)», – ідеться в повідомленні.

Зазначається, що до початку пандемії COVID-19 зростання ВВП України цього року очікувалося на рівні 3,6 %. З урахуванням поширення коронавірусу Віденський інститут підготував три сценарії: оптимістичний, середній і песимістичний.

«Коронавірус усе змінив. Наші початкові прогнози давно стали макулатурою. Я боюся, що так званий песимістичний сценарій тепер радше є оптимістичним», - заявив виконавчий директор wiiw Маріо Гольцнер.

Таким чином, за «песимістичним (реалістичним) сценарієм», ВВП України зросте 2020 р. на 1,9 % (1,7 % фактичних втрат темпів розвитку).

«Песимістичний сценарій ґрунтується на припущенні, що поширення коронавірусу вдасться припинити у першому півріччі 2020 року, а у найбільших економіках світу вдадуться до рішучих заходів підтримки економіки. Якщо цього не станеться, то негативні наслідки будуть ще більшими», – відзначають в інституті.

Економісти wiiw зауважують, що коронавірус найбільше вдарить по економічному зростанню країн СНД, Туреччини та України. У підсумку рецесію цього року очікують лише в двох країнах: Росії (падіння ВВП на 0,1 %) та Білорусі (на 0,9 %).

Як повідомлялося раніше в УНН, у НБУ наразі не можуть сказати, як вплине карантин на економіку України.

МВФ вважає, що коронавірус знизить економічне зростання світу, однак точних прогнозів не дає ([hromadske](#))

У Міжнародному валютному фонді наразі не оцінюють остаточних наслідків для економіки від поширення коронавірусу. Водночас там зазначають, що пандемія уповільнить зростання світової економіки.

Про це повідомив представник МВФ Джеррі Райс під час брифінгу 12 березня.

«Як ми повідомляли, у будь-якому разі глобальне економічне зростання зменшиться у 2020 році порівняно зі зростанням на 2,9 % у 2019 році. Як далеко це зайде? Як довго? Який наш прогноз? Наразі це складно передбачити», – заявив Д. Райс.

За його словами, економічна криза та її масштаби будуть залежати від темпів поширення коронавірусу. Більш точні прогнози щодо впливу пандемії коронавірусу у МВФ пообіцяли надати наступного місяця.

Напередодні колишня очільниця МВФ, а нині голова Європейського центробанку Крістін Лагард заявила, що коронавірус може викликати економічну кризу, подібну до кризи 2008 р.

12 березня фондовий ринок США впав найбільше з 1987 року. Через різке падіння вартості акцій торги зупинилися на 15 хвилин. Європейський фондовий ринок також упав 12 березня.

На падіння ринку акцій вплинуло оголошення Всесвітньою організацією охорони здоров'я епідемії коронавірусу пандемією. Крім того, президент США Дональд Трамп оголосив про заборону авіасполучення між США та 26-ма країнами Європи. Це рішення також обвалило ціни на нафту.

Прогноз Dragon Capital на 2020 рік: скорочення ВВП на 4 % і девальвація гривні до 30 грн/дол ([Економічна правда](#))

Переглянутий базовий сценарій інвесткомпанії передбачає у 2020 р. скорочення ВВП на 4 % і девальвацію гривні до 30 грн/дол. Переглянутий базовий сценарій інвесткомпанії передбачає у 2020 р. скорочення ВВП на 4 % і девальвацію гривні до 30 грн/дол.

Про це повідомляє НВ Бізнес.

На думку глави Dragon Capital Томаша Фіали, у разі, якщо кількість заражених піде на спад до кінця травня та економіка з третього кварталу почне працювати, світовий ВВП скоротиться на 1–2 %, український – на 4 %.

«Це більше скорочення, ніж було у 2009-му. Це означає, що курс буде 30 грн/дол, інфляція – 5 %, досить велике зростання безробіття, падіння доходів бюджету», – зазначив Т. Фіала.

Він додав, що цей прогноз базовий, але те, як розвивається ситуація сьогодні, свідчить, що він може виявитися оптимістичним. ВВП України може впасти в цьому році на 9 %, якщо карантин буде продовжено до червня–липня. У такому випадку гривня подешевшає до долара до 35 грн/дол.

«Падіння на 9 % – це таке ж падіння, як у нас було у 2015 році», – нагадав Т. Фіала.

Нагадуємо:

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства має намір погіршити макропрогноз на 2021–2023 рр., у тому числі й на поточний рік, враховуючи ослаблення темпів зростання української економіки порівняно із затвердженим у жовтні 2019 р. документом.

У січні Мінекономіки заявило, що вплив китайського коронавірусу на економіку України буде мінімальним через незначний обсяг зовнішнього туризму в країні.

Як заявила керівниця Європейського центробанку Крістін Лагард, через коронавірус Європу очікує економічний шок 2008 року, якщо країни ЄС не приймуть термінових заходів у відповідь на поширення вірусу.

Президент України Володимир Зеленський підписав закони, спрямовані на протидію поширенню коронавірусу, зокрема, – щодо підтримки платників податків та щодо доступності лікарських засобів і медичних виробів.

Економічна та трудова кризи, спричинені пандемією коронавірусу, можуть збільшити глобальне безробіття на майже 25 млн осіб, ідеться в новому прогнозі Міжнародної організації праці.

Гендиректор Dragon Capital дав дуже невтішний прогноз економіці України на 2020 рік ([Varta Львів](#))

Опубліковано 23 Березня 2020 о 11:19

Цього року Україну чекає падіння ВВП на 4–9 % і курс 30–35 грн/дол. Однак, бізнесу не варто вимагати від влади зниження податків або якихось поблажок, оскільки український держбюджет собі цього не може дозволити, каже директор Т. Фіала.

Інвесткомпанія Dragon Capital переглянула свій прогноз на 2020 р. Базовий сценарій передбачає скорочення ВВП на 4 % і девальвацію гривні до 30 грн/дол. Про це засновник і гендиректор Dragon Capital Томаш Фіала повідомив 20 березня в ефірі програми «Свобода слова Савіка Шустера», пише «Главком».

Про це засновник і гендиректор Dragon Capital Т. Фіала сказав 20 березня в ефірі програми «Свобода слова Савіка Шустера».

«Ми вже десь місяць тому, коли ця епідемія почала розширюватися в Італії, зрозуміли, що треба суттєво переглядати всі наші бізнес-плани. Тут ми виходимо з того, що відбувається у світі... Думаю, що в кращому випадку повториться криза, яка була у світі у 2009 р. Це в кращому випадку, якщо карантин в основних країнах, зокрема в Україні, Євросоюзі, Америці, триватиме максимум три місяці і не затягнеться до другого півріччя. Якщо у нас піде на спад кількість заражених до кінця травня і економіка зможе з третього кварталу почати працювати, то в нас буде скорочення світового ВВП на 1–2 %. Це більше скорочення, ніж було у 2009-му. В Україні в такому разі скорочення ВВП буде на 4 %. Це означає, що курс буде 30 грн/дол., інфляція — 5 %, досить велике зростання безробіття, падіння доходів бюджету», — заявив гендиректор Dragon Capital.

Він додав, що цей прогноз базовий, але те, як розвивається ситуація зараз, свідчить, що він може виявитися оптимістичним. На думку Т. Фіали, бізнесу не варто вимагати від влади зниження податків або якихось поблажок, оскільки український держбюджет собі цього не може дозволити.

Відповідаючи на питання про анонсовану владою податкову реформу, гендиректор Dragon Capital зазначив, що «істотне зниження податків бюджет собі дозволити не може, тому що потім бюджет не зможе інвестувати в те капітальне будівництво, яке в нього закладено, у соціальні платежі, пенсії і так далі».

«Ну і безробіття в нас дійсно виросте. Наприклад, Канада – країна, яку можна порівняти з Україною за кількістю населення – оголосила, що за цей тиждень там було 500 тисяч звернень за допомогою у зв'язку з безробіттям. У США наступного тижня теж очікується рекордна цифра – до 3 млн нових безробітних. Там дані щотижня публікуються», – підкреслив Т. Фіала.

ВВП України може впасти в цьому році на 9 %, якщо карантин буде продовжено до червня–липня. У такому випадку гривня подешевшає до долара до 35 грн/дол.

«Падіння на 9 % – це таке ж падіння, як у нас було у 2015 році», – нагадав Т. Фіала.

На його думку, парламенту, уряду і Офісу Президента необхідно продовжувати співпрацю з Міжнародним валютним фондом і виконати умови Фонду для отримання грошей.

«Залишилося прийняти два закони. Ми дуже сподіваємося, що на початку наступного тижня парламент збереться, і вони будуть проголосовані. Перший стосується введення ринку землі. Другий більш контроверсійний (ідеться про законопроект, який забороняє повернення збанкрутілих або націоналізованих банків екс-власникам. – Ред.). Його блокує одна людина, колишні акціонери “ПриватБанку” [Ігор Коломойський і Геннадій Боголюбов]. Він вигідний усій країні, але не вигідний одному чи двом людям, які не хочуть розраховуватися за ті трати, які поніс український уряд. Виявляється, колишні акціонери “ПриватБанку” мають досить великий вплив на депутатів, але цей вплив усій країні обходиться в божевільні гроші», – заявив Т. Фіала.

Він підкреслив, що співпраця з МВФ дуже важлива для України, тому що зараз «немає інших джерел, щоб профінансувати дефіцит бюджету».

«Обидва прогнози, які я озвучив, передбачають співробітництво з МВФ. Без цієї співпраці нам не можна взагалі думати про якісь поблажки, про підвищення пенсій, про збільшення дефіциту бюджету. Нам доведеться його ще більше затискати і скорочувати», – сказав гендиректор Dragon Capital.

Життя після пандемії: що буде з економікою України ([Слово і Діло](#))

Ще до оголошення пандемії коронавірусу економісти не виключали початку світової економічної кризи, до якої Україна мала б підготуватися заздалегідь. Несподівані корективи вніс COVID-19, адже через запровадження карантину в Україні призупинилась економічна активність, особливо середнього бізнесу, на фоні зростання соціальних виплат. Хто буде наповнювати держбюджет? Що буде з курсом гривні? Як криза вдарить по

промисловості на фоні запровадження обмежень на європейських ринках? «Слово і Діло» пропонує подивитись прогнози економічних експертів, що буде з економікою України після закінчення карантину.

Загалом експерти відзначають, що Україна входить у світову економічну кризу, яка буде посилена пандемією коронавірусу на фоні декількох позитивних моментів. Наразі золотовалютні резерви України становлять близько 26 млрд дол., і вони найбільші з 2012 р. У банківському секторі усунуті дисбаланси завдяки виведенню з ринку проблемних банків. Напрямки експорту є більш диверсифікованими, ніж кілька років тому, низка нових галузей (ІТ) та базових (АПК і торгівля) досить стабільні, а за деякими показниками – показують зростання.

Прогноз українського уряду

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що зараз розробляється програма уряду з підтримки економіки після епідемії коронавірусу.

«Ми ведемо перемовини з країнами та міжнародними фінансовими організаціями щодо отримання допомоги. Ми створюємо Стабілізаційний фонд. Ми зібрали найкращих експертів, науковців, бізнесменів й розробляємо план підтримки економіки», – сказав він у своєму відеозверненні.

Отже, Міністерство фінансів розробляє зміни до державного бюджету для спрямування коштів на протидію коронавірусу з інших неперіоритетних державних програм.

Д. Шмигаль доручив новому міністру економіки І. Петрашку опрацювати декілька сценаріїв можливих економічних наслідків для країни в умовах поширення коронавірусу.

І. Петрашко вважає, що основні наслідки впливу коронавірусу на економіку будуть помітні за 3–6 місяців.

«Насправді ми будемо бачити основні результати не зараз, а десь за 3–6 місяців. Це вперше, коли світова криза спричинена не фінансовими факторами, а буде промислова і сервісна. Тобто ми будемо очікувати, що Євросоюз, США та Україна постраждають насамперед у сфері виробництва», – сказав він.

Міністр економіки назвав два пріоритетні напрями в економіці – підтримка і збалансування українського виробника в ситуації, коли сусідні ринки будуть вживати протекціоністських заходів, а також «створення фундаментальних умов для того, щоб український бізнес в Україні почувався добре».

Що буде з промисловістю та великим виробництвом

Пандемія коронавірусу сповільнить зростання економіки України майже вдвічі. Такий прогноз опублікував Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (wiiw).

До початку пандемії COVID-19 зростання ВВП України цього року очікувалося на рівні 3,6 %, але коронавірус усе змінив.

У коментарі «Слово і Діло» економічний експерт А. Блінов підкреслив, що на сьогодні всі країни страждають, Україна не унікальна. Проте основні ефекти економічної кризи, найімовірніше, попереду: скорочення доходів бюджету та безробіття.

«Панікувати не варто. Це нормальні процеси будь-якої кризової ситуації. Тим більше, протягом останніх років у Європі, США і в Україні були рекордні темпи зайнятості, тобто мінімальний рівень безробіття. Зараз ми будемо рухатися за класичною кризою, яка ускладнена коронавірусом», – переконаний А. Блінов.

На його думку, сьогодні говорити про пандемічну ситуацію в Україні не варто. «Заводи працюють. Ситуація на металургійних ринках краща, ніж у листопаді минулого року, коли стався істотний спад попиту. Що буде далі, прогнозувати складно», – пояснив А. Блінов.

Крім того, економіст зазначив, що для України головна група товарів для експорту – аграрна продукція. У цій галузі ситуація складається для нас непогано. «Щодо аграрної продукції, різкого просідання не буде. Ризик є тільки в тому, що деякі країни заборонять ввозити продукцію з метою непоширення інфекції», – зауважив А. Блінов.

Експерт не виключив, що сповільниться будівництво, скоротять автодорожні ремонти. Протягом найближчого року такі процеси будуть відбуватися в усьому світі. Країни будуть затягувати пояси – економити на довготривалих програмах розвитку.

Середній та малий бізнес

В Україні підприємства мають меншу «подушку безпеки» у фінансовому плані, особливо важко буде малим підприємствам. Без кредитування деяким виробникам важко буде протриматися і два місяці.

Вже зараз зрозуміло, що найбільше від карантину в Україні потерпають бізнеси зі сфери послуг: готелі, спорт-клуби, масажні та спа-салони тощо.

Найскладніше буде «міським» бізнесам, які надавали послуги з оренди суконь на церемонії, проводили івенти, офлайн-навчання, а також розважальним центрам та креативним просторам, вважає власниця Made in Ukraine Юлія Савостіна.

Виграють сервіси доставки, онлайн-платформи будь-якого напрямку, продавці контенту (фільмів, книжок, курсів), постачальники і продавці товарів першої необхідності і засобів гігієни, бебі-сітери та індивідуальні коучери-викладачі всіх напрямків, дистриб'ютори люксової косметики, виробники товарів і одягу для дому й саду, продавці матеріалів для ручних хобі (в'язання, шиття, малювання і тд).

Золотовалютні резерви та облікова ставка: що лишали по собі українські прем'єри

Були часи, коли Україна мала менше 200 млн дол. золотовалютних резервів, а облікова ставка НБУ перевищувала 300 %. Сьогодні ситуація краща. Ми подивились динаміку зростання ЗВР та зміни облікової ставки за 28 років.

На думку Ю. Савостіної, деякі українські виробники матимуть період, коли їхні справи раніше інших підуть угору і почнеться зростання. «Це буде час, коли карантин знімуть, кордони відкриють, але їздити до Польщі буде ще страшно, а розмитнення товарів і комплектування все ще будуть затягуватися. Тому ті, хто надаватиме адекватні товар-ціну-сервіс, різко зростатимуть і зможуть закріпитися на ринку, як стабільна компанія», – вважає вона.

Експерт Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) І. Петренко сказав «Слово і Діло», що затяжні карантинні заходи вбивають більшість невеликих бізнесів у країні.

«Зниження економічної активності – це зниження доходів населення. Людей наразі фактично позбавляють засобів до існування. Хтось виплачує заробітну плату, звісно, але є і скорочення виплат, інколи вони відсутні зовсім. Суть у тому, що чим довше триватимуть карантинні заходи, тим менше ресурсів буде в роботодавців утримувати співробітників. Обов'язково будуть скорочення, зменшення зарплати, безробіття», – вважає І. Петренко.

Також експерт підкреслив, що в ситуації з коронавірусом та карантинними заходами розвинуті економіки все одно можуть підтримувати самі себе, країни вкладають державні гроші для того, щоб не допустити критичної ситуації. Однак в Україні таких коштів немає.

Важливо, що для здійснення обіцяних Президентом та урядом соціальних програм з підтримки українців під час епідемії – виплати по 1 тис. грн пенсіонерам, які мають пенсію у розмірі до 5 тис. грн, виплати компенсацій тим, кого звільнять під час карантину, виділення надбавок до субсидій тощо – необхідно наповнювати бюджет. При цьому надходження ЄСВ від ФОПів призупиняться, а в разі банкрутства багатьох підприємств скоротяться інші податкові надходження, а витрати на виплати для безробітних – збільшаться. Хто та як буде наповнювати держбюджет?

Що буде з курсом гривні

Нацбанк витратив на валютні інтервенції (продаж валюти на ринку для зменшення коливань курсу) близько мільярда доларів і готовий робити це надалі, наголошують у НБУ. Проте офіційний курс долара від НБУ перевищив 27,79 грн.

Голова НБУ Яків Смолій вважає такі коливання курсу «психологічними»: «Перепади курсу мають суто психологічну природу, зокрема і через коронавірус. Маємо стимулювати українську економіку, тож плануємо знизити облікову ставку до 7 %».

Наразі експерти не беруться робити довготривалі прогнози. Багато в чому курс гривні залежить від того, як довго триватиме епідемія.

«Якщо ситуація вщухне за два-три місяці, то багато процесів нормалізуються. У разі нестабільної ситуації впродовж шести місяців або року прогнозні показники потрібно буде міняти», – вважає директор економічних програм Центру Разумкова В. Юрчишин.

Економіст скептично оцінив імовірність того, що курс може злетіти до 30 грн за долар. На його думку, влада періодично буде виправляти свої рішення, що матиме стабілізаційний ефект.

Співпраця з МВФ

Оскільки Україна не має таких фінансових можливостей, як економічно розвинуті європейські країни, тому, щоб подолати наслідки тривалого карантину, їй доведеться позичати гроші. Більшість економістів дотримуються думки, що кредит МВФ – це передумова для отримання дешевих кредитів від низки інших міжнародних інститутів. Крім того, на Фонд орієнтуються і приватні інвестори. Без кредиту МВФ буде вкрай важко або й неможливо обслуговувати державний борг.

За словами економіста С. Фурси, найближча дата з виплати ринковим кредиторам – вересень. «Ціна питання – 1,4 млрд дол. погашення і близько 500 млн дол. купона. При тому, що навіть у 2015 р. на тлі незрівнянно великих проблем Україна платила купон. Тож реально йдеться лише про одну виплату. Це майже та сума, яку Нацбанк змушений продавати щотижня, поки у нас немає домовленості з МВФ», – зазначив експерт.

На думку С. Фурси, якщо парламент на позачерговій сесії проголосує необхідні для програми МВФ закони, серед яких найболючішим є так званий «антиколомойський закон», що має заборонити повернення ПриватБанку його колишньому власнику, то МВФ надасть Україні не тільки передбачені програмою 5 млрд дол.

«Програма може бути 10 млрд доларів і більше. Плюс підтримка інших кредиторів. Плюс спеціальна програма МВФ із боротьби з коронавірусом. Це для України буде ще близько 1,4 млрд дол. Це все дозволить і наростити дефіцит бюджету, і обслуговувати свої борги. І за певних обмежень у бюджеті, без драконівських методів щодо вбивства економіки, ми проходимо досить безболісно цей рік», – вважає С. Фурса.

Команда берлінського German Economic Team вже багато років консультує український уряд у питаннях економічних реформ та забезпечення макроекономічної стабільності. Експерт групи Давід Шага вважає, що Україна сильно залежить від міжнародних торговельних зв'язків та руху капіталу.

На його думку, можна сподіватися, що МВФ буде відкритий для надання більших обсягів кредитування. «Однак у питанні закону щодо націоналізованих банків на поступки розраховувати не варто. Коломойський не приховує своїх намірів скасувати націоналізацію ПриватБанку. Без згаданого закону не буде кредиту МВФ», – переконаний Д. Шага.

Потік грошей від заробітчани зменшиться

Уже багато років поспіль українські заробітчани переказують та привозять готівкою до України плюс-мінус 12 млрд дол. на рік. Це в кілька разів більше, ніж річний приплив прямих іноземних інвестицій. Крім того, щорічні надходження від заробітчани є більшими, ніж транші МВФ, які Україна отримувала впродовж року.

Гроші заробітчани не вливаються прямими інвестиціями в економіку України, але дають змогу виживати великій кількості українців, впливають на розвиток торгівлі, будівельної галузі та ринку нерухомості.

Імовірно, поки триватиме епідемія і, можливо, якийсь час після її завершення, приплив грошей заробітчани зменшиться. Через пандемію багато українців втрачають роботу і вертаються додому, або не можуть поїхати на заробітки, оскільки більшість країн закрили кордони.

Прорахувати зменшення заробітків українців за кордоном неможливо, оскільки ніхто не знає, скільки триватиме пандемія коронавірусу та коли європейці будуть готові відкрити свої кордони.

Зеленський лякає дефолтом у разі провалу голосування в Раді ([Українська правда](#))

Президент Володимир Зеленський заявляє, що в разі провалу Верховною Радою в понеділок голосувань за «життєво важливі закони» Україну може очікувати дефолт.

Джерело: Зеленський у відеозверненні в неділю

Пряма мова: «Наша країна через коронавірус фактично опинилась на роздоріжжі і має два шляхи.

Перший – це ухвалення двох життєво важливих законів, після чого ми отримаємо підтримку від наших міжнародних фінансових партнерів у розмірі щонайменше 10 млрд дол. Це потрібно для стабілізації економіки країни та подолання кризи.

Інакше – другий шлях, це провал цих законів. Після – занепад економіки і навіть загроза дефолту».

Деталі: Президент наголосив, що останніми тижнями Офіс Президента та Кабмін робили все, що від них залежало і домовилися про фінансову підтримку для України.

Пряма мова: «Тепер черга за вами, шановні народні депутати. Уся відповідальність завтра лягає на ваші плечі. Завтра народ України чітко побачить, чи готові ви захищати його інтереси. І хоча завтра ви всі будете в масках, людям стане зрозуміло, хто є хто. Суспільство зрозуміє – ви слуги народу чи прислужники чужих інтересів».

Що передувало: 27 березня В. Зеленський висловив сподівання, що Верховна Рада на позачерговому засіданні підтримає законопроекти про банки та про ринок землі, на яких наполягає МВФ.

Він наголосив, що Україна може отримати спільно від Світового банку, МВФ та ЄБРР «щонайменше» 10 млрд дол. За його словами, у разі продовження співпраці з МВФ Україна протягом півмісяця отримає перший «швидкий транш» у розмірі до 2 млрд дол., і ці кошти одразу надійдуть до державного бюджету.

До 50 % хворих українців одночасно: Зеленський спрогнозував 3 сценарії ([Українська правда](#))

Президент Володимир Зеленський прогнозує три можливі сценарії поширення епідемії коронавірусу в Україні.

Джерело: Зеленський у відеозверненні у неділю

Пряма мова: «Сьогодні є фактично три сценарії розвитку подій. Перший – від 3 до 5 % одночасно хворих на коронавірус. Це дуже болючі цифри, але такий сценарій не є катастрофою. Тож маємо бути зібраними та дисциплінованими: продовжити самоізоляцію, дотримуватися правил гігієни та не виходити на вулицю без потреби. Тоді ми переживемо цей шторм.

Другий сценарій – 25 % хворих. Третій – понад 50 % одночасно хворих на коронавірус.

Другого і тим більше третього сценарію наша медична система не витримає. Наші лікарі не витримають одночасного напливу такої кількості хворих».

Деталі: В. Зеленський наголосив, що «сонячна погода, парки, пляжі, шашлики» почекають, бо все це – ніщо у порівнянні з власним здоров'ям та життям.

Пряма мова: «Коронавірус обов'язково мине, і попереду у нас буде багато роботи. Усім нам разом будувати успішну і процвітаючу країну. Країну сорока, а не двадцяти мільйонів людей. Я зараз нікого не лякаю, але час усвідомити, що все це не жарти».

Знати більше: Скільки людей захворіли на COVID 19 в Україні та світі

Від 15 до 68 мільйонів загиблих від коронавірусу. Як виглядають прогнози вчених

Передісторія:

11 березня Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про пандемію коронавірусної хвороби COVID-19, визнавши, що новий коронавірус поширився з Китаю на весь світ.

26 березня голова ВООЗ Тедрос Аданом Гебреїсус заявив, що пандемія COVID-19 прискорюється з експоненціальною швидкістю: перші 100 тис. випадків виявили за 67 днів, другі – за 11 днів, на треті 100 тис. пішло чотири дні, на четверті – лише два дні.

Учені з лондонського Імперського коледжу дійшли висновку, що якби людство не вжило заходів, в усьому світі від COVID-19 могли б померти 40 млн людей. Дослідники вважають, що якщо поширення хвороби вдасться уповільнити на ранній стадії (0,2 смерті на 100 тис. населення), то буде врятовано 38,7 млн людей; якщо трохи пізніше (1,6 смерті на 100 тис. населення), то 30,7 млн осіб збережуть життя і т. д.

Китайський експерт з інфекційних хвороб Чжан Веньхун вважає, що Європі варто забути про швидке закінчення пандемії COVID-19 і підготуватися до боротьби, яка може тривати до 2 років.

Коронавірус: Віденський інститут опублікував прогноз для економіки України ([Корреспондент](#))

Віденський інститут економіки опублікував прогноз для економік країн Східної Європи з урахуванням пандемії COVID-19. Коронавірус сповільнить зростання ВВП України удвічі, передбачають у wiiw.

Пандемія коронавірусу, який викликає захворювання COVID-19, сповільнить зростання економіки України майже вдвічі. Такий прогноз опублікував у вівторок, 17 березня, Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (wiiw).

Згідно з песимістичним сценарієм, який економісти wiiw тепер вважають найбільш реалістичним, ВВП України виросте 2020 р. на 1,9 %. Таким чином, поширення коронавірусу коштуватиме економічному зростанню країни 1,7 відсоткових пункта.

Як наголосили у Віденському інституті, песимістичний сценарій ґрунтується на припущенні, що поширення коронавірусу вдасться обмежити в першому півріччі 2020 р., а у найбільших економіках світу вдадуться до рішучих заходів підтримки економіки. Якщо цього не станеться, то негативні наслідки будуть ще більшими.

Росії та Білорусі загрожує рецесія

Економісти wiiw зауважують, що коронавірус найбільше вдарить по економічному зростанню країн СНД, Туреччини та України. У підсумку рецесію цього року очікують лише в двох країнах: Росії (падіння ВВП на 0,1 %) та Білорусі (на 0,9 %). Однією з причин скорочення у РФ є те, що ця країна сильно залежна від експорту енергоносіїв.

У державах ЄС і окремих країнах Західних Балкан ситуація буде кращою. «Причина полягає в тому, що східні держави-члени ЄС загалом є заможнішими, демонструють кращі системи охорони здоров'я та мають більший простір для заходів фіскальної та монетарної політики, аби протистояти економічному падінню», – ідеться в дослідженні wiiw.

Wiiw радить не забувати про структурні реформи

Хоча нині увага прикута до пандемії коронавірусу, у Віденському інституті наголошують на необхідності продовжувати структурні реформи, без яких є загроза для довготривалого зростання ВВП. Тут економісти бачать шанс у дигіталізації, яка допоможе посилити спроможність економік у довготривалій перспективі.

Аналітики wiiw мають і хорошу новину. «Зазвичай після рецесії, викликані кризою у сфері охорони здоров'я, відновлення є відносно сильним, а не таким повільним, як після фінансової кризи 2008 року», – заявив заступник директора Віденського інституту Річард Грівсон.

Інфографіка

([Верховна Рада України](#))

ЯКІ ПИТАННЯ РОЗГЛЯДАТИМЕ ПАРЛАМЕНТ НА ЗАСІДАННІ 30 БЕРЕЗНЯ?

- ЗАКОНОПРОЄКТ №3268 ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКУВАННЯ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ COVID-19;
- ЗАКОНОПРОЄКТ №3275 ПРО ДОДАТКОВІ СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ГАРАНТІЇ ЧЕРЕЗ ПОШИРЕННЯ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ COVID-19;
- ЗАКОНОПРОЄКТ №3271 ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОНТРАБАНДУ ТОВАРІВ ПРОТИЕПІДЕМІЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
- ЗАКОНОПРОЄКТ №3276 ПРО ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ОСІБ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ;
- ЗАКОНОПРОЄКТ №3277 ПРО ОНЛАЙН-ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ;
- ПРОЄКТ ПОСТАНОВИ №3278 ПРО БЕЗСТРОКОВЕ СКАСУВАННЯ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАнь ДО КІНЦЯ КАРАНТИНУ;

- ЗВІЛЬНЕННЯ МІНІСТРА ФІНАНСІВ ІГОРЯ УМАНСЬКОГО;
- ЗВІЛЬНЕННЯ МІНІСТРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ІЛЛІ ЄМЦЯ;
- ПРИЗНАЧЕННЯ МІНІСТРОМ ФІНАНСІВ СЕРГІЯ МАРЧЕНКА;
- ПРИЗНАЧЕННЯ МІНІСТРОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я МАКСИМА СТЕПАНОВА;
- ПРИЗНАЧЕННЯ МІНІСТРОМ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ОЛЬГИ БУСЛАВЕЦЬ;

- ЗАКОНОПРОЄКТ №3279 ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕРЖБЮДЖЕТУ;
- ЗАКОНОПРОЄКТ №3260 ПРО СКОРОЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ПОДАЧІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПРОЄКТІВ ДО ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО ГАРАНТІЇ НЕПОВЕРНЕННЯ БАНКІВ КОЛИШНІМ ВЛАСНИКАМ.

(Реанімаційний Пакет Реформ - РПР)

П: Чи ви відчували конкретні наслідки реформ?

